

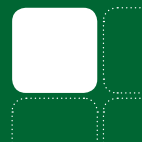
Onpartijdige instelling voor de **Controle** van **Bouwproducten**

COPRO

Activiteitenverslag 2013

Voorwoord van de CEO	5
----------------------------	---

■ ORGANISATIE

Algemene Vergadering	6
Raad van Bestuur	7
Organogram.....	8

■ INTERNE DIENSTEN

IDPB	10
Informatica.....	11
Balans	12
Administratie en personeeldienst	14
30 Jaar COPRO!	15

■ KWALITEITSBORGING

Kwaliteit en onderaanneming	17
-----------------------------------	----

■ WERFONDERSTEUNENDE CONTROLES

20

■ PARTIJKEURING

24

■ PROMOTIE

26

1 BETONSECTOR

Geprefabriceerde betonproducten	31
Stortbeton	33
Gebakken straatstenen.....	35

2 ASFALTSECTOR

Asfalt.....	37
Asfaltgranulaten.....	46
Gietasfalt.....	49
Bitumineuze mengsels	52
Oppervlaktebehandelingen	54

Bitumineuze bindmiddelen	56
Bitumen voor wegenbouw	57
PmB - Polymeergemodificeerd bitumen	58
Bitumenemulsies en vloeibitumen	59
Cellulosevezels	60
Voegvullingsproducten	62

3 GRANULATENSECTOR

Gerecycleerde granulaten: puingranulaten	65
Natuurgranulaten	70
Waterbouwstenen (breukstenen)	76
Steenslag NL BBK	79
Behandelde grond	80
Vulstoffen voor asfalt	82
Hydraulisch gebonden mengsels	84
Fysico-chemisch behandelde granulaten	86
Secundaire granulaten	88

4 METAALSECTOR

Gietijzeren buizen en toebehoren	91
Rioleringsonderdelen in gietijzer	93
Schanskorven	96
Wapeningsnetten van metaal	97
Afscherpende constructies voor wegen	98

5 SECTOR KUNSTSTOFFEN

Geotextiel en aanverwante producten	103
Producten uit elastomeer	105
Gras-kunststofplaten	106

6 SECTOR DIVERSEN

Natuursteen	111
Wegmarkeringsproducten	112
Afvoer en berging van hemelwater	116

Introductie

VOORWOORD VAN DE CEO

Enkele CEO bedenkingen – een opwarmertje

Waarde lezer, voel je het?

Neen? Ga dan naar de volgende bladzijde.

Voel je het fysische genot om papier in handen te nemen.

Komt het door de recyclage? Sustainable toepassing. Cradle to cradle, van lompen naar nobel papier.

Niet virtueel maar tastbaar. Als je wil voel je de energie van een ganse sector, wegebouwsector, in dit ene boek.

Een ganse sector die een jaar lang geworsteld heeft met kwaliteit.

Voel je het gevecht van de bouwheer. We zouden deze heer misschien beter bouw"slaaf" noemen.

Gevecht na gevecht met de individualistische publieke opinie. Master-(slaaf) plan na plan.

Nooit perfect. Nooit genoeg budgetten.

En de aannemer dan?

Want hij moet perfect zijn maar het mag niets kosten. Weer een jaar non stop verlies gemaakt.

Gelukkig creatief verlies.

En in 2013 toen vond men de "certificatie-staat" uit.

Vorderingstaten met niet gecertificeerde producten worden voortaan niet meer betaald (tenzij na lang zagen).

Voel je de producenten worstelen?

Het boek staat er vol van.

Zie je al die wapperende certificaten. COPRO BENOR ATG NF, ROMO...

Een verschrikking is het om aan de bouwheren te moeten tonen hoe goed men is.

Zelfs uitgewrongen door de aannemer.

En platgecontroleerd door COPRO en co.

Met verantwoordingsnota's en registraties maar gelukkig ook privémeningsels.

En COPRO?

BENOR chaos of niet, het was een vruchtbaar jaar vol OSO en SUMO.

We bouwden een promoploeg uit, de meest gekke granulaten zijn nu aan certificatie toe (C2C...), het perfecte wegenisbeton staat in de startblokken, de markeringen zijn voortaan sterker dan de weg ... en lees verder.

Maar vooraf:

Mijn bijzondere dank gaat uit naar alle leden van onze 25 adviesraden, uiteraard naar alle COPRO-personeelsleden en naar alle leden van onze beheersorganen die onder de vakkundige sturing van onze voorzitter, Fernand Desmyter, de 2013 stormen wisten te bedaren.

Erik BARBÉ

De Algemene Vergadering

Effectieve leden

Openbare instellingen

Vlaams Gewest

Pieter De Winne
Fernand Desmyter – voorzitter
Eva Van den Bossche

Brussels Gewest

Jean-Claude Moureau
Vincent Thibert

Aannemers

BFAW

BFAW – Brussel

VlaWeBo – Antwerpen

VlaWeBo – Limburg

VlaWeBo – Oost-Vlaanderen

VlaWeBo – Vlaams Brabant

VlaWeBo – West-Vlaanderen

FWEV – Brabant wallon

FWEV – Hainaut

FWEV – Liège

FWEV – Luxembourg

FWEV – Namur

Bouwunie Infrastructuurwerken

Etienne Scherpereel - Ondervoorzitter
Yvo Derdaele
Yves Ulens
Erik Reijers
Romain Buys
Herman Dekempeneer
Ingrid De Vriese
William Haulotte
Jean Baes
Etienne Jardinet
Pol Hanoul
Jean-Jacques Nonet
Jerome Vanroye

Toegetreden leden

Befill

Luc Bertoux

Labo Laborex

Serge Vermeren

Labo OCB

Erik Willaert

Raad van Bestuur

Openbare instellingen

Vlaams Gewest

Pieter De Winne

Fernand Desmyter – Voorzitter

Eva Van den Bossche

Brussels Gewest

Jean-Claude Moureau

Aannemers

BFAW

Yvo Derdaele

Eli Desmedt

Pol Hanoul

Etienne Jardinet

Etienne Scherpereel – Ondervoorzitter

Yves Ulens

ALGEMENE DIRECTIE

Kwaliteitsbeheer & IDPB

Informatica

Boekhouding

PRODUCTCONTROLE

BETON

Prefabbeton

Stortbeton

Wegenisbeton

Straatbakstenen

ASFALT

RWS-bindmiddelen

Asfaltmengsels

Asfaltgranulaten

Gietasfalt

Vezels

Voeg- en
kleefproducten

Oppervlakte-
behandelingen

GRANULATEN

Gerecycleerde
puingranulaten

Natuurgranulaten

Waterbouwstenen

Behandelde grond

Vulstoffen

Hydraulische
mengsels

F.C.-granulaten

Secundaire granulaten

Technische Directie

Commerciële Directie

Administratie
en personeel

WERFBEGELEIDING

METAAL

KUNSTSTOFFEN

DIVERSEN

Gietijzer

Afdichtingsringen

Natuursteen

Schanskorven

Geotextiel

Wegmarkeringen

Wapeningsnetten

Geogrids

Diverse
partijkeuringen

Vangrails

Ladders

zwavelgebonden
producten

Metalen deksels

Gras
kunststofplaten

Waterdoorlatende
bestrating

Nieuwe producten

Interne dienst voor preventie en bescherming

De 'Interne Dienst voor Preventie en Bescherming' bij COPRO zorgt voor de arbeidsbescherming van haar personeel. Arbeidsbescherming houdt in:

- Arbeidsveiligheid = de discipline die tot doel heeft arbeidsongevallen te voorkomen. Daarbij gaat het om de veiligheid van de arbeid wat de interacties tussen de technische installatie en de werknemer impliceert;
- Arbeidsgeneeskunde = de discipline die tot doel heeft beroepsziekten te voorkomen. Daarbij staat vooral de persoon van COPRO centraal in zijn verhouding tot zijn werkomgeving;
- Arbeidshygiëne = de discipline die tot doel heeft schadelijke invloeden te weren die verbonden zijn aan de aard van de activiteit, bijvoorbeeld door te voorzien in luchtverversingsystemen en sanitaire installaties.

Deze drie disciplines hebben in de loop der jaren een evolutie gekend waardoor het ook belangrijk geworden is het werk aan te passen aan de mens (men spreekt van ergonomie).

De arbeidsgeneeskunde legt nu meer de nadruk op preven-

tieve maatregelen, zodat het beter is dit begrip te verlaten en te spreken over de 'bescherming van de gezondheid van de werknemers op het werk'. Daarbij moet ook rekening gehouden worden met de stress op het werk en de invloed van het leefmilieu op de arbeidsomstandigheden.

Rekening houdend met deze evoluties heeft men een nieuwe overkoepelende term 'welzijn' in het leven geroepen.

Het begrip 'welzijn' is dus in feite niets anders dan een gemeenschappelijke noemer, de benaming voor een verzameling van elementen die samen het welzijn van de werknemers omvatten.

De term "welzijn" staat tegenover de term "welvaart". In de context van de arbeidsverhoudingen duidt deze laatste term op de materiële omstandigheden van de arbeidsvoorwaarden, op wat kwantificeerbaar is.

Welzijn slaat op de immateriële arbeidsomstandigheden, op het niet kwantificeerbare.

Het begrip arbeidsplaats krijgt voor het eerst een wettelijke definitie. Deze heeft een ruime draagwijdte, nl. elke plaats waar arbeid wordt verricht, ongeacht of deze zich binnen of buiten een inrichting bevindt en ongeacht of deze zich in een gesloten of open ruimte bevindt.

Centraal in deze definitie staat het feit dat op een bepaalde geografische plaats arbeid wordt verricht. Deze geografische plaats is echter niet gebonden aan een welafgebakend terrein. Ze kan zich zowel in een inrichting (in het kantoorgebouw van COPRO) of er buiten bevinden (bijvoorbeeld bij een fabrikant). Ze kan zich in een besloten ruimte (een bureau) of in een open ruimte (op een werf) bevinden.

In dit verband kan de vraag gesteld worden of een wagen van de keurder als een arbeidsplaats kan beschouwd worden. Deze vraag dient bevestigend beantwoord te worden.

Als 'Interne Dienst voor Preventie en Bescherming' proberen we ons aan de hierboven vermelde wetgeving te houden en ervoor te zorgen dat het personeel van COPRO zo veilig en ergonomisch mogelijk zijn werkzaamheden kan uitvoeren.

Informatica

Algemeen

In 2013 heeft COPRO samengewerkt met een aantal dienstenleveranciers waaronder Osiatis, Efficacy, The Reference die mee ingestaan hebben m.b.t. de ondersteuning op het gebied van informatica.

Zij hebben meegeholpen om de netwerkinfrastructuur van COPRO verder te optimaliseren.

Mobiel internet

Vandaag de dag gebeurt de uitwisseling van gegevens en de opvolging ervan aan een snel tempo. Met deze evolutie binnen de maatschappij heeft COPRO ingespeeld door sedert midden 2013 de keurders een mobiel internet op hun laptop aan te bieden.

Dit laat toe om hun werk nog efficiënter en correcter te kunnen uitvoeren doordat op deze manier de laatste informatie over bv. technische fiche, norm, e-mail, ... kan opgevraagd worden.

CRM

COPRO stond voor een grote uitdaging om het bestaande CRM systeem, eLink 2005 van Next Application, te vervangen door een waardige opvolger, Efficacy 2012 Summer van Efficacy.

Door de jaren heen werden er wijzigingen aangebracht om in te spelen op de veranderende behoeften van de COPRO medewerkers en systemen (waaronder de recentste toepassing het COPRO Extranet) wat resulteerde in een uitbreiding van het standaard pakket met maatwerk.

Elke migratie met een hoeveelheid aan maatwerk is geen sinecure. Er werd een beroep gedaan op Efficacy, die de pro-

grammatie binnen Efficacy op zich nam, en op een aantal COPRO medewerkers, key-users, waaronder Dirk Lacaeyse, Dieter Krikilion, Raf Pillaert en Rita Burton om de zaken grondig uit te testen binnen de opgezette testomgeving van Efficacy.

Op een bepaald moment leek het erop dat COPRO Efficacy aan het 'heruitvinden' was doordat bepaalde zaken opgelost werden en dit ten gunste van alle Efficacy gebruikers.

Na deze testfase heeft uiteindelijk de datamigratie een volledige dag in beslag genomen waarbij COPRO in 2014 kon starten met een nieuw CRM systeem Efficacy 2012.

Verantwoordelijken

Marc Buffet van Osiatis, Stijn Smets van Efficacy en Bart Miseur van COPRO.

Perspectieven 2014

Bedrijfsprocessen analyseren, in kaart brengen en met het resultaat hiervan een efficiënter CRM systeem tot stand te brengen dat beantwoordt aan de noden binnen COPRO; studie vernieuwing website.

Balans

ACTIVA	31.12.2013
A. VASTLIGGEND	2 764 877,17
A1. Website & Logo	102 817,60
A2. Terreinen	0,00
A3. Bebouwde terreinen (aanschaffingswaarde)	3 048 416,27
A4. Installatie, uitrusting (aanschaffingswaarde)	1 035 669,97
A5. Mat., meubilair, roll. (aanschaffingswaarde)	580 384,42
A6. Software	138 691,74
A7. Afschrijvingen	-2 148 261,81
A8. Waarborgen	7 158,98
B. REALISEERBAAR	1 586 509,61
B1. Klanten	1 379 420,68
B2. Op te stellen facturen en creditnota's	191 632,68
B3. Te ontvangen creditnota's	0,00
B4. Overlopende rekeningen	15 456,25
C. BESCHIKBAAR	6 012 195,21
C1. Beleggingen	4 694 624,46
Geboekte waardeverminderingen	-80 465,27
C2. Spaarrekening	1 087 814,61
C3. Bank	308 980,88
C4. Kas	1 240,53
TOTAAL	10 363 581,99

PASSIVA	31.12.2013
A. EIGEN VERMOGEN	287 556,49
A1. Beginvermogen	287 556,49
B. BESTEMDE FONDSSEN	9 161 833,05
B1. Fondsen bestemd voor sociaal passief	4 109 076,61
B2. Fondsen bestemd voor investeringen	2 287 965,10
B3. Andere bestemde fondsen	2 764 791,34
C. VOORZIENING RISICO'S & LASTEN	74 368,06
C1. Voorziening voor sociaal passief	0,00
C2. Voorziening voor risico's	74 368,06
D. DETTES A COURT TERME	839 824,39
D1. Leveranciers	102 253,20
D2. Te ontvangen facturen	21 220,38
D3. Te betalen vakantiegeld	324 449,18
D4. Te betalen BTW	42 868,54
D5. Te betalen bedrijfsvoorheffing en wedden	0,00
D6. Overlopende rekening	349 033,09
TOTAAL	10 363 581,99

Administratie en Personeelsdienst

Zoals gebruikelijk beginnen we met het personeelsverloop:

Dirk Van Loo is begonnen bij COPRO in februari 2013 als Technisch Directeur; Dave Vanbeveren heeft het team van de gerecycleerde granulaten vervoegd, terwijl Marijke Van der Steen het team van de kunststoffen en bitumen heeft versterkt.

Terwijl wij in 2012 Dieter Seghers en Joris Claes verwelkomen, hebben deze ons in de loop van vorig jaar verlaten. Wat betreft Cindy Henderick, werd haar een nieuwe buitenkans aangeboden. Wij wensen hen veel geluk, voor alle drie!

En zoals elk jaar, zijn er ook in 2013 familie-uitbreidingen:

- Andie Dedoncker is de trotse vader geworden van een jongetje genaamd Bernd, dat geboren werd in april 2013.
- Dieter Krikilion is voor de tweede keer vader geworden: Juul werd geboren in mei 2013, die zeker zal hebben bijgedragen aan het geluk van zijn twee jaar oudere broer Kamiel.

COPRO in Zellik...

Er was regen voorspeld.

En de nieuwe COPRO gebouwen zijn niet berekend op de ruim 300 aanwezigen.

De tenten constructie wel!

En effectief, het regende niet maar

het goot op deze 24 april 2013!

COPRO werd 30 jaar!

Bij deze gelegenheid werd er flink uitgedapt en werden we niet teleurgesteld!

Op 24 mei 2013 werden onze gebouwen en parkeerplaatsen letterlijk bestormd door meer dan driehonderd gasten die de bittere kou trotseerden: deze dag was de koudste en de natste dag sinds 1830, met een temperatuur die niet hoger was dan 8 graden, als men onze meteorologen mag geloven!

In ieder geval waren deze alvast niet aanwezig op ons feest: de sfeer die er heerste was zeker warm, tussen een smakelijke walking dinner gedeeld met vele vriendelijke sympathisanten en toffe attracties, zowel leuke als originele.

We wensen hierbij alle personen te bedanken die bijgedragen hebben om van deze dag het succes te maken dat we vooraf niet durfden te verhoplen!

Voor een sfeerbeeld verwijzen we naar de foto's op de volgende bladzijden.

*Fernand Desmyter, Erik Barbé, Jan De Backer en minister Hilde Crevits
Hoog bezoek in onze COPRO gebouwen.
Minister Hilde Crevits, secretaris generaal Fernand Desmyter en schepen
Jan de Backer van Asse-Zellik worden door Erik Barbé verwelkomd en
rondgeleid.*

Minister Hilde Crevits welbespraakt en ad rem.

*Erik Barbé, Hoen Vandekerckhove en Philippe Colson
Philippe Colson, kabinetchef van Waals minister di Antonio en Hoen Van-
dekerkhove, kabinetsmedewerker van Brussels minister Brigitte Grouwels,
benadrukken het belang dat zij hechten aan het werk van COPRO.*

*Minister Hilde Crevits en Fernand Desmyter (voorzitter COPRO)
De voorzitter glundert.*

*Erik Barbé, Hoen Vandekerckhove, Philippe Colson, minister Hilde Crevits en Fernand Desmyter
De notabelen gaan niet met lege handen weer naar hun "DOMUS".*

Rita Burton, Erik Barbé, Marga De Bruyn en Carine Walschaert
Rita, Marga en Carine ... het COPRO-administratie team.
Welverdiende bloemen na hard voorbereidend laeubr.

Jean-Pierre Matthijs, co-stichter en gewezen voorzitter van COPRO en
Hubert Decramer ... oud collega's en goede vrienden. Wij wachten op hun
memoires.

Muziek verzacht de zeden.

De familie Dekempeneer en Ludo Daems
Betragt tijdens ondeugende gesprekken. De Zaventem connectie?

Honger ?

Tom Roelants geeft het goede voorbeeld.

Kwaliteit

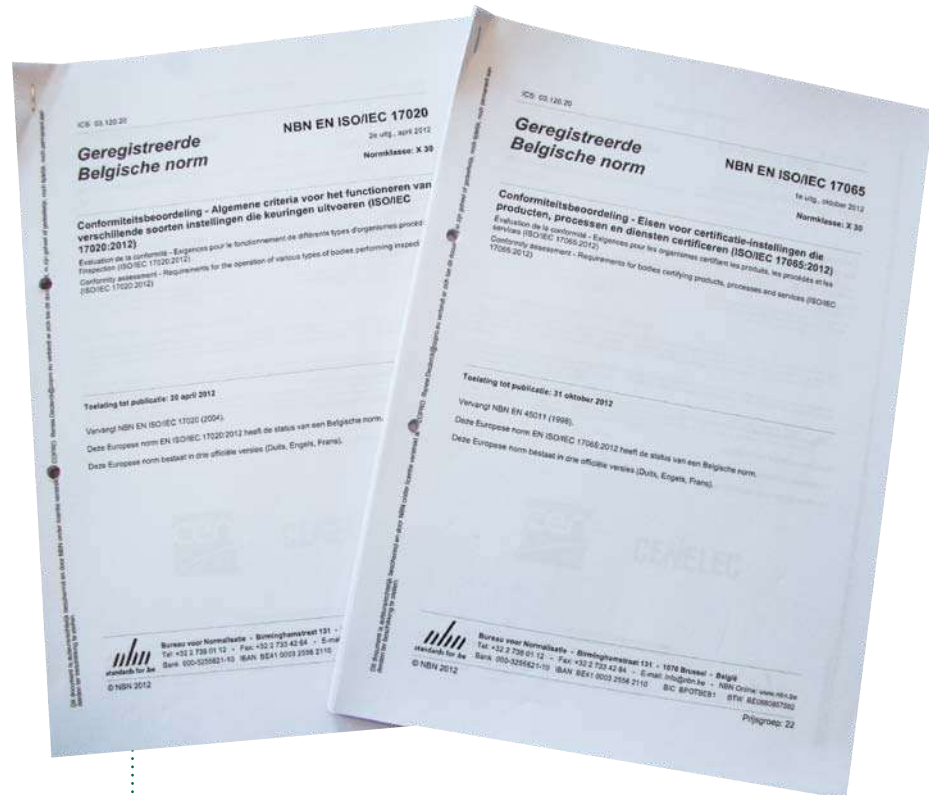
COPRO is geaccrediteerd als keuringsinstelling volgens de norm EN ISO/IEC 17020 en als certificatie-instelling volgens de norm EN 45011. Om deze accreditatie te behalen en te behouden komt BELAC (Belgische organisatie voor Accreditatie) jaarlijks enkele dagen de werking, organisatie en het volledig kwaliteitssysteem nazien op de overeenkomstigheid met de normen.

Deze bovenvermelde accreditatienormen werden de afgelopen jaren grondig herzien en dit leidde tot de publicatie van 2 nieuwe normen in 2012:

- NBN EN ISO/IEC 17020: Conformiteitsbeoordeling – Algemene criteria voor het functioneren van verschillende soorten instellingen die keuringen uitvoeren
- NBN EN ISO/IEC 17065: Conformiteitsbeoordeling – Eisen voor certificatie-instellingen die producten, processen en diensten certificeren

BELAC meldde ons dat de audits uitgevoerd na 1 november 2013 op basis van de nieuwe normen zullen gebeuren. Onze audit was gepland in december 2013, d.w.z. dat COPRO al de nodige voorbereidingen diende te treffen om de werkwijze aan te passen aan de nieuwe normen en eventueel overgangsmaatregelen te voorzien bij ingrijpende wijzigingen. De aanpassingen naar aanleiding van de overgang resulteerden dan ook in een nieuwe versie van het kwaliteitshandboek.

De BELAC-audit werd verplaatst naar begin 2014 waarbij de auditors de eisen die verschillend of nieuw zijn in de nieuwe normen zullen nazien in ons vernieuwd kwaliteitssysteem. Gelukkig krijgt COPRO tijd tot eind 2014 om de nodige correctieve acties uit te voeren bij de vastgestelde tekortkomingen.

CE-markering: 1 juli 2013

1 juli 2013! Een grote dag voor de CE-markering!

Op deze dag is de CPR (Construction Products Regulation), in het Nederlands BPV (Bouwproductenverordening) van kracht geworden. Op grond van deze Verordening nr. 305/2011 is voor veel bouwproducten de zogenoemde CE-markering verplicht.

De CPR is bedoeld om bouwproducten vrij tussen de EU-lidstaten te kunnen verhandelen, door harmonisatie van de proefmethoden en beoordeling van de bouwproducten én uniforme en transparante regelgeving binnen de Europese markt.

Bij de CPR worden de essentiële kenmerken van een bouwproduct vastgelegd. Het gaat om volgende essentiële kenmerken:

- 1) Mechanische sterkte en stabiliteit
- 2) Brandveiligheid
- 3) Hygiëne, gezondheid en milieu
- 4) Veiligheid en toegankelijkheid bij gebruik
- 5) Bescherming tegen geluidshinder
- 6) Energiebesparing en warmtebehoud
- 7) Duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen

De essentiële kenmerken die voor een product van toepassing zijn, staan beschreven in de geharmoniseerde technische specificaties (Europese normen of beoordelingsdocumenten).

De leverancier is verplicht om vanaf 1 juli 2013 een prestatieverklaring mee te leveren met zijn product. Op deze prestatieverklaring, ook wel DoP (Declaration of Performance) genoemd, moeten door de leverancier alle essentiële kenmerken verstrekt worden. Hierbij doet de leverancier ten aanzien van ten minste één essentieel kenmerk een uitspraak.

Het toezicht op de aanwezigheid van de CE-markering en de prestatieverklaring bij bouwproducten die op de markt gebracht worden, is de taak van FOD Economie. COPRO houdt als Notified Body (nr. 1137) toezicht op het kwaliteitssysteem van de fabrikant.

De vrijwillige conformiteitsmerken (BENOR, COPRO, ...) geven daarenboven een passend antwoord op de beperkingen van de CE-markering. Deze conformiteitsmerken dekken niet alleen de wettelijke minimumprestaties van een bouwproduct maar lossen bovendien ook de kwaliteitsverwachtingen van de bouwheer in.

Onderaanneming

COPRO doet in 2 gevallen beroep op onderaannemers: de keuringsinstelling SPW (Service Public de Wallonie) specifiek voor het uitvoeren van keuringen voor het product glasparels enerzijds, en de laboratoria voor het uitvoeren van proeven anderzijds.

COPRO werkt in het geval van onderaanneming enkel met instellingen waarmee we een overeenkomst hebben en die over de vereiste organisatie en competentie beschikken. Zo heeft COPRO ook voldoende vertrouwen dat de kwaliteitseisen die we onszelf stellen, ook door de instellingen waarmee we samenwerken worden gehaald. Daarom eisen we van onze onderaannemers dat deze geaccrediteerd zijn, ofwel als keuringsinstelling volgens NBN EN ISO/IEC 17020, ofwel als laboratorium volgens NBN EN ISO/IEC 17025.

De laboratoria zijn natuurlijk geaccrediteerd voor verschillende proeven. Om te kunnen bijhouden welke laboratoria geaccrediteerd zijn voor welke proeven, hebben wij een labodatabank ontwikkeld. Hierin kunnen wij zien welke laboratoria we kunnen gebruiken voor de proeven die wij zelf aanvragen. Deze databank dient als basis voor onze website www.copro.eu waar uzelf ook kunt nagaan op welke laboratoria COPRO een beroep doet.

Een deel van de opvolging van de laboratoria bestaat erin de klachten die onze keurders hebben over de werking van een

labo te registreren. In 2013 zijn er een pak minder klachten geregistreerd t.o.v. het jaar ervoor en daar zijn we zeer tevreden over. Hopelijk gaat de samenwerking in 2014 even vlot verder.

Proef	Labo	Plaatsnaam	Geacc./Website	Gebruik Product
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	Kiwa MPA Bautest	Augsburg	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	Labo Devlieger - vestiging Knokke-Heist	Knokke-Heist	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	GMA - Geo Measuring & Analysis Koekelare	Koekelare	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	GEOS	Wellen	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	Laborex	Erembodegem	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	OCW - CRR	Sterrebeek	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	OCB - Onderzoekcentrum voor Bouwkunde	Brugge	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	Labotour	Tournai	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	INISMA (Mons)	Mons	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	Labomosan	Floreffe	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	INISMA - Antenne Bertrix	Bertrix	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	Labo Devlieger - vestiging Sint-Martens-Latem	Sint-Martens-Latem	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	BAS Research & Technology	Venlo	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	ABC Experts	Awans	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	KOAC-NPC	Apeldoorn	●	●
NBN EN 12697-1 : Gehalte aan oplosbaar bindmiddel	LEB	Hasselt	●	●

Werfondersteunende **controles**

Ook in 2013 deden tal van besturen beroep op COPRO voor bijkomende controles op een aantal producten die gebruikt werden op hun infrastructuurproject.

Bijgevoegd artikel:

In 2013 werd voor verschillende werven gebruik gemaakt van het zogenaamde "Bijgevoegd artikel". In de loop van 2011 stelde AWW afdeling Wegengebouwkunde dit artikel op, men wilde hiermee een meerwaarde creëren bovenop de bestaande certificatie van de producten. Het bijgevoegd artikel kan worden opgenomen in ieder bijzonder bestek. De controles die in deze context gebeuren zijn aanvullend op de certificatiecontroles. Ze verschillen onder andere van de certificatie in volgende opzichten:

1. Er gebeuren controles naar de **conformiteit met het bijzonder bestek** voor deze werf.
2. De **frequentie** van de externe controles is hoger en deze gebeuren **specifiek** voor de gevraagde werf.
3. Er is voorzien in **communicatie** tussen keuringsinstelling en bouwheer zodat onmiddellijk gepast gereageerd kan worden op mogelijke vaststellingen op de productieplaats. Hierdoor sluit de certificatiecontrole aan op de werfcontrole en worden deze **controles sluitend**.

Het spreekt voor zich dat deze controles een verlengstuk zijn op de bestaande certificatie en dan ook enkel doeltreffend kunnen uitgevoerd worden door de keuringsinstelling die de standaard certificatiecontroles uitvoert.

Voor de volgende producten wordt de mogelijkheid voor een verhoogde externe productiecontrole voorzien:

- met cement behandelde steenslagfundering met continue korrelverdeling;
- fundering in teerhoudend asfaltgranulaatcement;
- bitumineuze mengsels (asfalt- en/of gietasfaltmengsels).

Evolutie van het aantal werfondersteunende controles:

In de loop van de jaren heeft COPRO op verschillende werven bijkomende werfondersteunende controles uitgevoerd.

- Werven waarbij werd gebruik gemaakt van het zogenaamde bijgevoegd artikel (zie boven). De uitgevoerde bijkomende controles voor deze werven werden uitsluitend uitgevoerd op bitumineuze mengsels, meerbepaald op de gebruikte asfaltmengsels.

W13/03

Structureel onderhoud E40 tussen Sint-Denijs-Westrem/Aalter

Opdrachtgever: AWV Oost-Vlaanderen

W13/04

Structureel onderhoud E40/E314 tussen Heverlee/Wilsele en aanleg spitsstrook

Opdrachtgever: AWV Oost-Vlaanderen

- Werven waarbij de controles gebeurden op de betoncentrales in het kader van de certificatie van wegenbeton door OCCN-CRIC. COPRO werd daarbij telkens aangegeleid als keuringsinstelling.

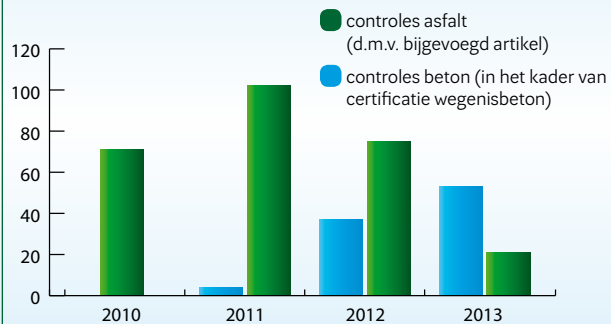
Werven 2013

agentschap
Wegen en Verkeer

Aantal controlebezoeken voor Vlaamse Overheden

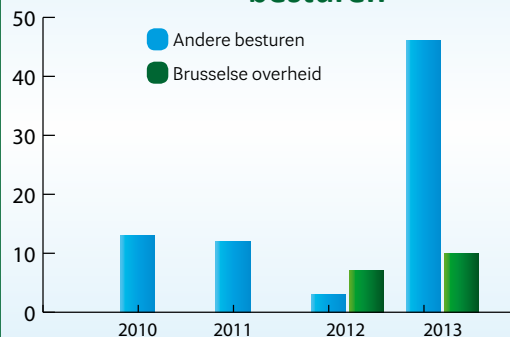

W12/04

Renovatie beton E17 Kruishoutem
Opdrachtgever: AWV Oost-Vlaanderen

De controles kunnen echter steeds aangepast worden aan de specifieke noden van de klant. Zo gebeurden er onder andere controles voor The Brussels Airport Company (diverse producten) en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Aantal controlebezoeken voor Brusselse Overheid en andere besturen

W12/05

Mission de contrôles de marquages routiers sur les voiries gérées par la région de Bruxelles-Capitale.
Opdrachtgever: Région de Bruxelles-Capitale

W13/01

Renovatie apron 40 in beton
Opdrachtgever: The Brussels Airport Company

W13/02

Renovatie apron 9 in beton en asfalt
Opdrachtgever: The Brussels Airport Company

W13/05

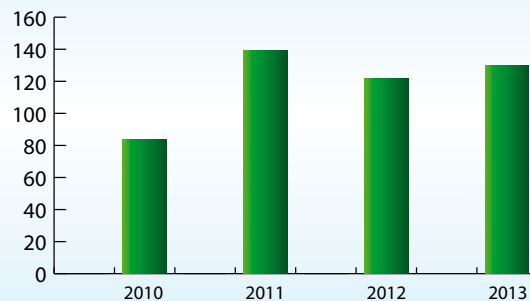
Onderhoudswerken Romeo November
Opdrachtgever: The Brussels Airport Company

■ Het totaal aantal controles vertoont een licht stijgende trend. De stijging is vooral te danken aan het toenemend aantal controles op bitumineuze mengsels in opdracht van AWV en de sterke stijging van het aantal controles in opdracht van The Brussels Airport Company. Het aantal controles in het kader van de certificatie van wegenisbeton kende echter een spectaculaire terugval. Het aantal werfondersteunende controles is sterk afhankelijk van het aantal en het type werven.

Met deze werfondersteunende controles wil COPRO verder volop inzetten op dienstverlening aan de bouwheren. Het biedt hen de extra zekerheid bovenop de vereiste certificatie.

Totaal aantal werfondersteunende productiecontroles

Partijkeuringen

Vaststelling

We stellen vast dat jaar na jaar het aantal partijkeuringen dat door COPRO uitgevoerd wordt spectaculair daalt. De reden hiervoor? Voor een gedeelte van de producten zal ondertussen de productcertificatie bestaan en ingeburgerd zijn, maar we zijn zeker dat heel wat producten nog steeds

zonder enige vorm van keuring op de werven geleverd worden. Dit is een spijtige zaak, want er is niemand die kan garanderen dat het geleverde product ook kwalitatief voldoet aan de vereisten van een bepaalde werf.

Hierbij een overzicht van de producten die in 2013 ter partijkeuring aangeboden werden:

Sector	Product	Aantal partijen
Asfalt	Vezels	3
Metaal	Gelegeerde draad	1
	Afscherpende constructies	1
Kunststoffen	Draineerbuizen PVC-U	3
	Aansluitstukken	6
Granulaten	Waterbouwsteen	13
Diversen	Natuursteen	17
		6
TOTAAL		50

Actie

Eerzijds vragen wij aan de leveranciers: zorg ervoor dat uw producten gekeurd worden, zo vermijdt u latere problemen. Anderzijds vragen wij aan de bouwheren: ga na of de geleverde producten op uw werf wel degelijk in overeenstemming zijn met wat beschreven staat in uw bijzonder bestek of in het typebestek. Alleen gekeurde elementen zijn immers toegelaten op een werf. Welke leidende ambtenaar, die hier wettelijk toe gehouden is, doet zijn controles zelf of laat ze doen door een onpartijdige instelling?

Welke leidende ambtenaar heeft te veel administratief werk en laat dan maar betijen...

De burger betaalt toch.

Partijkeuringen kunnen aangevraagd worden door zowel de leverancier, de aannemer of de bouwheer zelf. Het reglement en het aanvraagformulier tot partijkeuringen is terug te vinden op de website van COPRO: www.copro.eu.

Bij algemene vragen met betrekking tot de administratieve opvolging, ondersteuning en afhandeling van partijkeuringen kan u steeds terecht bij Renée Declerck. Voor productgebonden vragen neemt u best contact op met een collega gespecialiseerd voor het betreffende product.

Promotie

Certificatie is in ons dagelijks leven goed ingeburgerd, en dat is een goede zaak. Het is een vanzelfsprekendheid zoals eten met mes en vork. Vrijwillige keurmerken vind je overal, op allerhande producten: van vlees tot frietkoten, van hout tot papier, van bitumen tot asfalt, maar ook voor diensten, personen, managementsystemen, enz. enz.

Ook in de bouwsector in het algemeen, en wegen- en infrastructuursector in het bijzonder heeft certificatie reeds tientallen jaren zijn toegevoegde waarde bewezen. COPRO

stond mee aan de wieg, en is fier om hierin ondertussen meer dan 30 jaar een vooraanstaande rol te spelen.

Talrijke Openbare Besturen in Vlaanderen en enkele in Wallonië (voor wat betreft specifieke producten) kiezen resoluut voor gecertificeerde producten. Non-believers raken meer en meer overtuigd van de meerwaarde van certificatie. En ook private bouwheren eisen steeds vaker dat de gebruikte producten beschikken over een vrijwillig kwaliteitsmerk.

Controle

Waar het echter al te vaak misloopt, is de controle op de toepassing van gecertificeerde producten. Regelmatig vangt COPRO signalen op dat niet-gecertificeerde producten worden toegepast op werven waar certificatie nochtans is voorgeschreven. Soms met alle gevolgen vandien...

Controle op de werf, toezicht op de uitvoering, door de leidende ambtenaar of het aangestelde studiebureau, daar zijn heden ten dage steeds minder mensen en middelen voor beschikbaar. Actuele projectopvolging stimuleert efficiënt toezicht steeds minder, en dat is een spijtige zaak.

Om deze problematiek mee aan te pakken, heeft COPRO, op vraag van de Overheid, zijn verantwoordelijkheid genomen en beslist om de Aanbestedende Overheden te hulp te schieten om deze controle te vereenvoudigen en efficiënter te maken.

COPRO Extranet

Daarom werd het COPRO Extranet ontwikkeld. Deze gratis, interactieve online tool laat toe om via de website copro.extranet.eu te controleren of producten zijn gecertificeerd en wat hun technische eigenschappen zijn. Een computer, tablet of smartphone met internetverbinding volstaat. Ondertussen zijn 9201 technische fiches online voor iedereen raadpleegbaar, van 474 bedrijven, voor 274 producten. Al deze technische fiches hebben dezelfde indeling, zodat ieder de voor hem relevante informatie snel kan terugvinden.

COPRO is de eerste onafhankelijke instantie die een dergelijke tool aanbiedt, en het zou de bouwheer, en meer algemeen de kwaliteit in de bouwsector ten goede komen als dit hulpmiddel werd uitgebreid naar andere certificatie-instellingen toe.

Ook de fabrikanten erkennen ondertussen de sterkte van het Extranet. Het helpt hun de meerwaarde van certificatie te valideren, en bespaart tijd en kosten.

Promotie

Het ontwikkelen van deze tool was één zaak, de overheden en bouwheren informeren over het bestaan ervan een andere.

Om het gebruik van het COPRO Extranet te stimuleren werd beslist om een promotieplan uit te werken, zodat gestructureerd alle stakeholders worden geïnformeerd: efficiënt, via de juiste manier, met de juiste middelen. Duidelijke doelstellingen werden vastgelegd, waarna alle belangrijke doelgroepen werden geïdentificeerd, alsook de promotie-middelen en -kanalen.

Systematisch werden alle bouwheren van nieuwe aanbestedingen in de wegebouwsector geïnformeerd over het belang van certificatie en de controle hierop, en hoe het COPRO Extranet hierin een belangrijke hulp is. Regelmatig verschenen technische artikels in de meest gerenommeerde vakbladen, geschreven door onze eigen productspecialisten over de meest actuele thema's.

Voor het Vlaams landsgedeelte zijn honderden werfleiders, werftoezichters, projectingenieurs, etc. persoonlijk geïnformeerd over de taken en verantwoordelijkheden van alle partijen, met als doel de controle op certificatie te intensifiëren. Voor het Waals landsgedeelte zijn analoge acties voorgesteld.

COPRO was actief aanwezig op het Belgisch Wegencongres, de Vlario Dag, Concrete Day, Salon des Mandataires en studiedag Beheer van Wegen. De volledige documentatie werd geactualiseerd zodat van alle diensten correcte en duidelijke informatie beschikbaar is. COPRO zette ook zijn eerste stappen in de wereld van digitale media: volg ons en deel uw ideeën op onze LinkedIn pagina's!

Sommige actoren van de wegen- en infrastructuursector dienen nog overtuigd te worden dat de weg via certificatie door middel van een derde partij deel uitmaakt van een kwaliteitsgedachte. Het is geen aanval op de eigen activitei-

ten, het is een hulp daarbij. De communicatie hieromtrent tussen COPRO en de besturen was alleszins vruchtbaar. Veel voorschrijvers kennen nu onze activiteiten, ons werkingskader, onze beroepsernst, ons professionalisme, onze onpartijdigheid en zeker onze onafhankelijkheid. Positief, toch?

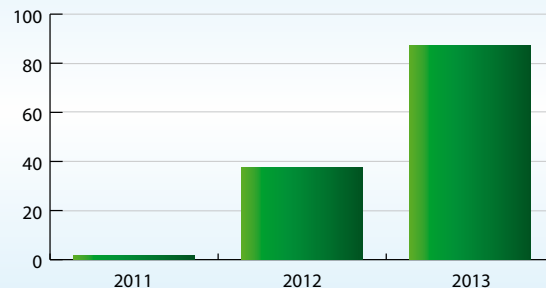
Kentering

De impact van dergelijke promotie-activiteiten is moeilijk te meten. Het gebruik van het COPRO Extranet is dat wel, en het toenemend succes ervan overstijgt onze stoutste verwachtingen: bijna 100 unieke bezoekers per dag hebben in 2013 meer dan 300.000 pagina's geraadpleegd.

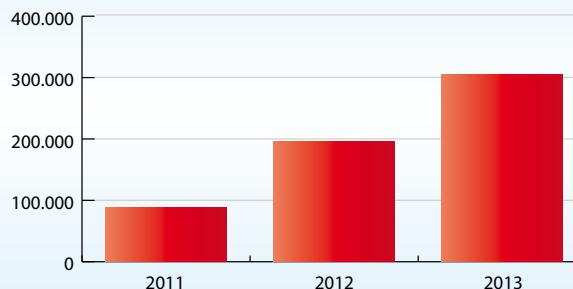
De bouwheer raakt zich bewust van zijn verantwoordelijkheid, en beseft het belang van certificatie en het nazicht erop. Spijtig genoeg ontbreken nog al te vaak de mensen en middelen om deze taak te gronde uit te voeren.

Henry Ford zei ooit "Quality is doing it right when no one is looking." De uitspraak bevat veel waarheid, maar hulp van externe specialisten is zo slecht nog niet, in afwachting dat de wens van Mr. Ford uitkomt...

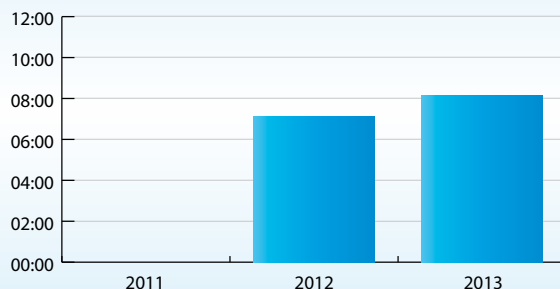
Aantal unieke bezoekers per dag van COPRO Extranet

Aantal paginaweergaven op jaarbasis van COPRO Extranet

Gemiddelde bezoeksduur per bezoeker van COPRO Extranet

Sectoren Producten

1 **BETONSECTOR**

2 **ASFALTSECTOR**

3 **GRANULATENSECTOR**

4 **METAALSECTOR**

5 **SECTOR KUNSTSTOFFEN**

6 **SECTOR DIVERSEN**

Beton sector

Geprefabriceerde Betonproducten

Sector- en productverantwoordelijke: Staf Devalck
Keurders: Renée Declerck, Gaëtan Pluym en Luc Verbustel.

2013

In 2013 bleef het aantal opdrachten gelijk aan deze van 2012 gezien het verlies aan BENOR-machtigingen en CE-certificaten gecompenseerd werd door nieuwe machtigingen en nieuwe opdrachten CE-audits.

Bij de intrekkingen van machtigingen door de fabrikant valt op dat het bij vier van de vijf gevallen buitenlandse fabrikanten betreft waaruit blijkt dat het blijkbaar niet meer lonend is om speciaal voor de Belgische markt te produceren gezien hun geringe afzet op de Belgische markt.

Bij de nieuwe machtigingen waren er 3 fabrikanten van vulpotten CE2+ en 1 nieuwe fabrikant van kokerelementen CE niveau 2+ en 5 nieuwe BENOR-machtigingen.

Wat de overgang van de Construction Product Directive (CPD) naar de Construction Products Regulation (CPR) betreft liep alles over het algemeen vrij vlot maar bleek de ter beschikkingstelling van de prestatieverklaring (DoP) op papier bij elke levering een probleem. Gelukkig werden een paar maanden later in een gedelegeerde verordening nr. 157/2014 van de commissie van 30 oktober 2013 de voorwaarden vastgelegd voor het beschikbaar stellen van prestatieverklaringen op de website en dit vanaf 24 februari 2014.

Vooruitzichten 2014

In de loop van het jaar verwachten wij heel wat nieuwe documenten:

- 1) die tot nieuwe machtigingen kunnen leiden:
 - PPTV 107 betonnen kabelbeschermers
 - PTV 108 betonnen grachtelementen
 - TR 21-132 keermuurelementen volgens NBN EN 15258
 - TR 21-131 straat- en tuinmeubilair volgens NBN EN 13198

Opmerking: bovenvermelde producten worden nu reeds gecertificeerd onder de PTV 100

- 2) aanpassingen van de bestaande documenten door wijziging van Europese normen zoals de bestratingnormen EN 1338, 1339 en 1340 waarbij vooral de wijziging in vorstdooizoutbestandheidsproef te noteren valt
- 3) herzieningen van nationale aanvullingen voor de rioleeringsnormen

Uitgevoerde bezoeken 2013

BENOR-certificatie prefabbeton

Inspectie type	Aantal controles
Informatief bezoek	2
Inleiding tot toekenning van de machtiging	22
Periodieke controles	695
Aanvullend bezoek	7
Bezoek aan bouwplaats of producent wegens klacht	2
Sanctioneel bezoek	2
Audits IZC initieel	2
Audits IZC periodiek bezoek	16
Audits IZC uitbreiding machtiging	3
Audits IZC aanvullend bezoek	2
Bezoeken op vraag van de fabrikant	17

CE 1 en 2+-certificatie

CE 1		
Afschermdende betonconstructies voor wegvoertuigen		
Periodieke bezoeken		4
Evaluatie ITT		1
CE 2+		
Initieel	Potten voor combinatievloeren	3
	Rechthoekige kokerelementen	2
Periodiek	Verschillende	27

KOMO-certificatie

Bij de twee overgebleven fabrikanten werden 12 controlebezoeken uitgevoerd.

Partijkeuringen

In 2013 werden 29 controles uitgevoerd om 19 partijen te keuren.

Product	Normatief document	Aantal partijen
Gewapende buizen	NBN B21-106	2
Infrastructuur	PTV 100	9
Allerlei		8

Stortbeton

Productverantwoordelijke: Luc Verbustel
Keurder: Gaëtan Pluym

BENOR Controles

Het aantal technische bezoeken die in 2013 werden uitgevoerd bij de verschillende producenten in opdracht van CRIC-OCCN bedroeg 58, waarvan 3 extra bezoeken n.a.v. sancties betekend door CRIC-OCCN.

Er werden ook 11 audits, waarvan 1 extra auditbezoek n.a.v. een sanctie, uitgevoerd.

Opleiding mixerchauffeurs / betonpompbedienaars

Volgens de vereisten van TRA 550 dienen de chauffeurs van mixers en betonpompbedienaars te beschikken over een certificaat na het volgen van een cursus voor chauffeurs van betonmixers / betonpompbedienaar afgeleverd door

het Fonds voor de Vakopleiding in de Bouwnijverheid (Constructiv) of over een gelijkwaardig certificaat.

Deze cursus bestaat niet alleen uit een opleiding die rekening houdt met het gehele werkkader van de chauffeurs maar ook uit een sensibilisering, dit wil zeggen een opleiding met inbegrip van aspecten in verband met veiligheid en gepast rijden.

De producenten werden stelselmatig gevraagd zich in orde te stellen met de regelgeving omtrent het opstellen van een opleidingsplan, het geven van interne instructies en opleiding, controle van de hulpstoffendoseerinstallaties en de bovenvermelde externe opleiding.

Door de keuringsinstellingen werd tijdens de technische controlebezoeken steekproefsgewijs de implementatie van het opleidingsplan geverifieerd door ondervraging van 1 of meerdere chauffeurs, zowel interne als huurmixerchauffeurs, in de productie-eenheden. In een latere fase zal dezelfde steekproefsgewijze beoordeling ook gebeuren bij

betonpompbedienaars. Centrales die niet in orde zijn met de vereisten worden op een coherente manier gesanctioneerd.

De deadline die voor de centrales wordt vooropgesteld om te voldoen aan de vereisten is dat minstens 2/3 van de interne chauffeurs en pompbedienaars met succes de externe opleiding gevolgd dienen te hebben tegen 31/03/2014 en dat alle chauffeurs en pompbedienaars de opleiding met succes dienen gevolgd te hebben tegen 31/03/2015.

Momenteel zijn er verschillende werkgroepen lopende die aan de implementatie werken van alle nodige procedures zodanig dat ook leden die niet tot PC 124 (arbeiders bouw) behoren, een passende en gelijkwaardige opleiding kunnen volgen en op die manier zullen kunnen voldoen aan de reglementering.

Producenten die ondanks alle ingezette middelen toch niet aan de reglementaire vereisten zouden kunnen voldoen dienen een gemotiveerde en gerechtvaardigde afwijking aan de certificatie-instelling te vragen.

Experimenteel controleschema

Om op de vraag van de producenten in te gaan om de zelfcontrole te optimaliseren met behoud van een hoog en gewaarborgd kwaliteitsniveau werd door het Bestuurscomité voor de certificatie van Beton een experimenteel controleschema goedgekeurd dat binnen een aantal centrales in de praktijk werd geïmplementeerd en getoetst teneinde de haalbaarheid te kunnen beoordelen en er de nodige verbeteringen in aan te brengen.

De verschillende items die werden herzien omhelzen de definitie van nieuwe categorieën, het opstellen van een productiecontroleplan, de bepaling van de monsternamenfrequenties, de bepaling van de criteria voor de productiecontrole en de bepaling van de criteria voor de conformiteitsbeoordeling.

BE-CERT

In oktober werd de aankondiging gedaan van de oprichting van de nieuwe vzw BE-CERT die vanaf 1 januari 2014 de certificatie-, inspectie- en metrologie-activiteiten die tot dan toe door CRIC-OCCN werden uitgeoefend voor haar rekening zal nemen.

Gelijke interpretatie van de reglementen

Het lijkt vanzelfsprekend dat de keurders de centrales op een objectieve en op een gelijke manier controleren. Achter de schermen vinden er dan ook heel wat coördinatievergaderingen plaats met het certificatieorganisme (BE-CERT) en met de andere controleorganismen om de interpretatie van het reglement op elkaar af te stemmen en eventuele discussiepunten binnen het reglement uit te klaren. Zo werd een nieuw auditverslag in consensus opgemaakt, waar alle keuringsinstellingen nu gebruik van maken.

Ook werden richtlijnen opgesteld ter beoordeling van chauffeurs en betonpompbedienaars zodanig dat een coherente beoordeling en sanctionering wordt uitgevoerd over alle productie-eenheden.

Gebakken straatstenen

Certificatie: BENOR

Productverantwoordelijke: **Gaëtan Pluym**

Keurder: **Gaëtan Pluym**

Algemeen

De terugval die de vorige jaren werd geconstateerd in de sector van de straatbakstenen werd spijtig genoeg ook opnieuw vastgesteld in 2013.

Als gevolg hiervan werd het BENOR-merk opgezegd door 1 producent. De algemene economische situatie en de beperkte vraag naar gecertificeerde straatbakstenen waren hiervan de oorzaak.

Op enkele kleinere aanbestedingen na, werden alle leveringen van 2013 uitgevoerd naar de Belgische kust. Vele kustgemeenten schrijven immers nadrukkelijk gecertificeerde straatbakstenen van de hoogste klasse (hoofdklasse A) voor. Deze hoofdklasse vereist ondermeer een gemiddelde wateropslorping die kleiner is dan 3%. Deze zeer lage wateropslorping zorgt mede voor een uitstekende weerstand tegen vervuiling en een hoge slijtweerstand, eigenschappen die aan onze Belgische kust zeer gewaardeerd worden.

Technische Controlebezoeken en FPC-audits

In 2013 werden de bezoeken voor het product straatbakstenen voortgezet volgens PTV910 (2007) en TR BB-204 (2011). De gecertificeerde producenten die door COPRO gecontroleerd worden, hebben hun productiezetels in Duitsland en Nederland. Deze producenten hebben allen dezelfde verdeler in België. Overeenkomstig het TR BB-204 worden de Technische Controlebezoeken (standaard 4 bezoeken/jaar) dan ook uitgevoerd bij deze verdeler in België.

Bij de uitvoering van een Technisch Controlebezoek worden op basis van de voorgelegde gegevens o.a. de overeenkomstigheid met PTV910 en de beheersing van het productieproces nagegaan.

De FPC-audits (Factory Production Control; 1 bezoek/jaar) worden normaliter uitgevoerd op de productiezetel zelf.

- Voor de productiezetel AKA Oberlausitz werd de FPC-audit uitgevoerd door BCCA.
- Vermits het BENOR-merk voor de productiezetel Joosten Wessem (NI) in de loop van 2013 werd opgezegd, werd de voorziene FPC-audit niet meer uitgevoerd.

In 2013 werden in totaal 6 Technische Controlebezoeken (bij de invoerder) uitgevoerd door COPRO.

Uitgevoerde monsternemingen

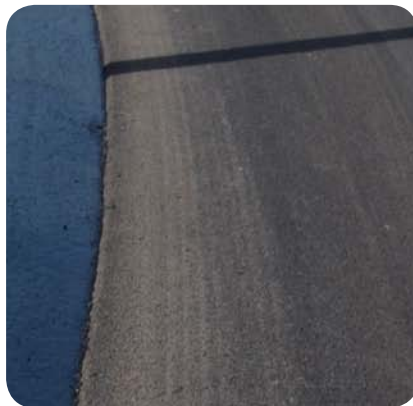
Doordat er in 2013 geen enkele FPC-audit kon uitgevoerd worden, kon er bijgevolg ook geen enkele monsterneming uitgevoerd worden.

Gecontroleerde producenten

AKA Oberlausitz (D).

In de loop van 2013 werd het BENOR-merk opgezegd door de productiezetel Joosten Wessem (NI).

Asfalt sector

Asfalt

CERTIFICATIE COPRO

Personeel

Het asfaltteam van COPRO bleef – net zoals de voorbije jaren – ongewijzigd. Onze controles worden op die manier op een stabiele en continue manier verder gezet.

Reglement

Momenteel zijn volgende versies van de reglementen van kracht:

- TRA 64 versie 4.0** *Toepassingsreglement voor asfaltmengsels voor de wegenbouw of voor de waterbouw*
- RNR 01 versie 5.0** *Reglementaire Nota voor technische fiches, verantwoordingsnota's en voorstudies*
- RNR 02 versie 5.0** *Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle*

Naar aanleiding van de vergaderingen van de Adviesraad werd in 2013 omzendbrief 64/2013/02 uitgebracht, met daarin een aantal aanpassingen aan TRA 64. Deze aanpassingen hadden hoofdzakelijk te maken met het optimaliseren van de opvolging van de betrouwbaarheid van de interne zelfcontrole.

Fabrikanten

In 2013 werd er één COPRO-certificaat door de fabrikant zelf stopgezet en kwam er één nieuwe gecertificeerde asfaltcentrale bij. Dit brengt het totaal eind 2013 op 21 COPRO-gecertificeerde productie-eenheden.

Gecertificeerde asfaltmengsels

Volgens norm	Aantal gewaarmerkte technische fiches		
	februari 2014	februari 2013	februari 2012
EN 13108-1 asfaltbeton	853	739	1173
EN 13108-2 asfaltbeton voor zeer dunne lagen	17	21	33
EN 13108-4 warm gewalst asfalt	1	3	3
EN 13108-5 steenmastiekasfalt	204	207	292
EN 13108-7 zeer open asfaltbeton	91	90	98
geen (niet-genormaliseerd mengsel)	627	676	816
totaal	1793	1736	2415

In bovenstaande tabel zien we een afname van het aantal mengsels dat niet aan een Europese norm voldoet en een toename van het aantal asfaltbetons. Dat laatste is logisch gezien de toename van het aantal APO-mengsels.

Volgens bestek	Aantal gevalideerde technische fiches		
	februari 2014	februari 2013	februari 2012
SB 250 2.2	613	404	166
SB 250 2.1	154	295	703
CCT Qualiroutes	114	77	23
CCT RW99 (2009)	62	76	141
TB 2011	0	0	0
SB 230 1.0	4	6	5
bijzonder bestek	37	91	105
geen (niet-gespecificeerd mengsel)	850	821	1272
Total	1793	1736	2415

Tot de niet-genormaliseerde mengsels behoren zandafalt, asfaltmestiek en GOSA (voor waterwegen) of klassieke mengsels die om een of andere reden niet onder het toepassingsgebied van een norm vallen.

Wie bovenstaande tabel aandachtig bestudeert, merkt dat de waarde 'totaal' niet overeenkomt met de som van bovenstaande cijfers. Dit komt omdat het mogelijk is om één technische fiche te laten gelden voor meerdere bestekken. Voor het totaal tellen dergelijke fiches slechts voor één technische fiche.

De invoering van het COPRO Extranet zorgde in de loop van 2012 voor een 'grote kuis' in de bestaande technische fiches. De fabrikanten deden immers niet meer de moeite om ongebruikte technische fiches in het nieuwe systeem in te voeren.

Tegen de verwachtingen in, is het aantal technische fiches nagenoeg niet toegenomen in 2013. De verklaring hiervoor is de geldigheidsduur van 5 jaar voor verantwoordingsnota's. Bij de invoering van de nieuwe Europese normen in 2008 moesten alle fabrikanten hun verantwoordingsnota's en technische fiches herzien. In 2013 bereikten ze dus het einde van hun geldigheidsduur. Deze technische fiches werden maar gedeeltelijk vervangen door nieuwe versies.

Vandaar dat het totale aantal slechts beperkt steeg.

Het aantal technische fiches volgens CCT Qualiroutes blijft stijgen. Voor Brussel bestaat nog steeds geen enkele specifieke technische fiche (conform TB 2011).

Het overgrote deel van de geproduceerde asfaltmengsels valt terug op een zeer beperkt aantal technische fiches. Het grootste deel van de technische fiches wordt bovendien slechts beperkt gebruikt, bvb. voor een specifieke werf. En heel wat technische fiches worden wel ingediend en gevalideerd, maar de betreffende mengsels blijken achteraf nooit geproduceerd te worden. Van de 1793 verschillende asfaltmengsels werden er in 2013 slechts 973 effectief geproduceerd! Dit houdt in dat 46 % van de technische fiches in 2013 nooit werd gebruikt.

Asfaltproductie

Type asfaltmengsel	Zonder asfaltgranulaat	Met asfaltgranulaat		Totaal
	(ton)	(ton)	(%)	(ton)
Asfaltbeton:	777.272	1.904.694	71	2.681.966
'type 1'	38.218	2.994	7	41.212
'APO'	7.338	696.062	99	703.400
'type 3'	62.639	389.124	86	451.763
'type 4'	405.461	244.908	38	650.369
'type 5'	57.345	0		57.345
tussenlaag voor beton (ABT)	48.335	0		48.335
asfalt met verhoogde stijfheid (AVS, EME)	10.465	209.117	95	219.582
'type 8'	392	0		392
asfalt voor fundering (GB)	437	18.861	98	19.298
niet-gespecificeerd ('privé')	146.642	343.628	70	490.270
Asfaltbeton voor zeer dunne lagen:	8.581	0		8.581
asfalt voor zeer dunne lagen (BBTM)	816	0		816
niet-gespecificeerd ('privé')	7.765	0		7.765
Steenmestiekasfalt:	489.228	0		489.228
SMA	466.518	0		466.518
niet-gespecificeerd ('privé')	22.710	0		22.710
Zeer open asfaltbeton:	34.609	0		34.609
ZOA	21.016	0		21.016
RMTO	0	0		0
niet-gespecificeerd ('privé')	13.593	0		13.593
Asfaltbeton voor ultra dunne lagen:	0	0		0
RUMG	0	0		0
SME	0	0		0
niet-gespecificeerd ('privé')	0	0		0
Diversen:	76.311	0		76.311
open steenasfalt (GOSA)	70.792	0		70.792
zandasfalt	5.519	0		5.519
grindzandasfalt	0	0		0
Totaal	1.386.001	1.904.694	58	3.290.695

Gemiddelde geleverde hoeveelheid asfalt per productie-eenheid	158.589 ton
Productie-eenheid met de grootste geleverde hoeveelheid asfalt	291.888 ton
Productie-eenheid met de kleinste geleverde hoeveelheid asfalt	3.413 ton

Net zoals in 2012 werd er **in 2013 opnieuw minder asfalt geproduceerd**. De productie is de voorbije jaren gedaald van 4.037.584 ton in 2011, over 3.660.425 ton in 2012 tot 3.290.695 ton in 2013.

Uit de vergelijking van de tabel met de hoeveelheden per type met de tabel van 2012 kunnen we de volgende tendensen waarnemen: een afname van AB-1, een opvallende daling van het aantal "privé" asfaltbetons, een drastische daling van AB-3, een evenredige toename van APO en een lichte stijging van AVS. Ook zien we een verwaarloosbare hoeveelheid BBTM, het verdwijnen van RMTO en RUMG, geen productie van SME en een grote hoeveelheid GOSA.

Het percentage van asfaltmengsels geproduceerd met asfaltgranulaat blijft nu al enkele jaren stabiel (ongeveer 58 %).

In onderstaande tabel zien we daarentegen wel een opval-

lende verandering. Daar waar het gemiddelde percentage asfaltgranulaat dat in asfaltmengsels met recyclage wordt gedoseerd de voorbije jaren steeds rond 38 % schommelde, zien we dit gehalte nu plots stijgen tot 45 %. Een reden hiervoor is de productie van een grote hoeveelheid APO-mengsels. In deze mengsels met prestatievoorschriften kan de fabrikant vrij het gehalte asfaltgranulaat kiezen. Daar waar vroeger de grens rond 50 % lag, zijn gehalten van 70 % nu al geen uitzondering meer.

De afgelopen jaren zakte **het aandeel van de niet-gespecificeerde ("privé") mengsels** van 28 % (in 2010), over 24 % (in 2011), 19 % (in 2012) naar **18 % in 2013. Het blijft dus de goede richting uitgaan.**

De gespecificeerde mengsels (volgens bestek) worden in 58 % van de gevallen met asfaltgranulaat geproduceerd. Voor privé-mengsels bedraagt dit 57 %.

	2013	2012	2011
Verbruik van asfaltgranulaat (ton)	855.671	826.480	893.224
Productie van asfalt met asfaltgranulaat (ton)	1.904.694	2.121.984	2.382.455
Percentage asfaltgranulaat in mengsels met herbruik (%)	45 %	39 %	37 %

Type asfaltmengsel	Zonder asfaltgranulaat	Met asfaltgranulaat	Totaal
Gespecificeerd (volgens een bestek)	1.125.929	1.561.066	2.686.995
Niet-gespecificeerd ('privé')	260.072	343.628	603.700

Controlebezoeken

Er werden in 2013 meer controlebezoeken uitgevoerd, ondanks het feit dat er minder asfaltproductie was. Die daling zien we wel bij de periodieke controlebezoeken. COPRO werd vaker gevraagd om kalibraties bij te wonen en doordat er in 2013 heel veel nieuwe voorstudies werden uitgevoerd, waren er op dat vlak ook meer controlebezoeken.

Controlebezoeken voor asfaltmengsels	Aantal 2013	Aantal 2012	Aantal 2011
Periodieke controlebezoeken voor asfalt op de productie-eenheid	524	563	621
Controlebezoeken voor monsterneming en/of beproeving van niet-gecertificeerde aggregaten	80	73	75
Controlebezoeken voor bijwonen van door de fabrikant uitgevoerde kalibraties	64	48	53
Controlebezoeken voor bijwonen van proeven in het kader van de voorstudies	160	114	57
Andere : informatieve, nutteloze, sanctionele en inleidende controlebezoeken en controlebezoeken in toelatingsperiode	84	54	70
Totaal	912	852	876

Het aantal monsternemingen van asfalt voor controleproeven daalde ten opzichte van 2012, wat logisch is gezien er minder productie was. Er werden wel opnieuw meer proeven uitgevoerd op niet BENOR-gecertificeerde aggregaten.

Bemonsterd product	Aantal 2013	Aantal 2012	Aantal 2011
asfaltmengsels	336	386	401
niet-BENOR-gecertificeerde aggregaten: - voor bijwonen korrelverdeling - aantal beproevingen van andere kenmerken (methyleenblauw-waarde, uitstroomtijd, vlakheidsindex, ...)	90	104	83
	135	99	141

Evoluties

2013 bracht geen grote evoluties met zich mee. Op vlak van certificatie zorgde de vernieuwde Europese norm EN 932-5 voor (nog maar eens) bijkomende regels op het vlak van ka-

libraties van laboratoriumapparatuur. Maar op het vlak van bestekken, normen en reglementen bleef alles grotendeels stabiel.

Adviesraad

Voorzitter: Ann Vanelstraete

Ondervoorzitter: Noël Vanhollebeke

Secretaris: Koen Van Daele

Leden: Erik Barbé, Didier Block, Chantal Flemal, Pierre Hontoy, Erik Keijers, Philippe Keppens, Pierre-Paul Modde, Vincent Reeners, Jan Soers, Hans Suffeleers, Rob Tison, Johan Trigallez, Brecht Vandorpe, Guido Van Geem, Ann Van Gucht en Johan Vanhollebeke.

In 2013 vergaderde de Adviesraad Asfalt drie keer. De volgende onderwerpen kwamen aan bod:

- Verbetering van de betrouwbaarheid van de zelfcontrole.
- De stand van zaken bij de herziening van TRA 411 en PTV 411 van OCCN-CRIC.
- Nieuwe regels aangaande de continue registratie van het productieproces.

Werkgroepen

- De Commissie Kwaliteit van Bitumineuze verhardingen (CKB) is een werkgroep van AWV afdeling Wegenbouwkunde waarin interessante technische zaken en kwaliteitsproblemen worden besproken, samen met afgevaardigden van elke provinciale afdeling. Er worden soms ook voorstellen uitgewerkt voor het aanpassen van de bestekseisen.
- Een drietal keer per jaar organiseert BVA een overlegvergadering met MOW en Vlawebo, waarbij COPRO ook aanwezig is. De dagorde is voorzien van probleempunten waarmee asfaltfabrikanten en aannemers worden geconfronteerd. De bedoeling is te komen tot voor alle aannemers haalbare (besteks)eisen.
- Het OCW zorgt voor een interactief overleg met de verschillende sectoren in de Technische Comités. Voor onze

sector is dit het Technisch Comité 'Asfaltwegen en andere bitumineuze toepassingen' TC4. Elke vergadering geeft OCW een overzicht en stand van zaken van alle onderzoeksprojecten waar ze aan werkt of worden de resultaten bekend gemaakt van de projecten die werden afgerond.

- BAC-2 is een andere werkgroep van OCW, waarin het onderwerp 'vulstoffen voor asfalt' wordt besproken. Daar waar het aanvankelijk ging om aanvoervulstof, gaat het de laatste jaren meer om teruggewonnen stof. In 2013 werd bekeken aan welke voorwaarden zanden en teruggewonnen stof zouden moeten beantwoorden, om dit laatste in grotere hoeveelheden toe te staan bij de productie van asfalt. Dit onderzoek resulteert in nieuwe bestekseisen voor het Standaardbestek 250 versie 3.1.
- De Task-Force AVT (asfalt bij verlaagde temperatuur) werkte ook verder in 2013. Stap voor stap wordt er gekeken op welke wijze dit kan worden ingevoerd. Er werd in 2013 ook een proefvak uitgevoerd in dit kader. De productie en beproeving van het halfwarm asfalt voor dit proefvak werd ook opgevolgd door COPRO.
- COPRO verleent ook haar medewerking aan andere proefprojecten, zoals het "Carbon Free Ways" project van AWV, dat in 2014 zal resulteren in een groot proefproject.
- Tenslotte treedt COPRO ook op als extern promotor bij enkele Masterproeven van studenten, waarbij telkens wordt gezocht naar onderwerpen die interessant zijn voor onze sector en voor keuring van bitumineuze producten in het bijzonder.
- COPRO is ook actief in een aantal werkgroepen in verband met de Europese normen; deze worden besproken in het deel over Bitumineuze Mengsels.

Asfaltgranulaten

CERTIFICATIE COPRO

Personeel

De controlebezoeken in het kader van de certificatie van asfaltgranulaten worden uitgevoerd door het asfaltteam.

Reglement

Op het gebied van reglementering is er in 2013 vrij veel veranderd. Begin 2013 werd een nieuwe versie van het TRA 13 goedgekeurd waarin reeds werd ingespeeld op de toekomstige voorschriften welke zullen worden opgenomen in de in herziening zijnde Europese norm voor asfaltgranulaten EN 13108-8. Meeste opmerkelijke veranderingen zijn dat de

aard van het bitumen steeds gedocumenteerd wordt en dat de controlefrequentie waaraan fabrikanten de indringing van het teruggewonnen bindmiddel dienen af te toetsen werd herzien tot een meer realistische frequentie.

Eind 2013 werden de toegelaten toleranties geëvalueerd voor de beoordeling van de reproduceerbaarheid van de door de fabrikanten bekomen resultaten ten opzichte van de controleproeven uitgevoerd door de externe, geaccrediteerde laboratoria. Deze toleranties waren reeds sinds 2008 van kracht en werden aangepast aan de specifieke kenmerken van het hedendaags asfaltgranulaat.

Certificaathouders

Eind 2013 waren er in totaal 22 certificaathouders. Voor één fabrikant werd in 2013 het certificaat voor asfaltgranulaten op zijn vraag ingetrokken. Een fabrikant die in 2010 een certificaat heeft aangevraagd, bekwam dit in 2013. Een andere fabrikant vroeg in 2012 een certificaat aan en bekwam dit begin 2013. In 2013 waren er geen nieuwe aanvragen. Een nieuwigheid is dat niet langer alle certificaathouders ook over een COPRO-certificaat voor asfaltmengsels beschikken. Zo is er nu één fabrikant van asfaltgranulaten die louter asfaltgranulaat produceert en vervolgens levert aan een externe asfaltcentrale.

Asfaltgranulaten in cijfers

In 2013 werd er ongeveer 855.000 ton asfaltgranulaat geproduceerd (waarvan er 805.000 ton werd gebruikt voor asfaltproductie). Ten opzichte van 2012 is dit een substantiële afname met 9 % qua productie van COPRO-gecertificeerde asfaltgranulaten. Dit is in overeenstemming met de gedaalde productie van asfaltmengsels. De grootste producent van asfaltgranulaat heeft in 2013 maar liefst 125.000 ton asfaltpuin omgezet tot hoogwaardig, extra-homogeen asfaltgranulaat.

Externe controles

In 2013 werden er 234 controlebezoeken uitgevoerd, iets minder dan het jaar voordien. Tijdens deze controlebezoeken werden er in totaal 98 monsters genomen van het geproduceerde asfaltgranulaat.

In 2012 was er reeds een toename in het aantal bijkomende proeven die werden bijgewoond bij fabrikanten die extra-homogeen asfaltgranulaat produceerden. Dit extra-homogeen asfaltgranulaat, geïdentificeerd onder de klasse HE, beantwoordt aan strengere eisen voor de korrelmaat en voor de homogeniteit. Dit fijner en constanter product is verplicht voor gebruik in asfaltmengsels met prestatievoorschriften (type APO en AVS). Voor deze stapels geldt een verdubbeling van de externe controle, meer bepaald

op het vlak van de bijgewoonde proeven. In 2012 betrof het 31 extra bijgewoonde proeven, in 2013 steeg dit tot 41. Dit ondanks de gedaalde productie van asfaltgranulaten. De reden hiervoor is zeer eenvoudig, terwijl in 2012 het percentage extra-homogeen asfaltgranulaat (klasse HE) nog rond de 50 % van de totale productie aan asfaltgranulaten schommelde, steeg dit percentage in 2013 tot maar liefst 81 %. Fabrikanten lijken volledig over te schakelen op dit type asfaltgranulaat, ook voor gebruik in asfaltmengsels waarvoor deze strengere eisen niet worden opgelegd. Wegens plaatsgebrek is het immers niet interessant om ook nog eens afzonderlijke stapels met "gewoon" homogeen asfaltgranulaat (klasse H) te voorzien. Bovendien zijn de productieverantwoordelijken ondertussen overtuigd van de voordelen van het extra homogene, fijne asfaltgranulaat.

Vorig jaar konden we reeds meedelen dat de reproduceerbaarheid er sterk op vooruitging, een mogelijk gevolg van het produceren van homogener stapels. Aangezien het percentage extra-homogene stapels in 2013 nog sterk toenam ten opzichte van 2012, kon er worden voorspeld dat dit de reproduceerbaarheid nog zal verbeteren. De recente reproduceerbaarheidstesten laten in ieder geval deze tendens zien.

Adviesraad

De Adviesraad Asfaltgranulaten kwam in 2013 tweemaal samen.

Begin 2013 werd het TRA 13 grondig herzien, rekening houdend met de toekomstige Europese normen.

In september 2013 werd een tweede maal vergaderd. Belangrijkste punt was de evaluatie van de toleranties voor het beoordelen van de reproduceerbaarheidstesten. In 2014 zullen de resultaten van de reproduceerbaarheidstesten volgens de nieuwe toleranties worden besproken.

De Adviesraad bestaat uit Ann Vanelstraete (voorzitter), Anja Lahousse (ondervoorzitster), Philippe Keppens, Pierre Hontoy, Joëlle De Visscher, Chantal Flémal, Brecht Vandorpe, Pierre-Paul Modde, Robert Tison, Johan Vanhollebeke, Noël Vanhollebeke, Hans Van de Craen, Erik van de Velde, Karel Vermeren, Erik Barbé en Nico Torck (secretaris).

Evoluties

Zoals reeds vorig jaar gemeld is er beweging op Europees niveau met een nieuwe versie van de norm, die (helaas) de eerste jaren nog niet moet worden verwacht.

In de loop van 2014 zal het Vlaams Gewest een nieuwe versie van het Standaardbestek introduceren. Door de volledige overschakeling op prestatievoorschriften voor onderlagen, zal het aandeel aan extra-homogeen asfaltgranulaat allicht nog toenemen.

In het Standaardbestek 250 versie 2.2 stond schraal asfalt reeds vermeld als mogelijk alternatief voor de 'klassieke' funderingen. Tot nu toe kende dit geen succes, maar met de

invoering van standaardstructuren met dit type funderingsmateriaal, zal dit misschien veranderen. In schraal asfalt mogen asfaltgranulaten ongelimiteerd worden toegepast.

Zoals vorig jaar reeds aangehaald, blijft de toepassing van zeer hoge percentages asfaltgranulaat in APO-mengsels een punt om op te volgen. Waar in de beginfase nog werd gedacht dat de meeste asfaltproducenten onder de vertrouwde grens van 50 % asfaltgranulaat zouden blijven, gaan meerdere asfaltfabrikanten in de praktijk hier toch wel een stuk boven. De recordhouder recupereert momenteel maar liefst 83 % oud bindmiddel! Wat dit betekent voor de duurzaamheid van de uiteindelijk aangelegde verhardingen is op dit moment nog niet geweten en nog niet zichtbaar.

Gietasfalt

CERTIFICATIE COPRO

Personeel

Andie Dedoncker is de productverantwoordelijke en dus contactpersoon voor dit product. De monsters worden op de werven genomen door de keurders van de asfaltsector.

Reglement

Eind 2013 werd de certificatie georganiseerd op basis van de onderstaande reglementen:

- *Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het COPRO-merk voor gietasfalt TRA 65 versie 5.0 van 2009-12-01*
- *COPRO Certificatiereglement CRC 01 versie 1.0 van 2000-03-24*
- *Reglementaire Nota voor technische fiches, verantwoordingsnota's en voorstudies RNR 01 versie 5.0 van 2012-04-27*
- *Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle RNR 02 versie 5.0 van 2012-10-05*

Deze reglementen werden in 2013 aangevuld met de volgende rondzendbrief:

- 65/2013/01: invoering nieuwe versie RNR 02.

Fabrikanten

Sinds april 2013 zijn er 4 fabrikanten met een COPRO-certificaat voor gietasfalt.

Gecertificeerde mengsels

Volgens bestek	Aantal gevalideerde technische fiches		
	eind februari 2014	eind februari 2013	eind februari 2012
SB250 (2.2)	23	9	/
CCT Qualiroutes (2011)	8	2	/
Geen (niet-gespecificeerd mengsel)	63	48	31
Totaal	86	57	31

Wie nevenstaande tabel aandachtig bestudeert zal merken dat het totaal voor 2013 niet overeenkomt met de som van bovenstaande cijfers. Dit komt omdat het nu mogelijk is om één technische fiche te laten gelden voor meerdere bestekken. Voor het totaal tellen dergelijke fiches slechts voor één technische fiche.

We zien een duidelijke toename van de mengsels die voldoen aan het Standaardbestek 250 versie 2.2 en aan het CCT Qualiroutes 2011. Dit zowel in absolute cijfers als procentueel gezien. Dit is hoofdzakelijk te verklaren door het indienen van bijkomende technische fiches volgens de bestekken.

Toch valt uit nevenstaande tabel op te maken dat de overgrote meerderheid van de geldige technische fiches niet voldoen aan een bestek. Maar er is een kentering ingezet. Onderstaande tabel geeft de verdeling van de gevalideerde technische fiches weer volgens de normen.

Volgens norm	Aantal gevalideerde technische fiches		
	eind februari 2014	eind februari 2013	eind februari 2012
EN 13108-6	49	41	24
EN 12970	7	3	/
Niet-genormaliseerd mengsel	30	13	7
Totaal	86	57	31

Procentueel gezien is er een toename van het aantal niet-genormaliseerde mengsels. Tot de niet-genormaliseerde mengsels behoren onder andere de mengsels die bijvoorbeeld omwille van het gebruik van een speciaal bitumen niet onder het toepassingsgebied van een norm vallen. Eveneens de mengsels die gebruikt worden als reparatiegietasfalt zoals beschreven in de bestekken, vallen niet onder een Europese norm omwille van hun maximale korrelmaat.

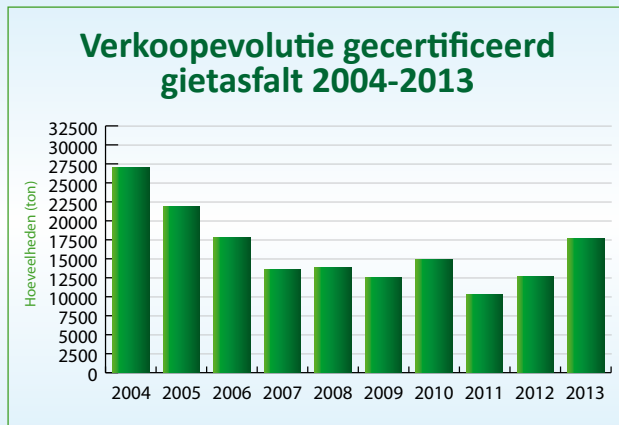
Gietasfaltproductie

De gecertificeerde gietasfaltfabrikanten waren eind 2013 goed voor een verkoop van **17.665 ton**. Dit is een aanzienlijke toename ten opzichte van 2012.

Hieruit blijkt dat verschillende types gietasfalt die worden beschreven in de bestekken meer en meer hun intrede doen. Het is dus duidelijk dat de bouwheren meer en meer gecertificeerd en geregistreerd gietasfalt verwerken op hun werven.

Volgens bestek	Totale hoeveelheid	Procentueel
SB250 (2.2)	5.816 ton	33
CCT Qualiroutes (2011)	1.770 ton	10
Geen (niet-gespecificeerd mengsel)	10.079 ton	57
Totaal	17.665 ton	100

Onderstaande grafiek geeft de evolutie weer van de hoeveelheid COPRO-gecertificeerd gietasfalt voor de periode 2004-2013.

2014 belooft volgens de fabrikanten een minstens even goed jaar te worden. Het procentuele aandeel van de gespecificeerde gietasfaltmengsels zou nog toenemen.

Controlebezoeken

In 2013 werden er in totaal 68 controlebezoeken uitgevoerd bij de gecertificeerde gietasfaltfabrikanten. Van dit totaal aantal waren er 6 controlebezoeken in toelatingsperiode.

Type controlebezoek	Aantal
Monsternemingen op de werf	39
Nazicht van de zelfcontrole + bijwonen van proeven op gietasfalt	29

Adviesraad

De Adviesraad Gietasfalt is niet samengekomen in 2013. Via digitale weg werd de rondzendbrief 65/2013/01 goedgekeurd.

Werkgroepen

COPRO is lid van de subwerkgroep over gietasfalt van het Belgisch spiegelcomité van CEN/TC227/WG1. Deze vergaderde ook in 2013 niet.

Bitumineuze mengsels

CE

Personeel

Het uitvoeren van FPC-audits gebeurt door een specifiek daartoe opgeleid auditteam. Het uitvoeren van een audit gaat er immers anders aan toe dan controlebezoeken in het kader van COPRO-certificatie. Momenteel bestaat het auditteam uit Dirk Lacaeyse en Nico Torck.

Reglement

Het reglement voor de attestering van het FPC-systeem van bitumineuze mengsels werd midden 2013 herzien naar aanleiding van de invoering van de Construction Products Regulation. Het van toepassing zijnde reglement is nu:

CE 64-65 AVCP 2+ versie 2.0 van 10 juni 2013

Reglement voor certificatie in het kader van CE-markering AVCP-systeem 2+

Conformiteitscertificatie van de Productiecontrole in de Fabriek voor Bitumineuze Mengsels

Fabrikanten

Aan het aantal fabrikanten veranderde niets in 2013. Ons klantenbestand bestaat dus nog altijd uit:

- 1 Brusselse fabrikant,
- 9 Waalse fabrikanten en
- 16 Vlaamse fabrikanten.

Bitumineuze mengsels

Ook aan de productnormen wijzigde niets in 2013. CE-markering kan dus gebeuren volgens deze reeks normen:

EN 13108-1 Bitumineuze mengsels – Materiaalspecificaties – Deel 1: Asfaltbeton

EN 13108-2 Bitumineuze mengsels – Materiaalspecificaties – Deel 2: Asfaltbeton voor zeer dunne lagen

EN 13108-4 Bitumineuze mengsels – Materiaalspecificaties – Deel 4: Warmgewalst asfalt

EN 13108-5 Bitumineuze mengsels – Materiaalspecificaties – Deel 5: Steenmastiekasfalt

EN 13108-6 Bitumineuze mengsels – Materiaalspecificaties – Deel 6: Gietasfalt

EN 13108-7 Bitumineuze mengsels – Materiaalspecificaties – Deel 7: Zeer open asfaltbeton

In België wordt EN 13108-3 voor "Soft Asphalt" nooit toegepast. Europa werkt momenteel aan een nieuwe versie van deze normen en ook aan een norm voor asfalt voor ultra dunne lagen (type RUMG of SME). Voor 2016 moeten we deze normen echter niet verwachten.

Audits

De aanpak van onze audits is ondertussen bekend bij de fabrikanten: de niet-conformiteiten van de vorige audit overlopen, de wijzigingen aan het FPC-systeem bekijken, de administratieve kant van het FPC-systeem auditeren en tenslotte het personeel van de fabrikant onderwerpen aan een praktische audit. In 2013 werden 31 audits uitgevoerd. Het aantal niet-conformiteiten varieerde tussen 5 en 20, afhankelijk van de inzet van de FPC-verantwoordelijke en de wijze waarop het FPC-systeem werd geïntegreerd in het dagelijks beheer van de asfaltcentrale.

Evoluties

We kijken reikhalzend uit naar de nieuwe versies van de normen, die heel wat kleine verbeteringen zullen meebrengen. Maar we zullen nog een paar jaar geduld moeten oefenen voor het zover is.

2013 was het jaar van de Construction Products Regulation of CPR. De invoering hiervan kwam nogal bruusk en in het begin was er vooral veel onduidelijkheid en verwarring. Wat was er nu precies veranderd? Welke gevolgen had dit voor de CE-markering? Moesten de productnormen niet eerst worden aangepast? Wat moest er gebeuren met de CE-etiketten? En wat met die DoP's?

Uiteindelijk viel het allemaal nogal mee. De conformiteitsverklaring werd vervangen door een prestatieverklaring (DoP) per fabricaat. Gewoon nog meer papier dus. Op de leveringsbon dient men nu te verwijzen naar de juiste DoP.

Werkgroepen

COPRO is actief in een aantal werkgroepen die van ver of dichtbij voortvloeien uit CEN/TC227 Road Materials. De Belgische spiegelcomités worden georganiseerd door het OCW.

Het team dat België vertegenwoordigt in de werkgroepen voor bitumineuze mengsels, bestaat uit mevrouw Ann Vanelstraete (OCW), Eric Van den Kerkhof (Colas) en Dirk Lacaeyse (COPRO).

De participatie van COPRO kunnen we als volgt schematisch weergeven:

	Belgisch Spiegelcomité	Europese groep
Producten voor wegen	E227	CEN/TC227
Asfalt	E227/WG1 asfalt	CEN/TC227/WG1
Gietasfalt	E227/WG1 gietasfalt	CEN/TC227/WG1
Proefmethodes	E227/WG1 proefmethodes	CEN/TC227/WG1/TG2
Productnormen	E227/WG1 asfalt	CEN/TC227/WG1/TG3
Kwaliteitsnormen	E227/WG1 asfalt	CEN/TC227/WG1/TG4

De proefmethodes zijn beperkt tot de normenreeks EN 12697.

De productnormen zijn EN 13108-1 t/m -7 en -9.

De kwaliteitsnormen zijn EN 13108-8 (asfaltgranulaten), EN 13108-20 (typekeuring) en EN 13108-21 (FPC).

In de groen gemarkeerde werkgroepen speelt COPRO een actieve rol. In de geel gemarkeerde werkgroepen wordt België vertegenwoordigd door OCW en/of AWW.

België participeert (helaas) (nog) niet in TG3.

Oppervlaktebehandelingen

CE

Personeel

De audits in het kader van de attestering van het FPC-systeem van oppervlaktebehandelingen zijn in handen van Andie Dedoncker en Dirk Lacaeyse.

Reglement

De attestering van het FPC-systeem gebeurt volgens het volgende reglement:

R/CE2+ 62 versie 2.0 van 2013-06-10:

Reglement voor certificatie in het kader van de CE-markering voor oppervlaktebehandelingen AVCP-SYSTEEM 2+ - Conformiteitscertificatie van de productiecontrole in de fabriek voor oppervlaktebehandelingen

Dit reglement kwam er na de invoering van de Construction Products Regulation (CPR) die de Construction Products Directive (CPD) vervangt.

Oppervlaktebehandelingen

CE-markering van oppervlaktebehandelingen gebeurt nog steeds op basis van de volgende Europese normen:

EN 12271 Oppervlaktebehandeling van verhardingsoppervlakken - Eisen

EN 12273 Slems - Voorschriften

Aannemers

Het aantal aannemers dat beschikt over een FPC-certificaat via COPRO in het kader van de CE-markering, nam opnieuw toe met één. De verdeling ziet er nu als volgt uit:

Type	Vlaanderen	Wallonië
Bestrijking	5	2
Slem	2	2
Oppervlaktebehandelingen samen	7	2

De Waalse aannemers hebben een certificaat voor zowel bestrijkingen als voor slem.

Het blijft een feit dat dit aantal laag ligt. Er zijn ook nog steeds aannemers die actief blijven zonder de wettelijk verplichte CE-markering.

Er dient voor de volledigheid hieraan toegevoegd te worden dat een aantal aannemers een FPC-certificaat heeft via een buitenlands Notified Body.

Bezoeken en audits

In 2013 werden 10 audits en 12 vervolgaudits (om een audit verder te zetten) uitgevoerd.

Werkgroepen

COPRO is actief in 2 werkgroepen, namelijk het Belgisch Spiegelcomité E227 dat 1 keer vergaderde in 2013 en een werkgroep voor oppervlaktebehandelingen. Beide worden georganiseerd door het OCW.

Bitumineuze bindmiddelen

Personeel:

productverantwoordelijke: Philippe du Bus de Warnaffe

keurders: Marijke Van der Steen

Philippe du Bus de Warnaffe

Werkgroepen

Voor de bitumineuze bindmiddelen neemt COPRO deel aan volgende werkgroepen:

- spiegelgroep van het technisch comité CEN TC 336: de "SCM 336". Deze werkgroep bespreekt de vooruitgang der werkzaamheden van de werkgroepen van CEN TC 336 evenals de door deze groepen opgestelde documenten (onder andere het ontwerp van de normen). Bijkomend is dit tevens het forum waar besturen (AWV en SPW) en de sector de voorschriften bespreken van de bitumineuze bindmiddelen.

Hierdoor blijven wij op de hoogte van de ontwikkelingen in de sector.

CE-markering van bitumen en bitumineuze bindmiddelen

De CE-markering van wegenbouwbitumen, bitumenemulsies en vloeibitumen is ondertussen al enkele jaren van toepassing. Op 1 juli 2013 zijn de bepalingen van de bouwproductenrichtlijn (CPD) vervangen door deze van de nieuwe wetgeving, namelijk de bouwproductenverordening (CPR). Deze wijziging is voornamelijk zichtbaar in veranderingen van documentatie: de conformiteitsverklaringen van de fabrikanten worden vervangen door prestatieverklaringen en enkele wijzigingen zijn eveneens op te merken op de CE-etiquetten. Als gevolg van de publicatie van de nieuwe versies van de normen EN 13808:2013 voor kationische bitumenemulsies en EN 15322:2013 voor vloeibitumen zullen de eisen over de beheersing van de productie in de fabriek eveneens veranderen, maar deze normen zullen slechts van toepassing zijn voor de CE-markering na publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie. Het systeem van

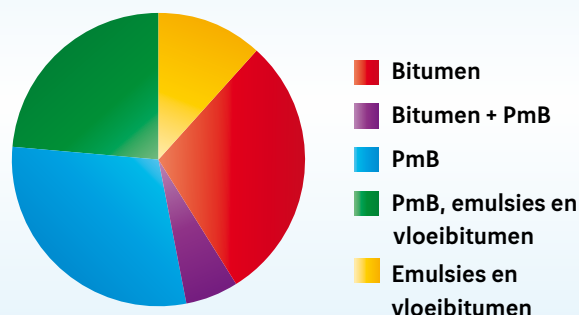
CE conformiteitsattestering voor de producten van voormelde normen, is het systeem 2+. Dit houdt in dat een genotificeerde instantie ("Notified Body") betrokken is bij de toekenning van de conformiteitsverklaring van de controle van de productie in de fabriek (Factory Production Control of FPC). Dit is essentieel voor de fabrikant om de CE-markering te mogen aanbrengen op zijn producten. De taken van deze instantie omvatten:

- de initiële inspectie van de fabriek en de controle van de FPC;
- de permanente bewaking, beoordeling en aanvaarding van de FPC.

COPRO werd genotificeerd door de Belgische Staat en is dus bevoegd om bij de fabrikanten van bitumineuze bindmiddelen het certificaat van FPC te leveren, noodzakelijk voor het aanbrengen van de CE-markering.

In totaal doen 17 fabrikanten van bitumineuze bindmiddelen een beroep op COPRO voor de CE-certificatie. De certificatie kan de productie van verschillende types bitumineuze bindmiddelen omvatten (zie tevens de grafiek).

CE-markering: aantal fabrikanten in functie van geproduceerde bindmiddelen

Bitumen voor de wegenbouw

CERTIFICATIE COPRO

Adviesraad:

Voorzitter Stefan Vansteenkiste
Ondervoorzitter Philippe Keppens
Secretaris Philippe du Bus de Warnaffe
Leden Peggy Aerts, Jeroen Besamusca, Erik Barbé, Chantal Flemal, Pierre Joly, Karel Poncelet, Pierre-Paul Modde, Vincent Reeners, Jan Soers, Tine Tanghe, Theo Terlouw, Jan Theuwissen, Brecht Vanderpe, Geert van Dyck.

Gecertificeerde bitumen volgens Toepassingsreglement TRA 54 zijn:

- wegenbitumen volgens NBN EN 12591,
- hard bitumen volgens NBN EN 13924,

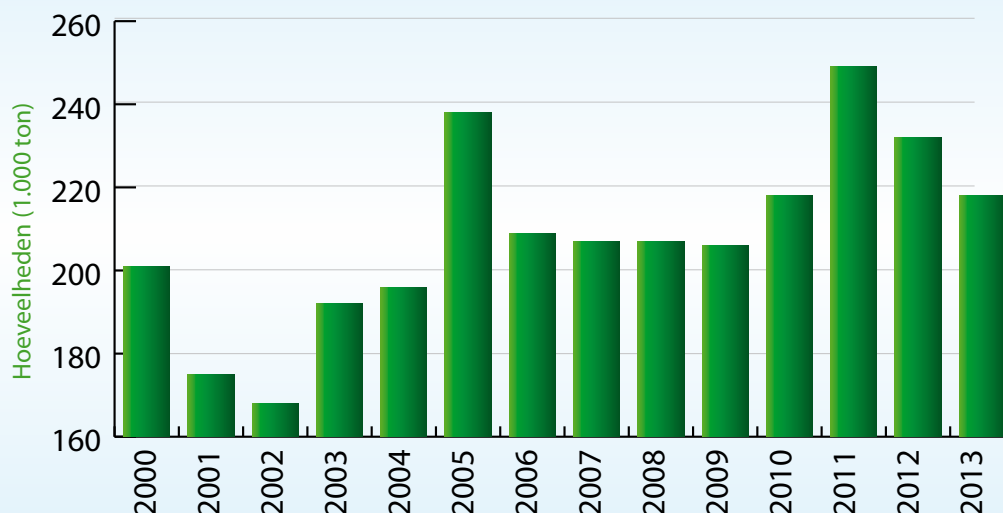
- pigmenteerbaar bitumen,
- bitumen met positieve penetratie-index,
- "emulgeerbaar" bitumen.

In 2012 hebben 7 leveranciers COPRO-gecertificeerd bitumen geleverd, afkomstig van 9 productiesites:

- 3 in België,
- 3 in Nederland,
- 2 in Frankrijk en
- 1 site in Duitsland.

De COPRO-certificatie van bitumen gebeurt volgens het toepassingsreglement TRA 54 voor bitumen voor de wegenbouw. De fabrikanten verbinden zich ertoe om hun producten te controleren volgens de in dit reglement afgesproken regels en COPRO houdt hier toezicht op door geregelde inspectie-bezoeken en monsternemingen voor externe controle.

Evolutie COPRO-gecertificeerd bitumen 2000-2013

Gemodificeerd bitumen - PmB

Certificatie COPRO

Adviesraad:

Voorzitter Stefan Vansteenkiste
Ondervoorzitter Karel Poncelet
Secretaris Philippe du Bus de Warnaffe

Leden Dominique Beudoint, Chantal Flemal,
 Philippe Reppens, Samuele Muroi,
 Pierre-Paul Modde, Christian Rase,
 Vincent Reeners, Jan Soers,
 Christian Stassen, Hans Suffeleers,
 Tine Tanghe, Theo Terlouw, Johan Trigallez,
 Brecht Vanderpe, Noël Vanhollebeke,
 Geert Van Dyck.

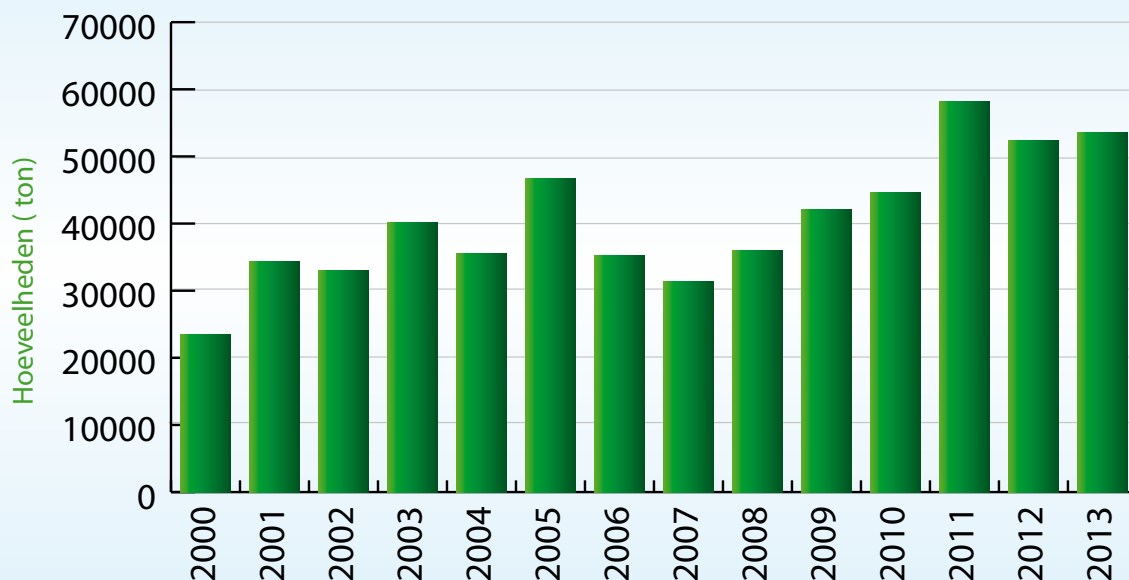
Het polymeergemodificeerd bitumen (PmB) opgenomen in de typebestekken SB 250, TB 2011 en Qualiroutes zijn:

- PmB 45/80-50
- PmB 45/80-65
- PmB 75/130-75

De specificaties in deze bestekken houden rekening met de klassen voorzien in de norm NBN EN 14023. Er zijn een aantal gemodificeerde bitumina (specialiteiten) die gecertificeerd zijn volgens de voorschriften van de fabrikant, vastgelegd volgens de norm NBN EN 14023. De technische fiches van het product, online consulteerbaar via **COPRO Extranet** vermelden duidelijk welke karakteristieken gecertificeerd zijn.

Het aantal gecertificeerde fabrikanten in 2013 bedroeg 8.

Evolutie PmB 2000-2013

Bitumenemulsies en vloeibitumen

CERTIFICATIE COPRO

Adviesraad:

Voorzitter Stefan Vansteenkiste
Ondervoorzitter Philippe Keppens
Secretaris Philippe du Bus de Warnaffe

Leden Norbert Alexandre, Chantal Flegal,
 Pierre Joly, Philippe Keppens, Samuele
 Muroli, Christian Rase, Vincent Ree-
 ners, Jan Soers, Christian Stassen, Theo
 Terlouw en Brecht Vandorpe.

De gecertificeerde bitumenemulsies zijn de emulsies die opgenomen zijn in de typebestekken. Deze werden door de besturen in samenspraak met de fabrikanten geselecteerd op basis van de norm NBN EN 13808. Voor bepaalde kenmerken zoals de breekindex kunnen de fabrikanten de klas-

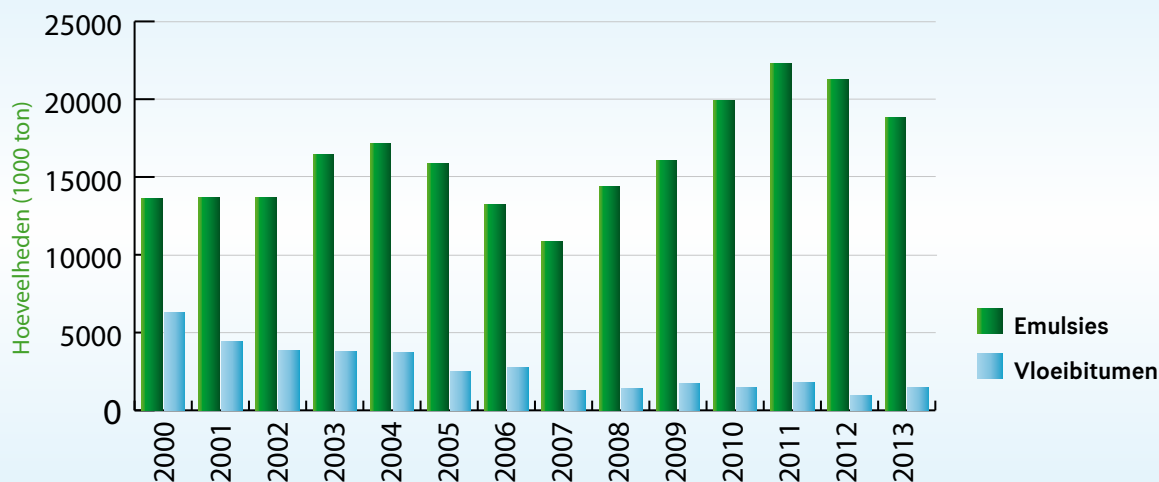
se (range) zelf bepalen om het product dat meest geschikt is voor de behoeften van hun klanten te kunnen leveren. Zij moeten echter duidelijk de keuze van de klasse vermelden op de technische fiche.

In 2012 bleek dat de mogelijke keuzes van klassen van de huidige norm EN 13808 voor brekingsindex en/of viscositeit voor bepaalde producten niet of moeilijk te borgen waren. Gezien de nieuwe versie van de emulsiennorm, EN 13808 begin 2013 goedgekeurd werd, is er aanvaard dat de fabrikanten als te rapporteren klassen de ranges uit de nieuwe versie zullen gebruiken, die wel hanteerbaar lijken te zijn.

De gecertificeerde specificaties zijn opgenomen op de technische fiches van de gecertificeerde producten.

In 2013 zijn er 4 COPRO-gecertificeerde fabrikanten van emulsies en twee COPRO-gecertificeerde fabrikanten van vloeibitumen, allen gevestigd in België.

Evolutie COPRO-gecertificeerde emulsies en vloeibitumen COPRO 2000-2013

Vezels

CERTIFICATIE COPRO

Personeel

Ook voor dit product is Andie Dedoncker de productverantwoordelijke.

De keurders van de asfaltsector staan in voor monsternemingen van de vezels, die meestal gebeuren bij de asfaltfabrikanten.

Reglement

De certificatie is nog steeds georganiseerd volgens hetzelfde toepassingsreglement voor cellulosevezels:

TRA 63 versie 2.0 van 2004-02-09

Fabrikanten in 2013

Momenteel is er maar 1 fabrikant meer die een COPRO-certificaat heeft namelijk Rettenmaier.

De gecertificeerde vezels van Rettenmaier worden geproduceerd door JRS Prozesstechnik te Pattensen (Duitsland).

Het gecertificeerde gamma bestaat enkel uit een vooromhulde cellulosevezel.

Productie

In 2013 werd er t.o.v. 2012 een kleinere hoeveelheid gecertificeerde vezels op de Belgische markt gebracht. Deze hoeveelheid bedroeg 320 ton. De dalende populariteit van SMA-X1 is hiervoor de voornaamste reden. Onderstaande grafiek geeft de

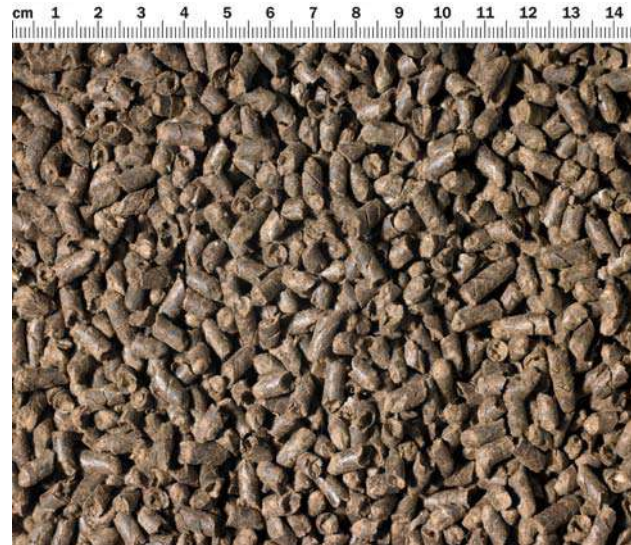

evolutie van de vezelverkoop weer voor de periode 2004-2013.

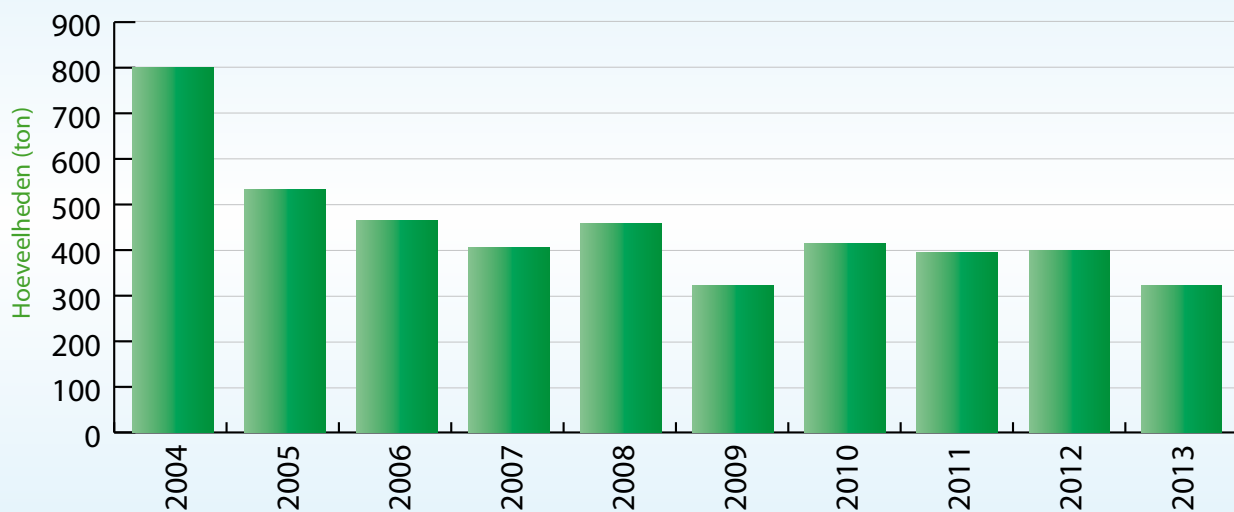
Controlebezoeken

In 2013 werden er 4 controlebezoeken uitgevoerd in het kader van de COPRO-certificatie waarvan 1 op de productie-eenheid in Duitsland. Er werden in totaal 6 monsternemingen uitgevoerd.

Naast de gecertificeerde vezels van Rettenmaier waren er opnieuw enkele leveringen van niet gecertificeerde vezels. Hierop werd dan telkens een partijkeuring uitgevoerd, om de conformiteit van deze producten met het Standaardbestek aan te tonen.

Verkoopevolutie 2004-2013

Voegvullingsproducten en voegbanden

CERTIFICATIE COPRO

Personeel

In 2013 werden de controlebezoeken uitgevoerd door Andie Dedoncker en Jordy Van Dam.

Andie volgt als productverantwoordelijke alle dossiers op. Jordy is ondertussen volledig opgeleid als keurder en voerde in 2013 zelfstandig controlebezoeken uit.

Reglement

De certificatie wordt georganiseerd op basis van de onderstaande reglementen:

- *Toepassingsreglement voor voegvullingsproducten en voegbanden TRA 46 versie 3.0 van 2007-09-25*
- *Reglementaire Nota voor ijking, kalibratie en controle RNR 05 versie 1.0 van 2013-07-14*

Het TRA 46 zal in de loop van 2014 geactualiseerd worden naar aanleiding van het invoeren van de RNR 05.

Adviesraad

De Adviesraad Voegvullingsproducten en Voegbanden is in 2013 niet samengeroepen.

Fabrikanten en producten

Momenteel zijn er 6 gecertificeerde fabrikanten. Er zijn 4 fabrikanten voor warm gegoten voegvullingsproducten en 3 voor voegbanden.

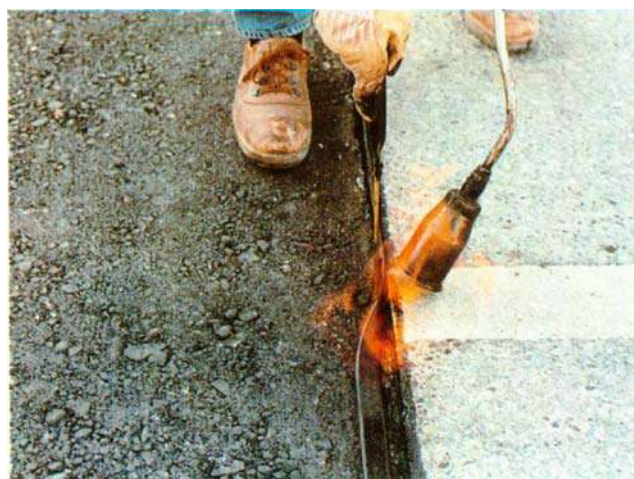
Het certificaat van één fabrikant van warm gegoten voegvullingsproducten is momenteel nog opgeschort.

De warm gegoten voegvullingsproducten worden in België, Frankrijk en Duitsland geproduceerd.

De voegbanden worden in het buitenland geproduceerd. Voor een aantal van deze producenten zijn er wel erkende verdelers in België.

Controlebezoeken

In 2013 werden er 11 controlebezoeken uitgevoerd in het kader van de COPRO-certificatie of het behalen van een COPRO-certificaat.

COPRO

EMUBEL

KEBULIN

ISOLIERERERZEUGNISSE

Ligging van de gecertificeerde productie-eenheden voegvullingsproducten en voegbanden.

Granulaten sector

Gerecycleerde granulaten

CERTIFICATIE:
COPRO, BENOR en CE-markering

Personeel

Sectorverantwoordelijke: **Johny De Nutte**
Productverantwoordelijke: **Michaël Van Schelvergem**

De controlebezoeken werden uitgevoerd door **Dorien Desmet, Cindy Henderick, Dieter Krikilion, Anneleen Van Bruystegem, Dave Vanbeveren, Michaël Van Schelvergem, Joris Claes, Toby Verdin, Annabelle Vekeman** en **Dries Van Hemelryk**.

In de loop van 2013 verlieten Cindy Henderick, Joris Claes en Dries Van Hemelryk ons team. Twee nieuwe krachten, Dries Wouters en Kim De Jonghe, zijn intussen in dienst om hen in 2014 te vervangen.

Onderwerp van de certificatie

Het betreft de certificatie van gerecycleerde granulaten afkomstig van het voorafzeven, breken en zeven van bouw- en slooppuin.

Voor de CE-markering niveau 2+ wordt gebruik gemaakt van:

- R/CE 2+ 16236: Reglement voor de certificatie in het kader van de CE-markering AVCP- systeem 2+ voor de conformiteitscertificatie voor de productiecontrole in de fabriek voor granulaten. Versie 1.0 dd 2014-02-18.
- De productnormen (zie art. 2.3.1 van R/CE 2+ 16236).

Voor de COPRO-certificatie wordt gebruik gemaakt van volgende reglementen:

- CRC 01 - Reglement voor productcertificatie in de bouwsector (versie 1.0 dd. 2000-03-24),
- TRA M10/11 - Toepassingsreglement voor de certificatie van de milieuhygiënische kwaliteit van puin- en sorteer-zeefgranulaten volgens het eenheidsreglement van de OVAM (versie 1.1 d.d. 2011-11-22),

Voor de BENOR-certificatie wordt gebruik gemaakt van volgende reglementen:

- CRC BENOR 01 - Reglement voor productcertificatie in de bouwsector (versie 1.0 d.d. 2000-08-01),
- BENOR TRA 10 - Toepassingsreglement voor gerecycleerde granulaten geproduceerd op een vaste locatie (versie 2.0 d.d. 2012-06-19),
- BENOR TRA 11 - Toepassingsreglement voor gerecycleerde granulaten geproduceerd door een mobiele installatie (versie 2.0 d.d. 2012-10-23).

Adviesraad

Voorzitter: J. Desmyter

Secretaris: M. Van Schelvergem

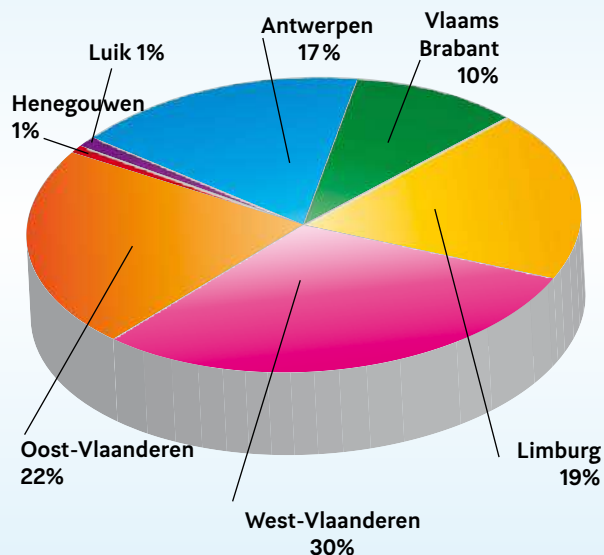
Leden: C. Flemal, M. Van den Berghe, A. Van Gucht, M. Verboven., Messieurs D. Block, M. Briessinck, D. Coveliers, J. D'Hooghe, L. De Bock, E. Desmedt, A. Ghodsi, W. Goossens, M. Regnier, E. Van de Velde, P. Van De Velde, M. Van Schelvergem, R. Lorant, J. Desmyter.

Plaatsvervangers: Messieurs J. Berger (tot 01/05/2013), D. Krikilion, D. Fransis, P. Keppens, T. Mariage, F. Theys, T. Mangelschots, K. De Prins.

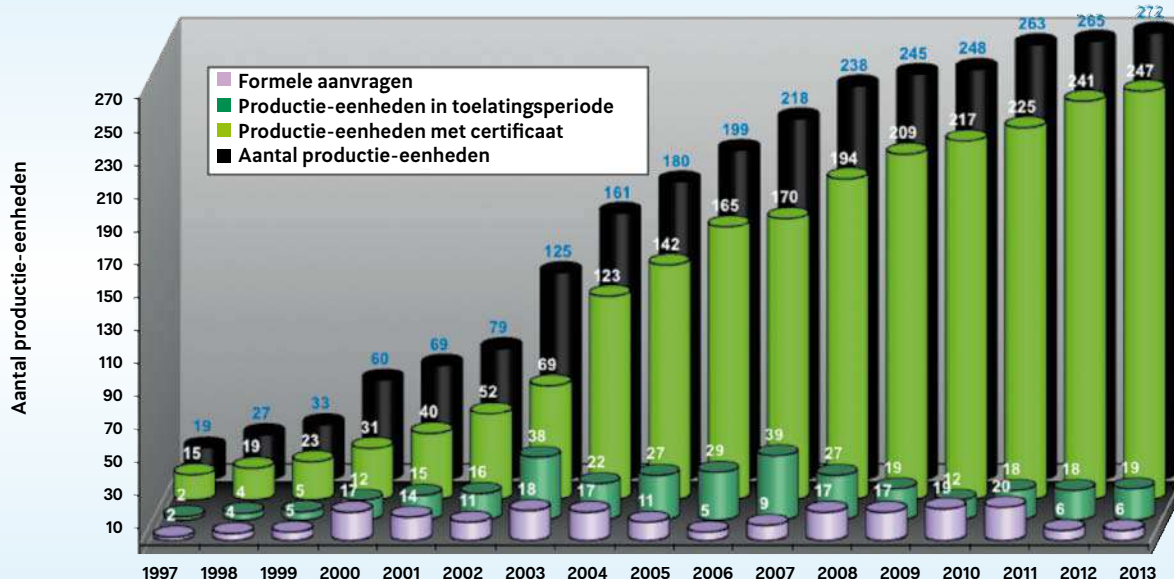
Overzicht COPRO-certificatie

In 2013 ontvingen we in totaal 16 formele aanvragen, waarvan 13 voor vaste locaties en 3 voor mobiele installaties. De toestand op 1 januari 2014: In totaal zijn er 272 productie-eenheden waarvan 247 gecertificeerd (197 + 50), 19 eenheden in toelatingsperiode (16 + 3) en 6 eenheden die nog niet in de toelatingsperiode zijn (5 + 1).

Spreiding geproduceerde productie-eenheden per provincie

Evolutie van het aantal productie-eenheden

Overzicht COPRO-gecertificeerde producten

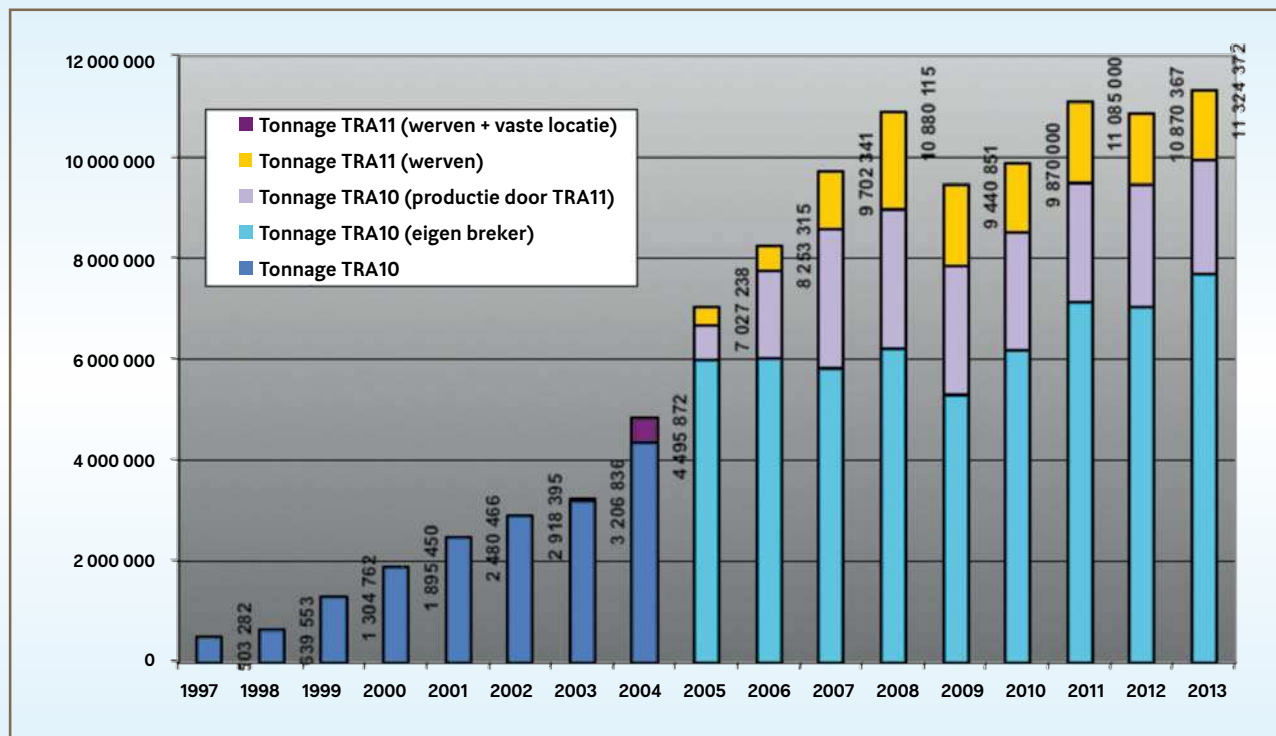
Totale hoeveelheid gecertificeerde gerecycleerde granulaten in 2013: **11.324.372 ton**

- Vaste locatie (TRA10): **9.927.457 ton** (waarvan 4.014.186 ton werd geproduceerd door een mobiele installatie met COPRO-certificaat TRA 11)
- Mobile installatie (TRA11) – totale productie **5.411.101 ton**, waarvan:
 - geproduceerd op bouw- en sloopwerven: 1.396.915 ton
 - geproduceerd op andere vaste locaties (TRA 10): 2.239.345 ton
 - geproduceerd op eigen vaste locaties (Eigen TRA 10): 1.774.841 ton

In 2012 werd het COPRO-Extranet gelanceerd. Op deze site zijn de technische fiches van alle gecertificeerde producten digitaal raadpleegbaar.

Eind 2013 waren er in totaal 2290 digitale technische fiches - 1669 voor vaste locaties en 621 voor mobiele brekers - in het COPRO-Extranet ingediend.

Totalen van de geproduceerde soorten granulaten:

	Vaste locatie	%	Mobiele installatie	%
Betonggranulaat	3.292.928 ton	%	2.338.001 ton	43
Menggranulaat	3.669.265 ton	37	1.516.769 ton	28
Metselwerkgranulaat	300.516 ton	3	215.749 ton	4
(Niet-) teerhoudend asfaltgranulaat	602.801 ton	6	433.019 ton	8
Puinzeefzand (beton- en metselwerkpuin)	1.940.318 ton	20	760.272 ton	14
Puinzeefzand asfaltgranulaat	15.414 ton	< 1	46.416 ton	< 1
Beton- en asfaltgranulaat	49.795 ton	< 1	100.874 ton	2
Asfalt- en menggranulaat	27.961 ton	< 1	0 ton	0
Sorteerzeefgranulaten	28.459 ton	< 1	0 ton	0

Spreiding van de tonnages over het aantal vergunninghouders:

Totaal tonnage / jaar		0 - 20.000	20 - 40.000	40 - 60.000	60 - 80.000	80 - 100.000	100 - 150.000	150 - 200.000	200.000 +
TRA 10	aantal vergunningh	80	33	29	14	8	15	7	7
	%	41%	17%	15%	7%	4%	8%	4%	4%
TRA 11	aantal fabrikanten	10	8	5	3	4	9	3	3
	%	22%	18%	11%	7%	9%	20%	7%	7%

Controlebezoeken COPRO-certificatie

Er werden in totaal 594 controlebezoeken uitgevoerd waarvan:

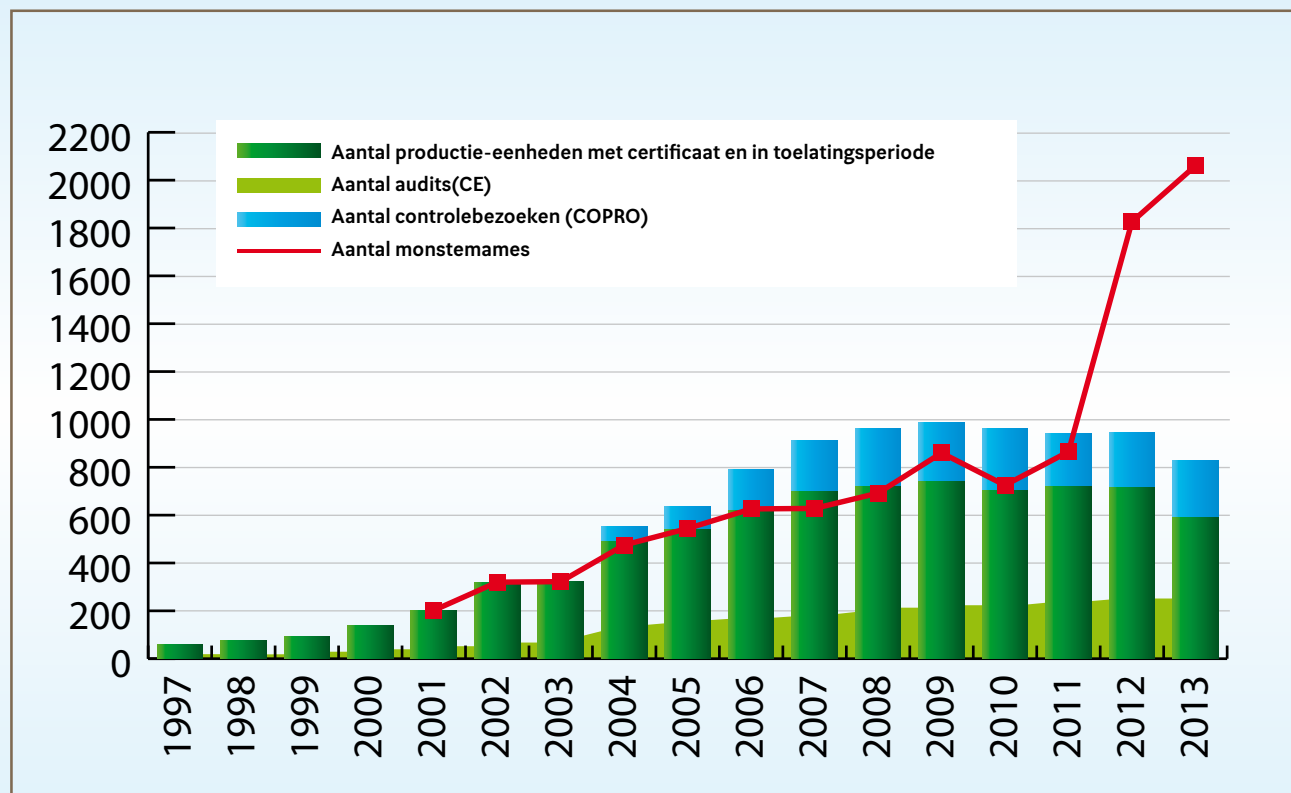
Vast: 258 bezoeken van het type T1c (1 dag)
214 bezoeken van het type T2c (1/2 dag)

Mobiel: 80 bezoeken van het type T1c (1 dag)
42 bezoeken van het type T2c (1/2 dag)

Tijdens deze bezoeken werden 2060 monsters ontnomen (1779 vast en 281 mobiel). Dit groot aantal monsters is te wijten aan de stalen die dienden genomen te worden voor chemische analyse en asbestcontrole die opgelegd zijn in het OVAM-eenheidsreglement.

Wat betreft sancties werden er in totaal 47 waarschuwingen, 11 berispingen en 16 opschortingen van autonome levering uitgeschreven.

CE- markering niveau 2+

Sedert 2004 is COPRO door de lidstaat België aangeduid als notified body voor gerecycleerde granulaten.

In 2013 ontvingen we in totaal 17 formele aanvragen, waarvan 14 voor vaste locaties en 3 voor mobiele installaties. Voor 15 van deze 17 producenten werd reeds een initiële audit uitgevoerd (waaronder het grootste deel in toelatingsperiode COPRO).

Bovendien werden er in 2013 door COPRO 20 CE-certificaten uitgereikt, wat het totaal op 247 brengt waaronder:

- Vaste locatie: 196
- Mobile installatie: 51

Er werden in totaal 235 (181 + 54) audits uitgevoerd conform R/CE 10/11 2+ - versie 1.0 van 2005-04-16. Vanaf dd.2014-02-18 is er een nieuw reglement R/CE 2+ 16236 van kracht. Dit reglement is van toepassing op de conformiteitscertificatie in het kader van de Bouwproductenverordening voor granulaten waarvoor de CE-markering systeem AVCP 2+ geldt.

Dit reglement bevat de algemene regels voor de leverancier en de genotificeerde instelling betreffende het aanbrengen van de CE-markering op granulaten overeenkomstig de Europese Bouwproductenverordening 305/2011.

Natuurlijke en kunstmatig gevormde granulaten

CERTIFICATIE: BENOR en CE-markering

CERTIFICATIE-INSTELLING: BE-CERT

KEURINGSINSTELLING NATUURLIJKE: COPRO, SECO, SPW, KIWA-BMC en IKOB-BKB

KEURINGSINSTELLING KUNSTMATIGE: COPRO

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Johny De Nutte

Productverantwoordelijke: Stéphane Baguet

Keurders: Annabelle Vekeman en Stéphane Baguet

Onderwerp van de certificatie

Het gaat hier om de certificatie van natuurlijke (van massieve rots, van alluviale of maritieme oorsprong, ...) en kunstmatige granulaten ((non-)ferro staalslakken).

De certificatie van de natuurlijke en de kunstmatig gevormde granulaten is gebaseerd op 2 belangrijke gebieden:

- de **CE-markering**, verplicht indien in het kader van de Europese wetgeving;
- het **BENOR**-merk, vrijwillig kwaliteitsmerk van een product.

Voor deze 2 certificeringen treedt COPRO op als keuringsinstelling voor de certificatie-instelling BE-CERT.

De **CE-markering niveau 2+**, betreft het **kwaliteitssysteem (FPC)** van de producent **en de implementatie** ervan. De externe controle is beperkt tot een systeem-audit. Het **CE-certificaat** wordt afgeleverd voor de **overeenkomstigheid van het systeem** ten opzichte van de van toepassing zijnde geharmoniseerde norm(en). De prestatieverklaringen (DoP) opgesteld door de producent vallen onder zijn volledige verantwoordelijkheid (aantal gedekte producten en opgegeven kenmerken per product).

De **BENOR-markering**, zoals elke **vrijwillige certificering**, heeft in het bijzonder betrekking op de kwaliteit van het product zelf. Hier heeft men het dus meer over **productonderzoek** (met bijvoorbeeld onder andere monsterneming en proeven in onze aanwezigheid) en niet over een **audit-systeem** (documentcontrole en toepassing). Elk BENOR-product heeft zijn eigen certificaat en zijn eigen BENOR-identificatiefiche met alle gecertificeerde kenmerken. De certificaten en fiches van BENOR-producten zijn verbonden en zijn afgegeven onder toezicht van de keurings- en de certificatie-instellingen.

2013, een jaar gevuld met verschillende evenementen

Van CPD naar CPR

Op 1 juli 2013 kwam er een belangrijke verandering tot stand in het kader van de CE-markering, namelijk de ver-

ordening (EU) nr. 305/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011. Deze verordening legde de geharmoniseerde voorwaarden tot het verhandelen van de bouwproducten vast en trok de richtlijn 89/106/EEG van de Raad in. Wat dient er onder andere weerhouden te worden? Vooral dat de CE-markering niet meer wordt geregeld door een Europese **Richtlijn**, maar wel door een Europees **Reglement**. Men heeft het niet meer over een **conformiteitverklaring** van een product (waaraan een product **wel of niet moet beantwoorden**), maar over een **prestatieverklaring** (waaraan een product **eigenlijk voldoet**). Deze terminologie is representatiever en duidelijker.

Van CRIC-OCCN naar BE-CERT

In 2013, heeft CRIC-OCCN haar partners en klanten geïnformeerd over het feit dat ze afstand zou doen van haar certificatie-activiteiten en de metrologie op datum van 1 januari 2014. Vanaf deze datum worden deze activiteiten gegroepeerd en beheerd door een nieuwe onafhankelijke instantie, te weten de nieuwe vzw BE-CERT.

Van "drieledige" naar "tweeledige"

Sinds lange tijd waren 3 keuringsinstellingen voor CRIC-OCCN betrokken bij de controles van de BENOR-granula-

ten, te weten SECO, SPW en COPRO. Tijdens het tweede semester van 2013, heeft SPW haar beslissing medegedeeld om vanaf 1 januari 2014 niet langer betrokken te zijn bij de BENOR-inspecties "granulaten".

Van de "ouder wordende" TRA 411 naar de nieuwe TRA 411 versie 2.0

Ter herinnering, in 2011 heeft het Bestuurscomité CRIC-OCCN granulaten op vraag van de producenten een werkgroep opgericht en gemandateerd, nl. WG HRRR (voor **H**erziening **R**eglementen - **R**évision des **R**èglements), voor de begeleiding van de aanpassingen van de reglementen. In samenspraak tussen de producenten, de gebruikers (asfalt COPRO, PROBETON, ...), de overheid en de experts werd

door het CRIC-OCCN een nieuw model voorgesteld. De missie van deze werkgroep werd afgerond eind 2013. Na goedkeuring van het Bestuurscomité medio november werden de nieuwe documenten van toepassing voor de nieuwe aanvragers van het BENOR-merk vanaf 1 januari 2014, en voor iedereen vanaf 1 april 2014.

Het betreft in het bijzonder het Toepassingsreglement TRA 411 - Uitgave 2.0 Vrijwillige kwaliteitscertificatie van de granulaten overeenkomstig de normen NBN EN 12620, NBN EN 13043, NBN EN 13242 en NBN EN 13139.

Om de gebruiksvriendelijkheid van de documenten te verbeteren, is elk Toepassingsreglement opgebouwd uit drie afzonderlijke delen die samen één geheel vormen:

- **“TRA Deel C:** Reglement voor productcertificatie”: dit deel bestaat uit een algemeen (ongewijzigd) deel, aangevuld met certificatieprocedures die eigen zijn aan het betrokken product/toepassingsgebied en die opgenomen worden in het deel “specifieke bijlage”. Deze bijlage bevat alle bijzondere bepalingen aangaande de verlening van de vergunning, het gebruik en de controle van het BENOR-merk voor het betrokken product of productgroep.
- **“TRA Deel P:** Bepalingen voor de Producent”: dit deel bevat alle bepalingen die door de Producent in zijn proces toegepast horen te worden.
- **“TRA Deel E:** Bepalingen voor de Externe controle”: dit deel bevat alle bepalingen en schema’s voor de externe controle toegepast door de Keuringsinstellingen (KI) en de controlelaboratoria.

In aanvulling op deze nieuwe reglementen, hebben de technische voorschriften eveneens het voorwerp uitgemaakt van een update waarin de laatste ontwikkelingen en verbeteringen werden opgenomen (PTV 411 versie 2.1 – Codificatie van de granulaten overeenkomstig de normen NBN EN 12620, NBN EN 13043, NBN EN 13139 en NBN EN 13242).

COPRO als opleidingsinstelling van andere keuringsinstellingen

COPRO werd in 2011 gemandateerd door CRIC-OCCN om de Nederlandse certificatie-/keuringsinstelling IKOB-BKB “op te leiden” voor externe controle in het kader van het BENOR-merk granulaten, dit voor de opvolging van enkele specifieke dossiers. Door deze taak aan COPRO toe te vertrouwen, bevestigt (CRIC-OCCN) BE-CERT nogmaals het vertrouwen dat ze hebben in de kwaliteit van de controles en de expertise waarover COPRO beschikt binnen het domein van de granulaten en de certificatie. Deze expertise is geen toeval, maar wel de logische concretisering van haar betrokkenheid op dit gebied. Inderdaad, COPRO is zowel actief (sedert talrijke jaren al) op het vlak van het groot aantal gecontroleerde soorten granulaten (massieve rotsen, alluviaal maritiem of niet-maritiem, metaalslakken, gerecycleerd, ...) als op het vlak van de complexiteit van de

dossiers. Deze opleidingstaak werd dan ook met succes afgerond in 2013.

2013 in cijfers

CE-markering niveau 2+

Toepassingsreglement: TRA CE 410 (toepassingsreglement): “Reglement voor de attestering door het CRIC-OCCN van de conformiteit van de FPC in het kader van de CE-markering van granulaten conform de Europese normen”.

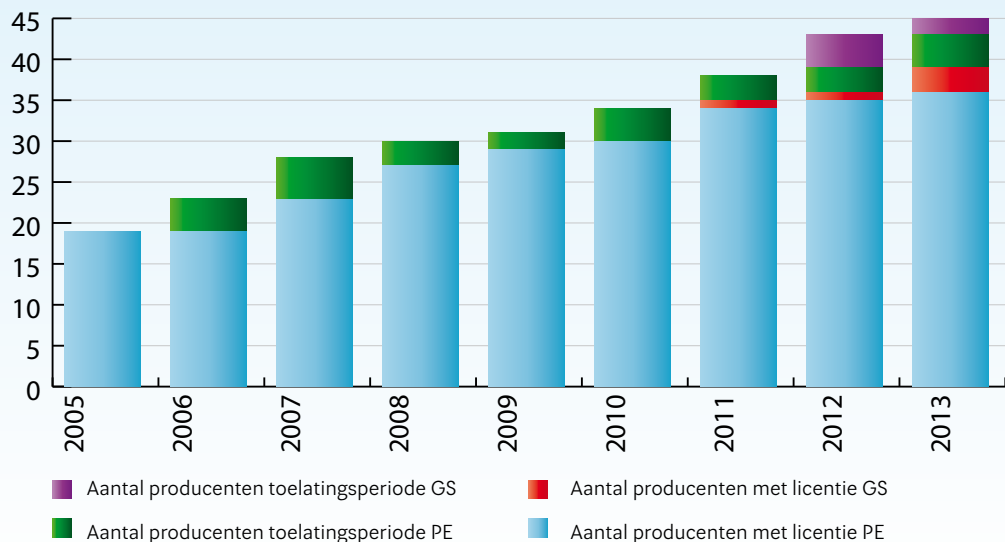
Eind 2013 volgde COPRO 18 dossiers in het kader van de CE-markering niveau 2+ op, 14 producenten van natuurgranulaten en 4 producenten van kunstmatig gevormde granulaten. Eén initiële audit en 13 opvolgingsaudits werden in dit verband uitgevoerd.

BENOR-merk

Zoals voor de voorbije jaren, bevestigt 2013 de verdere groei van de vrijwillige certificering bij de producenten van granulaten, zowel in aantal opgevolgde producenten (+5% ten opzichte van 2012) als in aantal uitgevoerde bezoeken (+14% ten opzichte van 2012).

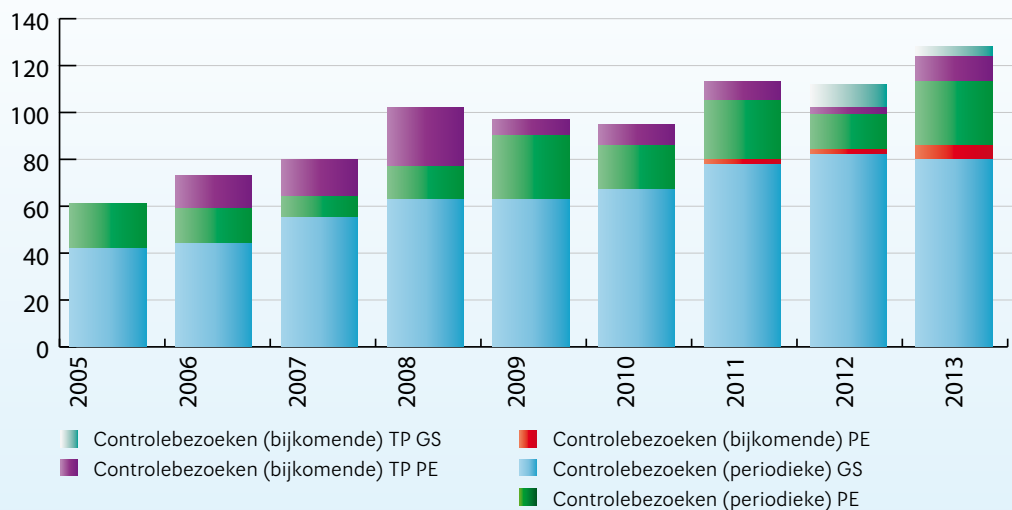
Tabel 1 – Evolutie van het aantal producenten gevolgd door COPRO

(GS = gedelocaliseerde stock; PE = productie-eenheid)

Tabel 2 – Evolutie van het aantal controlebezoeken (producenten gevolgd door COPRO)

(GS = gedelocaliseerde stock; PE = productie-eenheid; TP = toelatingsperiode)

Bestuurscomité en werkgroepen CRIC-OCCN

Effectief COPRO-lid: Stéphane Baguet
Plaatsvervanger: Johny De Nutte

Het is niet meer dan logisch dat COPRO in werkgroepen en anderen van CRIC-OCCN wordt vertegenwoordigd, en meer in het bijzonder:

- De coördinatievergaderingen van de keuringsinstellingen;
- Het Bestuurscomité CRIC-OCCN granulaten dat in het algemeen 2 maal per jaar bijeenkomt, in juni en in november;
- WG HRRR (**H**erziening **R**eglementen - **R**évision des **R**èglements) voor de verwerking van de aanvragen tot wijziging van het reglement afkomstig van de producenten (vereenvoudiging), in samenspraak met de gebruikers (asfalt

COPRO, PROBETON, ...) en overeenkomstig een model voorgesteld door het CRIC-OCCN. Deze groep heeft haar werkzaamheden beëindigd in 2013 (zie hierboven);

- WG Tussenhandelaars om een BENOR-reglement op te stellen voor deze activiteit.

CEN TC 154 Mirror Group

COPRO-experten: Johny De Nutte en Stéphane Baguet

COPRO heeft ook deskundigen onder zich die zich bezig houden met het onderzoek van de revisieprojecten en de nieuwe Europese normen. Onze aanwezigheid in de Belgische spiegelwerkgroep TC 154, in de hoedanigheid van expert wordt danig geapprecieerd en garandeert bovendien dat we te allen tijde op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen van de normen van de granulaten binnen Europa.

Waterbouwsteen

De activiteiten door COPRO uitgevoerd binnen het domein van waterbouwsteen omhelzen enerzijds de controles in de steengroeven in het kader van de KOMO-certificatie (met bestemming Nederland in een samenwerking met RIWA-BMC sinds 2001) en anderzijds de controles voor aanvaarding op de werf (voor waterbouwkundige werken in België).

CERTIFICATIE: KOMO

Deze KOMO-certificatie wordt beheerd door BMC-RIWA (Nederland). COPRO treedt op als inspectie-instelling.

Personeel

De inspecties in het kader van de KOMO-certificatie van waterbouwstenen worden uitgevoerd door Johny De Nutte.

Onderwerp van de certificatie

Waterbouwsteen wordt toegepast in:

- diverse waterbouwconstructies zoals waterkeringen, bescherming van oevers, bodembescherming, golfbrekers, ...
- aanvullingen/ophogingen
- bescherming van kabels, leidingen en tunnels

De fijne materialen worden meestal gebruikt als vulmateriaal voor schanskorven.

Volgende normen en reglementen zijn nog steeds van toepassing:

- NEN-EN 13383-1. Waterbouwsteen – Deel 1: Specificatie
- NEN 5180. Nederlandse aanvulling op NEN-EN 13383-1 Waterbouwsteen - Deel 1: Specificaties
Deze norm geeft nadere normatieve invulling aan een aantal keuzemogelijkheden in NEN-EN13383-1, voor wat betreft de toepassing van waterbouwsteen in Nederland
- NEN-EN 13383-2. Waterbouwsteen – Deel 2: Beproevingmethoden
- BRL 9312. Nationale beoordelingsrichtlijn betreffende het KOMO-productcertificaat voor waterbouwsteen voor toepassing in GWW-werken.

Het **KOMO-certificaat** verzekert niet alleen de **civieltechnische eigenschappen**, maar ook de overeenkomstigheid met het **Besluit Bodemkwaliteit (BBK)**.

Opmerkelijk binnen deze certificatie is dat er procedures zijn opgenomen die de kwaliteit van de producten garandeert tot bij de afnemer (dus inclusief transport). Het certificaat wordt uitgereikt aan de producent, die zelf als leverancier kan optreden. In geval het transport echter door een andere onderneming wordt georganiseerd wordt deze onderneming als leverancier op het certificaat vermeld. Het is van het grootste belang de traceerbaarheid van de geproduceerde waterbouwsteen tot op de werf te garanderen. Enkel het, bij de levering (schip) horende, **uniek origineel leveringsdocument dat door de producent is opge maakt**, biedt aan de bouwheer een garantie dat de lading gecertificeerd is.

Bij groeven die voor steenslag voor gebruik in ongebonden toestand NL BSB (milieutechnische kwaliteit) gecertificeerd zijn volgens BRL 9324, kunnen de resultaten van die milieuproeven eveneens gelden voor de waterbouwsteen.

De samenwerking tussen COPRO en BMC-RIWA verloopt reeds jaren op een vlotte en efficiënte manier, wat zeker ook door de producenten wordt geapprecieerd.

Bezochte fabrikanten – Aantal bezoeken

COPRO voert de controles, betreffende de KOMO-certificatie, uit bij volgende Belgische producenten.

Volgende producenten zijn gecertificeerd:

- Sagrex te Beez voor CP 45/125 mm, CP 90/250 mm, LMA 5/40 kg, LM 5/70 kg en LMA 10/60 kg.
- Sagrex (Carrières Lemay) te Vaulx voor LMA 5/40 kg, LMA 5/70 kg, 10/60 kg, 40/200 kg en 60/300 kg.
- Cimescaut Matériaux te Antoing voor CP 45/125 mm, 56/125 mm en 90/150 mm.
- Carmeuse te Moha voor LM 5/70 kg en LMA 10/60 kg.
- Calcaires de la Sambre te Landelies voor LMA 10/60 kg.
- Sagrex te Marche-les-Dames voor CP 45/125 mm.
- Carrières Van Reeth-Hoefkens te Durbuy voor LMA 10/60 kg, LMA 40/200 kg en LMA 60/300 kg.

In 2013 werden in totaal 24 controlebezoeken door COPRO uitgevoerd.

COPRO-KEURINGEN IN BELGIË

Personeel

Bij de partijkeringen van waterbouwstenen zijn de volgende medewerkers betrokken: Johny De Nutte en Michaël Van Schelvergem.

Onderwerp van de keuringen

Bij levering op de werf worden, op vraag van de bouwheer of de aannemer, controles op de aangeduide partijen uitgevoerd. **COPRO is BELAC-geaccrediteerd** voor deze activiteit en beschikt over een jarenlange ervaring binnen het

domein van productie en productcontrole van waterbouwsteen.

De monsternemingen en proeven worden uitgevoerd volgens EN 13383-2. Waterbouwsteen – Deel 2: Beproevingmethoden of volgens de eisen van het bijzonder bestek:

- De controle van de massaverdeling en de beoordeling van de vorm van de stenen worden op de werf uitgevoerd.
- Voor controles van de intrinsieke eigenschappen (dichtheid, druksterkte, weerstand tegen afslijting en wateropneming/vorst-dooiweerstand) worden de monsternemingen door COPRO uitgevoerd, de proeven dienen evenwel in erkende laboratoria te worden uitgevoerd.

De proefresultaten worden door COPRO geëvalueerd volgens EN 13383-1 en/of de geldende bestekken. Voor de proeven die ter plaatse worden uitgevoerd wordt onmiddellijk een voorlopige beoordeling gedaan. Het definitief verslag volgt binnen de week na het uitvoeren van de proeven.

De keuringen hebben niet alleen betrekking op natuurlijke gesteenten, doch ook op kunstmatige granulaten. Bij deze laatste kunnen de controles niet alleen betrekking hebben op de technische eigenschappen, maar ook op de milieuhygiënische conformiteit aan de wetgeving.

COPRO is door de OVAM erkend voor monsternemingen van afvalstoffen en andere materialen voor gebruik als bouwstof-vaste stoffen. De evaluatie van de resultaten volgens het standard bestek, en ingeval van kunstmatige granulaten ook volgens de geldende wetgeving wordt door COPRO uitgevoerd.

Keuringen op de werf hebben het grote voordeel dat het resultaat de kwaliteit van de werkelijk geleverde vracht betreft. De verschillende manipulaties (laden en lossen) van de stenen kunnen o.a. leiden tot een gewijzigde massaverdeling en gemiddelde massa. Voor kunstmatige gesteenten is de conformiteit aan milieucriteria minstens even belangrijk.

Referenties in 2013

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – Afdeling Maritieme Toegang: controles uitgevoerd op de werf OW-plan havendammen te Oostende. Aannemer: Stene Twins THV. De controles betroffen de massaverdeling en de beoordeling van de vorm van zware sorteringen 300/1000 kg, 1000/3000 kg en 3000/6000 kg.

Voor de firma De Hoop Bouwgrondstoffen werden bij leveringen in België eveneens verschillende partijkeuringen uitgevoerd.

Steenslag in ongebonden toestand Besluit bodemkwaliteit

CERTIFICATIE: STEENSLAG BESLUIT BODEMKWALITEIT – BBK

Het BBK productcertificaat (NL-BSB logo) voor leveringen van steenslag in ongebonden toepassing in Nederland, betreft enkel de milieuhygiënische kwaliteit. Deze certificatie wordt beheerd door RIWA-BMC (Nederland). COPRO treedt op als inspectie-instelling.

Personeel

Bij de certificatie van de overeenkomstigheid van steenslag aan het Besluit Bodemkwaliteit zijn de volgende medewerkers betrokken: Johnny De Nutte.

Onderwerp van de certificatie

De certificatie betreft de milieuhygiënische eigenschappen van steenslag die bedoeld is om te worden toegepast als niet-vormgegeven of als vormgegeven bouwstof (afhankelijk van de korrelgrootte van het materiaal), in ongebonden toepassing.

Toepasselijke reglementen:

- Algemeen reglement product- en procescertificatie (2001).
- BRL 9324 (2008) + wijzigingsblad (2012) Nationale beoordelingsrichtlijn betreffende het NL-BSB productcertificaat voor de milieuhygiënische kwaliteit van steenslag in ongebonden toestand. Deze beoordelingsrichtlijn (BRL 9324) betreft alleen de certificering in het kader van het **Besluit Bodemkwaliteit**.

In BRL 9324 zijn de eisen opgenomen met betrekking tot de milieuhygiënische eigenschappen van steenslag, zoals deze in het Besluit Bodemkwaliteit en de Regeling Bodemkwaliteit zijn gesteld.

In de beoordelingsrichtlijn staan ook alle eisen die door de certificatie-instellingen, die hiervoor geaccrediteerd zijn

door de Raad voor Accreditatie Nederland, worden gehanteerd bij de behandeling van een aanvraag voor c.q. de instandhouding van een productcertificaat voor steenslag voor toepassing als niet-vormgegeven of als vormgegeven bouwstof.

Bezochte fabrikanten – Aantal bezoeken

De Nederlandse certificatie-instelling RIWA-BMC beheert de certificatie. COPRO voert controles uit bij volgende Belgische producenten:

- Cimescaut Matériaux S.A. te Antoing
- Holcim Granulats N.V. (Carrière du Milieu) te Gaurain-Ramecroix
- Holcim Granulats N.V. (Carrières de Soignies) te Soignies
- Sagrex NV te Beez
- Sagrex N.V. (Carrière Lemay) te Vaulx
- Sagrex N.V. te Marche-les-dames
- Carmeuse S.A. te Moha
- Carmeuse S.A. te Engis

In 2013 werden in totaal 16 controlebezoeken uitgevoerd. Indien mogelijk worden deze bezoeken gecombineerd met een controlebezoek in het kader van de controle voor de ROMO-certificatie van waterbouwsteen.

Behandelde grond geproduceerd op vaste locatie

CERTIFICATIE COPRO

Deze certificatie wordt beheerd door de vzw COPRO.

Personeel

De certificatie van met bindmiddelen behandelde grond werd in 2013 door Johny De Nutte opgevolgd.

Certificatie van met bindmiddelen behandelde grond

Het behandelen van grond met kalk en/of andere hydraulische bindmiddelen maakt het mogelijk om meer plastische gronden op verantwoorde manier een bouwtechnische bestemming te geven.

De COPRO-certificatie van behandelde grond geproduceerd op een vaste locatie is gebaseerd op TRA 16 - Toepassingsreglement voor met bindmiddelen behandelde grond geproduceerd op een vaste locatie. In dit reglement worden volgende stappen gevolgd alvorens behandelde grond wordt geleverd op de werf:

- Vooronderzoek van de grond (korrelverdeling, vochtgehalte, gehalte organische stoffen en methyleenblauwproef, ...).
- Een studie naar de keuze van het bindmiddel en de toe te passen dosering. Enkel bindmiddelen waarvan de werking voldoende gekend is komen in aanmerking. De bindmiddelen dienen te beantwoorden aan de geldende normen of indien er geen norm bestaat dient de werking

te worden aangetoond met een studie uitgevoerd door een Belgische onpartijdige wetenschappelijke instelling.

- Dagelijks wordt voor de start van de behandeling het vochtgehalte bepaald en wordt de bindmiddeldosering bijgestuurd. Hierna wordt een verkruijmelproef uitgevoerd om de goede werking te verifiëren.
- Op het eindproduct worden afhankelijk van de toepassing volgende proeven uitgevoerd: korrelverdeling, controle draagvermogen CBRonmiddellijk, CBR4 dagen onderdompeling, IPI, druksterkte en lineaire zwel.

Zowel de procedures voor deskundige behandeling, als de certificatie zijn opgenomen in SB 250 versie 2.2.

Meerwaarde van de aangevoerde gecertificeerde behandelde grond (TRA 16)

Voor het behandelen met een bindmiddel dient er voor de te behandelen partij eerst een *conform verklaard technisch verslag* te zijn dat bouwkundig bodemgebruik toelaat. Na het uitvoeren van vooronderzoek en voorstudie gebeurt de behandeling steeds met performante machines die een constante en homogene menging garanderen. De geleverde eindproducten worden systematisch gecontroleerd. Wat aangevoerde behandelde grond betreft betwist niemand de meerwaarde van de hoge kwaliteit van de gecertificeerde producten. Deze bieden bovendien de zekerheid dat de grond voor behandeling voldeed aan de Vlaamse milieuwetgeving volgens Vlarebo.

Certificatie van behandelde grond geproduceerd op vaste locatie (TRA 16) in 2013

De verminderde aandacht voor het nazicht op de werf van de kwaliteit/certificatie van aangevoerde behandelde grond en het behandelen van grond op de werf zelf, hebben er toe geleid dat de productie onder TRA 16 sterk verminderd is.

Enkel de productie-eenheid van AC Materials (Aclagro) te Wondelgem beschikt nog over een COPRO-certificaat 1604/16.

Deze certificatie betreft behandelde grond voor volgende toepassingen:

- Aanvulling van rioolsleuven en omhulling van buizen
- Aanvulling en ophoging in het baanbed
- Aanvulling van bouwputten
- Funderingen onder bedrijfsvloeren

Er werd 14.699 ton onder certificaat geleverd.

De toekomst

Enkel het gebruik van met bindmiddelen behandelde grond van constante kwaliteit geeft voldoende garantie dat de levensduur van het uiteindelijke bouwwerk gegarandeerd blijft. Een verbeterde handhaving van de leveringen van met bindmiddelen behandelde grond overeenkomstig de eisen van het SB 250 en van alle aspecten betreffende de grondbehandeling op de bouwplaats, komt de kwaliteit van het bouwwerk ten goede. Het COPRO-certificaat draagt hiertoe bij en verdient zeker een opwaardering.

Vulstoffen voor asfalt

CERTIFICATIE: BENOR

De certificatie wordt beheerd door COPRO

Algemeen

Ook in 2013 verzorgde COPRO de BENOR-certificatie van fabrieksmatig geproduceerde aanvoervulstoffen, zowel composietvulstoffen als natuurlijke vulstof. Deze bieden nog steeds de beste garantie dat een vulstof van constante kwaliteit gebruikt wordt voor de productie van bitumineuze mengsels. Vooral eigenschappen zoals holle ruimten zorgen ervoor dat de asfaltproducent kan vertrouwen op een aangeleverde vulstof met niet wisselende specificaties. Het BENOR-certificaat blijft ook hier een belangrijke meerwaarde.

Het gebruik van recuperatievulstoffen, afkomstig van verschillende zanden en dus ook uiteenlopende eigenschappen, werd in 2013 verder onderzocht in samenwerking met het OCW (werkgroep BAC-2 'Eigenschappen van vulstoffen'). De voorlopige, vooral theoretische, conclusies worden in 2014 verder onderzocht in de praktijk.

Aanvoervulstof kan een natuurlijke vulstof zijn of een composietvulstof. De meest voorkomende bestanddelen zijn:

- Kalksteenpulver: geproduceerd door het breken en malen van kalksteen;
- Poederkoolvliegias: vliegias die langs droge weg wordt opgevangen uit de rookgassen van met poederkool gestookte elektriciteitscentrales;
- AVI's en SVI's: vliegias afkomstig van afval-, respectievelijk slibverbrandingsinstallaties. De fysische eigenschappen van deze vliegias liggen min of meer tussen die van de poederkoolvliegias en kalksteenmeel in.

Toepasselijke documenten

De documenten die in 2013 nog steeds aan de basis lagen van de BENOR-certificatie en CE-markering zijn:

- NBN EN 13043 (2002) - Toeslagmaterialen voor asfalt en

oppervlakbehandeling voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden

- CRC BENOR (versie 1.0 d.d. 2000-08-01) - Reglement voor productcertificatie in de bouwsector
- TRA 12 (versie 2.0 d.d. 2005-04-19) - Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van de vulstoffen voor koolwaterstofmengsels in de wegenbouw
- BENOR LOGOREGLEMENT (versie 2.0 d.d. 2003-03-12) - Reglement voor het gebruik van het BENOR-logo en de verwijzing naar het BENOR-merk
- R/CE 2+ 12 (versie 1.0 d.d. 2004-04-16) - Reglement voor de attestering van de conformiteit van de FPC in het kader van de CE-markering niveau 2+ voor vulstoffen voor gebruik in koolwaterstofmengsels voor wegen, vliegvelden en andere verkeersgebieden conform de Europese normen

Midden 2013 waren zowel de nieuwe versies van de EN 13043, als van EN 16236 (nieuwe norm met de criteria betreffende de FPC) goedgekeurd. Deze normen werden in 2013 van toepassing gesteld maar eind van het jaar terug ingetrokken.

Gecertificeerde vergunninghouders en -producten

Vulstoffen voor gebruik in bitumineuze mengsels worden in België gecertificeerd volgens de norm NBN EN 13043. Het BENOR-productcertificaat is een kwaliteitsverklaring bovenop de CE-markering. Het product, het productieproces en het kwaliteitssysteem van de producent worden regelmatig door COPRO gecontroleerd op overeenkomstigheid.

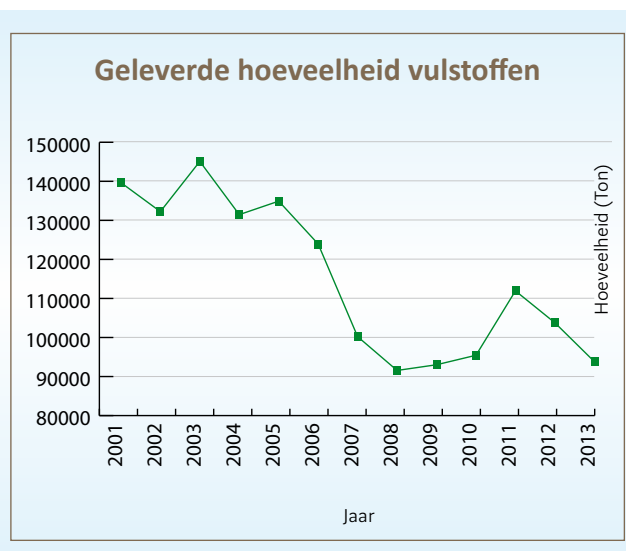
Het aantal gecertificeerde vergunninghouders in 2013 is niet gewijzigd t.o.v. het jaar ervoor.

Er sloot zich wel een nieuwe producent aan, Antwerp Stone Terminal (AST) te Doel. Deze heeft 2013 afgerond in toela-

Identificatienr. / Vergunninghouder	Product	Normnaam	Commerciële naam
431 Sibelco Europe Mineralsplus Maastricht b.v.	Type Ia	V28/38, BN28/39, MBF10	Duras Filler 1 en 1W
	Type Ib	V28/38, BN28/39, MBF10, CC80	Duras Filler 15
	Type IIa	V38/45, BN40/52, MBF10	Duras Filler 2 en 2W
	Type IIa	V38/45, BN40/52, MBF10, Ra5	Duras Filler 2R et 15R, Wigras 40 R
	Type IIb	V44/55, BN40/52, MBF10, Ra20	Duras Filler 25
434 CCB sa Gaurain-Ramecroix	Type Ib	V28/38, BN28/39, MBF10, CC70	Filler Ib
436 Cementbouw Mineralen b.v. Wanssum	Type Ia	V28/38, BN28/39, MBF10	Vulprofite 10 en 20
	Type IIa	V38/45, BN40/52, MBF10	Vulprofite 30 en 40
	Type IIa	V38/45, BN40/52, MBF10, Ra5	Vulprofite 35 en 45
	Type IIb	V44/55, BN53/62, MBF10, Ra20	Vulprofite 55

tingsperiode en ontving begin 2014 zijn BENOR-certificaat. In totaal werd 93.822 ton aanvoervulstof onder het BENOR-merk geleverd. Dit is opnieuw een daling ten opzichte van 2012 (103.771 ton).

Activiteiten

De heer Johny De Nutte is sectorverantwoordelijke en verzekert, samen met Dieter Krikilion, het secretariaat van de Adviesraad. Dieter Krikilion is tevens productverantwoordelijke.

De controlebezoeken werden uitgevoerd door Dieter Krikilion en Johny De Nutte.

In 2013 heeft er 1 adviesraad plaatsgevonden. Zoals eerder vermeld blijft ook de werkgroep BAC-2 zich verder buigen over het productieproces van vulstoffen, zowel in België als in het buitenland, en de impact hiervan op de kwaliteit van asfalt.

Hydraulisch gebonden mengsels van korrelige materialen

CERTIFICATIE: BENOR

Deze certificatie wordt beheerd door de vzw COPRO.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Johny De Nutte

Productverantwoordelijke: Toby Verdin

Bij de certificatie van hydraulisch gebonden mengsels van korrelige materialen zijn volgende medewerkers betrokken Johny De Nutte, Toby Verdin en Stéphane Baguet. In 2013 werd een extra kracht, Dave Vanbeveren, aangeworven.

Het product en de certificatie inhoudelijk

De certificatie omvat de hydraulisch gebonden mengsels van korrelige materialen voor **gebruik in funderingen** voor wegenbouw, vliegvelden en andere zones bestemd voor het verkeer. Deze kunnen met de volgende meer gangbare benamingen herkend worden:

- Cementgebonden steenslagfundering
- Zandcement mengsels
- Schraal beton

De certificatie volgens **TRA 21** staat garant voor een "volledige" productcertificatie. De certificatie omvat dan ook alle noodzakelijke facetten, gaande van controle op de grondstoffen, de voorstudie en fabricage controle, tot controle van de eindproducten.

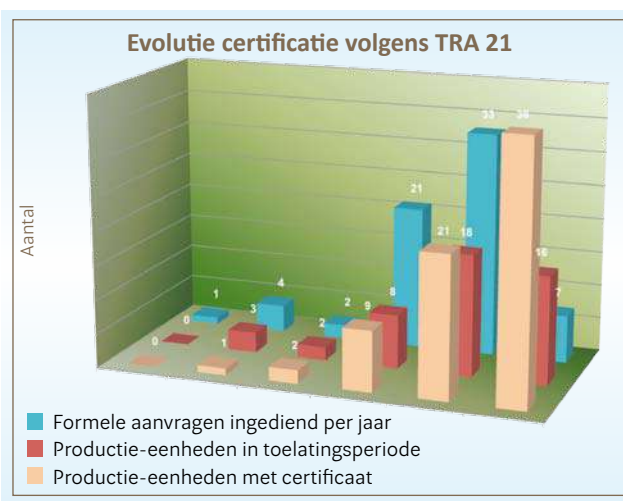
Tijdens een controlebezoek door COPRO wordt het zelfcontrolesysteem van de producent onder de loep genomen. Hierbij wordt elk facet van zijn zelfcontrole geëvalueerd.

Normen

Het toepassingsreglement TRA 21 werd gebaseerd op de EN-normen, zodat als deze in de toekomst geharmoniseerd worden, de stap naar CE-markering slechts een administratief gegeven is. In 2013 zijn nieuwe EN-normen (14227 deel 1 tot en met 5) gepubliceerd. De harmonisatie van deze EN normen is niet doorgevoerd. De voornaamste wijziging is de uitbreiding van de sterkteklassen.

Evolutie van de certificatie

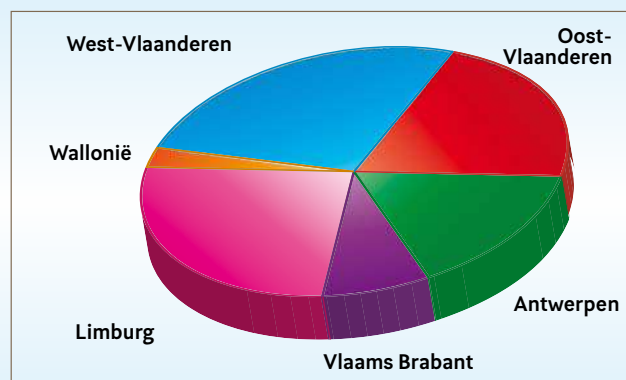
In 2013 ontvingen we 7 formele aanvragen voor productie-eenheden. De toestand op 1 januari 2014: in totaal zijn er 61 productie-eenheden waarvan 38 gecertificeerd, 16 in toelatingsperiode en 7 die nog niet in de toelatingsperiode zijn.

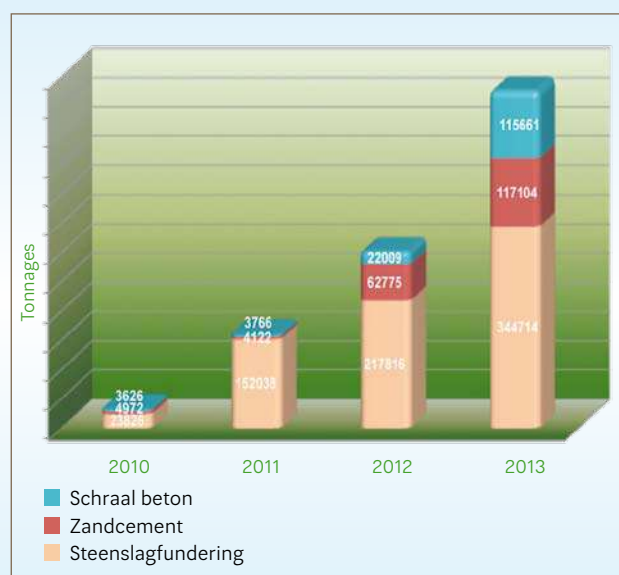
Technische fiches COPRO Extranet

Sinds de ingebruikname van het COPRO Extranet (extranet.copro.eu) voor de technische fiches zijn reeds meer dan

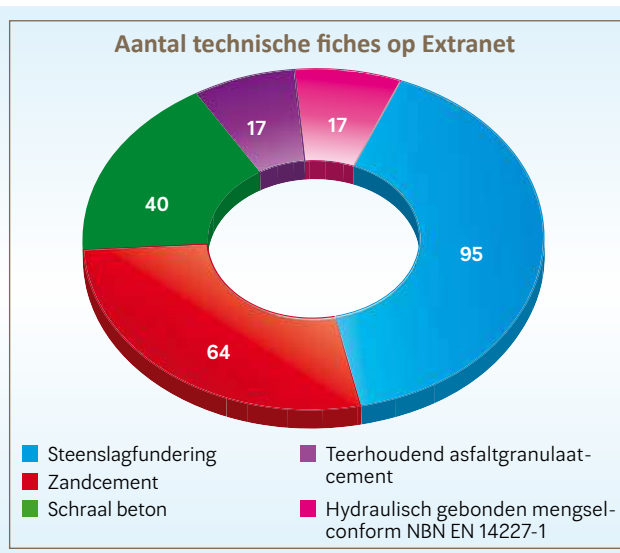
Evolutie van de hoeveelheid afgeleverde producten

AFGELEVERDE TONNAGES ONDER TRA 21 IN 2013	
Steenslagfundering	344 713
Zandcement	117 104
Schraal beton	115 661

200 technische fiches ingediend en gevalideerd. Voor deze omschakeling was een eenmalige inspanning nodig van de verschillende partijen. Maar we plukken nu reeds de vruchten van de geleverde inspanning gezien de administratieve vereenvoudiging.

Adviesraad - Harmonisatiecomité

De adviesraad van hydraulisch gebonden mengsels is in 2013 tweemaal bijeengekomen. De belangrijkste uitdagingen voor 2014 zijn:

- de procedure voor de kalibratie van doorstroomcentrales
- de certificatie van drainerend schraal beton
- de optimalisatie van de bepaling van de verwerkbaarheidsperiode

Binnen het Harmonisatiecomité dat COPRO organiseert met BE-Cert, werd in 2013 verder toegezien op de gelijkwaardigheid van TRA 550.21, opgevolgd door BE-Cert met TRA 21, het referentiedocument dat wordt opgevolgd door de adviesraad bij COPRO.

Fysico-chemisch behandelde granulaten

CERTIFICATIE COPRO

Deze certificatie wordt beheerd door de vzw COPRO.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Johnny De Nutte

Productverantwoordelijke: Dorien Desmet

De controlebezoeken werden voornamelijk uitgevoerd door Dorien Desmet.

Onderwerp van de certificatie

Toepasselijke reglementen:

- CRC 01 Reglement voor productcertificatie in de bouwsector
- TRA 17 Toepassingsreglement voor gereinigde granulaten afkomstig van de (fysico-chemische) reiniging van uitgegraven bodem of van gelijkaardige afvalstoffen.
- R/CE2+ 16236 Reglement voor certificatie in het kader van de CE-markering voor granulaten.

Uitgegraven bodem en gelijkaardige afvalstoffen zoals rioolkolkenslib, veegvuil, ... worden in (grond)reinigingscen-

tra behandeld om als gereinigd granaat terug op de markt te komen.

Het fysico-chemisch gewassen zand, afkomstig van gereinigde bodem, dient volgens de bepalingen van hoofdstuk XIII van het Vlarebo en de regels van het kwaliteitsreglement van de erkende bodemorganisatie te worden gecontroleerd omtrent de milieuhygiënische kwaliteit. De andere gewassen producten worden nog steeds milieuhygiënisch geanalyseerd per productiebatch met een frequentie van minimum 1 per 1000 ton.

De *bouwtechnische* controle op de eindproducten wordt steeds uitgevoerd per productiebatch met een frequentie van minimum 1 per 1000 ton.

In 2013 werden geen reglementswijzigingen doorgevoerd maar werden via een werkgroepvergadering wel een aantal aspecten en probleempunten vanuit de sector naar voor gebracht.

Certificatie-activiteiten

Volgende producenten beschikten eind 2013 over een COPRO-certificaat:

- GRC Kallo te Kallo
- De Bree Solutions te Maldegem
- Sita Remediation te Grimbergen
- Grondreinigingscentrum Limburg (Carmans) te Lummen

Voor 1 fabrikant stopte het COPRO-verhaal in 2013 tijdelijk, aangezien er een grote productie-onderbreking plaats vond.

Voor de certificatie gebeurden er in 2013 12 periodieke controlebezoeken.

Alle producenten beschikken eveneens over een CE-markering niveau 2+.

In 2013 werden er in totaal 6 CE-audits uitgevoerd.

Tevens werd er 1 inleidend bezoek uitgevoerd naar aanleiding van een formele aanvraag.

In 2013 werd er in totaal 113.146 ton gewassen zand en granaat afgevoerd onder het COPRO-certificaat:

	Gecertificeerde producten	Tonnage
1	Gewassen zand voor gebruik in beton, asfalt of funderingen	98.390 ton
2	Gewassen grof granaat voor funderingsmateriaal volgens NBN EN 13242	14.756 ton

Als we deze cijfers naast de cijfers van vorig jaar leggen, kan een kleine achteruitgang geconstateerd worden. Er dient echter rekening gehouden te worden met het feit dat deze cijfers afkomstig zijn van 4 producenten in plaats van 5.

Toepassingsmogelijkheden

Volgens de bouwproductenverordening 305/2011 is voor een product met toepassing onder een geharmoniseerde EN-productnorm (bv: EN 12620, EN 13242, EN 13043,...) een CE-markering niveau 2+ verplicht.

Door het hanteren van deze normen kan het gewassen zand gebruikt worden in gecertificeerd beton, asfalt en ongebonden of hydraulisch gebonden mengsels.

Verder zijn er meerdere toepassingen vermeld in het SB250 waarvoor het gecertificeerde gewassen zand in aanmerking kan komen zoals ondermeer zand voor schraal beton, zand voor zandcement, ...

De gewassen grove granulaten kunnen binnen de BENOR-certificatie van TRA21 worden gebruikt in hydraulisch gebonden mengsels.

Doelstelling

De doelstelling voor 2014 blijft nog steeds het toepassingsgebied van de fysico-chemisch gewassen grove granulaten verder uit te breiden, ondermeer in andere BENOR-producten en voor andere toepassingen volgens het SB250.

Secundaire granulaten

CERTIFICATIE COPRO

Deze certificatie wordt beheerd door de vzw COPRO en is gestart in 2013.

Personeel

Sectorverantwoordelijke: Johny De Nutte

Productverantwoordelijke: Dorien Desmet

De controlebezoeken werden uitgevoerd door Johny De Nutte.

Onderwerp van de certificatie

Toepasselijke reglementen:

- CRC 01 Reglement voor productcertificatie in de bouwsector
- TRA 40 Toepassingsreglement voor secundaire granulaten. Granulaten bekomen door het recycleren van afvalstoffen (bodmassen, gieterijzanden, spoorwegballast, cellenbeton, ...) of het bewerken van bijproducten (metaalslakken, ...)
- R/CE2+ 16236 Reglement voor certificatie in het kader van de CE-markering voor granulaten.

Duurzame ontwikkeling en materiaalcringen staan centraal in deze maatschappij. De vzw COPRO heeft dan ook het initiatief genomen tot het invoeren van een productcertificatie van granulaten (zand en grove granulaten) bekomen door het recycleren van afvalstoffen of bijproducten zoals slakken of bodemassen afkomstig van de ferro-industrie of non-ferro-industrie, slakken of bodemassen afkomstig van afvalverbrandingsprocessen, gieterijzanden, spoorwegballast, cellenbeton, ...

De vzw COPRO geeft met deze certificatie invulling aan alle vereiste criteria om een veilig bouwtechnisch en een wettelijk milieuverantwoord gebruik van de eindproducten (producten waarin de granulaten zijn verwerkt) te verzekeren.

Deze certificatie behelst de bouwtechnische overeenkomstigheid. Voor secundaire granulaten waarvoor een geharmoniseerde EN-norm van toepassing is, wordt het certificaat pas uitgereikt nadat de producent voldaan heeft aan alle reglementaire bepalingen van de CE-markering niveau 2+.

De milieuhygiënische conformiteit wordt overeenkomstig de lokaal geldende wetgeving nagezien. Voor leveringen in Vlaanderen wordt de overeenkomstigheid aan het materialendecreet, het VLAREMA en desgevallend de grondstofverklaring nagezien.

Ook het gebruiksgebied van het granulaat wordt beoordeeld. Indien er onvoldoende historiek tot een verantwoord technisch gebruik in een bepaalde toepassing beschikbaar is, dient de producent door middel van een studie de gebruiksgeschiktheid van het granulaat en de duurzaamheid van het eindproduct waarin het granulaat is verwerkt aan te tonen.

Er wordt in dit reglement verder ook bijzondere aandacht besteed aan de traceerbaarheid vanaf het ontstaan van de afvalstof of bijproduct tot het gebruik van het eindproduct. Dit reglement is niet van toepassing voor gerecycleerde granulaten (TRA 10 en 11) of voor granulaten afkomstig van

de fysico-chemische reiniging van uitgegraven bodem of gelijkaardige afvalstoffen (TRA 17).

Certificatie-activiteiten

In 2013 heeft reeds 1 producent een aanvraag ingediend tot het behalen van een COPRO-certificaat.

Begin 2014 heeft de firma Sadaci uit Gent dan ook het COPRO-certificaat bekomen voor Ferromolybdeen-granulaten (FeMo-granulaten). Het bedrijf beschikte reeds eerder over een CE-certificaat, afgeleverd door COPRO. Naast de CE-audit werden in 2013 reeds 3 controlebezoeken uitgevoerd. De vereiste proeven werden zowel op bouwtechnisch als op milieuhygiënisch vlak met succes doorlopen.

Toepassingsmogelijkheden

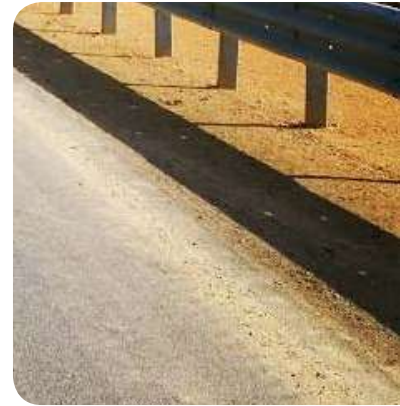
COPRO-gecertificeerde secundaire granulaten kunnen gebruikt worden in beton, asfalt, hydraulisch gebonden mengsels, ... en dit overeenkomstig de geldende normen, productcertificatie, Hierbij dient ook steeds rekening te worden gehouden met de milieugerelateerde eigenschappen van de granulaten en van het eindproduct waarin ze gebruikt zijn.

De toekomst

In 2014 wordt geopteerd om de bouwtechnische eigenschappen met een BENOR-merk te valideren. Hierdoor kunnen deze granulaten een meer uitgebreid gebruiksgebied vinden in genormaliseerde producten en standaardbestekken.

Gezien de milieuwetgeving een gewestelijke materie is wordt voor gebruik in Vlaanderen verder de COPRO-certificatie behouden. Hierbij dient evenwel steeds ook de bouwtechnische conformiteit van het granulaat te worden bevestigd (CE-markering en BENOR-certificatie).

Metaal sector

Gietijzeren buizen en toebehoren

BENOR-CERTIFICATIE

Personeel

Uitvoering en opvolging van de controlebezoeken voor de certificatie van de gietijzeren buizen en hun toebehoren gebeuren nog steeds door dezelfde personen. Hun contactgegevens zijn:

Contactgegevens

- krisV@copro.eu, of +32 478/31 07 64
- kim.vandenhoeke@copro.eu, of +32 479 85 33 83

Toepasselijke documenten

TECHNISCHE DOCUMENTEN:

- NBN EN 598: "Buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen, van nodulair gietijzer, voor afvalwatertoepassingen";

- PTV 811: Nodulair gietijzeren buizen en hun mofverbinding voor het transport van drinkwater – geschikt voor de verbinding met hulpstukken volgens NBN EN 12842 – Eisen en testmethoden
- PTV 812: Buizen, koppelstukken, toebehoren en hun verbindingen van nodulair gietijzer voor afvalwatertoepassingen – Eisen en beproevingsmethode – Bijkomende specifieke eisen voor rioleringsprojecten.

CERTIFICATIEDOCUMENTEN:

- *De verschillende BENOR-reglementen*
- *Het toepassingsreglement TRA 598, aangepast en goedgekeurd in 2013*

Overzicht van de gecertificeerde fabrikanten

In 2013 werden de gecertificeerde gietijzeren buizen verdeeld door Saint-Gobain Pipe Systems Belgium te Landen voor productie-eenheden Saint-Gobain PAM te Pont-à-Mousson en Saint-Gobain Gussrohr te Saarbrücken.

Controlebezoeken

In 2013 is er "slechts" 1160 ton geleverd **onder het BENOR-merk** op de Belgische markt.

Er werden in 2013 in totaal 11 controlebezoeken uitgevoerd bij de fabrikanten en de verdelers om na te gaan of de ge-

leverde materialen voldoen aan de gestelde eisen van de norm.

Sectorale operator – Normalisatiecommissie NBN E203

In 2013 is deze normalisatiecommissie niet samengeropen.

Volgende personen zijn lid van deze commissie:

Philippe Decamps, Ludo Heedfeld (Voorzitter), Joseph Robeyns, Raphael Thijs, Karel Vangeel en Kris Vandenneucker (secretaris).

De Adviesraad voor Gietijzeren buizen

Volgende personen nemen deel aan deze vergaderingen van de adviesraad:

Voorzitter: Ludo Heedfeld
Ondervoorzitter: Philippe Gilissen
Secretaris: Kris Vandenneucker

En: **Roland Broers, Bart Stulens, Emmanuel De Sutter, Karel Vangeel, Jos Robeyns, Michel Taillard, Philippe Plumier, Charlène Vaassen en Marc Van Heck.**

Na het opstellen en goedkeuren van PTV 812, werd vrij vlot het toepassingsreglement TRA 598 aangepast opdat certificatie volgens deze PTV kan gebeuren.

Uiteindelijk werd in 2013 een groot deel van de vergaderingen gespendeerd aan het opstellen en aanpassen van een PTV voor de certificatie van materialen voor waterleidingen.

Als basis voor deze PTV dient de norm NBN EN 545 en de gemeenschappelijke eisen bepaald in "Aquaflanders" (gemeenschappelijke materiaalvoorschriften voor ductiel gietijzeren buizen en hulpstukken) en "AquaWal" (fiche technique pour tuyaux et raccords en fonte ductile suivant NBN EN 545 et leurs assemblages).

Deze PTV en bijhorende toepassingsreglement zullen in 2014 verder uitgewerkt en (hopelijk) goedgekeurd worden.

Rioleringsonderdelen in gietijzer gietijzeren boomroosters

BENOR- en COPRO-certificaat

Personeel

In 2013 bleef het personeelsbestand ongewijzigd voor de uitvoering en de opvolging van controlebezoeken in het kader van de certificatie van rioleringsonderdelen van gietijzer, of certificatie van gietijzeren boomroosters.

Contactgegevens

- krisV@copro.eu, of +32 478 31 07 64
- kim.vandenhoeke@copro.eu, of +32 479 85 33 83

Toepasselijke documenten

TECHNISCHE DOCUMENTEN:

- PTV 800: Afsluitingsinrichtingen van gietijzer of gietstaal met minimumdikte 10 mm: eisen
- PTV 801: Afsluitingsinrichtingen van gietijzer of gietstaal met minimumdikte 7 mm: eisen
- PTV 802: Rioleringsonderdelen en toestellen uit gietijzer bestemd voor opvang en afvoer van water: kwaliteitseisen
- PTV 803: Boomroosters: kwaliteitseisen
- NBN EN 124
- NBN B53-101

De PTV 803 is in de loop van 2013 aangepast en goedgekeurd. De belangrijkste aanpassing aan deze PTV is dat vanaf 2014 enkel nog gietijzeren boomroosters in nodulair gietijzer zijn toegestaan. Gietijzeren boomroosters in lamellair (of grijs) gietijzer, die het overgrote deel uitmaken van de geïmporteerde niet-gecertificeerde boomroosters, zijn niet meer toegestaan volgens PTV 803.

Betreffende nodulair gietijzer worden vanaf 2013, naast de kwaliteiten EN GJS 500-7 en EN GJS 600-3, nu ook de kwaliteiten EN GJS 400-15, EN GJS 450-1 aanvaard.

CONTROLEDOCUMENTEN:

- Reglement voor productcertificatie in de bouwsector CRC BENOR
- Reglement voor productcertificatie in de bouwsector CRC 01
- Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van gietijzeren wege-nisproducten TRA 80
- Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het BENOR-merk in de sector van gietijzeren boomroosters TRA 803
- Toepassingsreglement voor rioleringsonderdelen van gietijzer TRA 124

Overzicht van de fabrikanten van rioleringsonderdelen in gietijzer

VOLGENDE PRODUCTIE-EENHEDEN BEZITTEN EEN BENOR-CERTIFICAAT:

- Fondatel-Lecomte • Andenne (B)
- EJ Picardie • Saint Crépin Ibouvillers (F)
verdelers: EJ Benelux - Wezembeek-Oppem
- Saint-Gobain Canalizaçao • Itauna (Brazilië)
verdelers: SGPS Belgium - Landen
- Saint-Gobain Slévrna • Králuv Dvur (CZ)
verdelers: SGPS Belgium - Landen
- Saint-Gobain PAM UK • Leicestershire (GB)
verdelers: SGPS Belgium - Landen
- Ulefos NV • Ulefoss (N)
verdelers: Stradus Aqua - Genk
- Buderus Guss • Limburg (D)
verdelers: Wolters-Mabeg - Houthalen
- Decloedt-Decov • Veldegem
verdelers: Probo-LWZ - Lendeled

VOLGENDE PRODUCTIE-EENHEDEN ZIJN COPRO-GECEERTIFICEERD:

- Fondatel-Lecomte • Andenne (B)
- EJ Picardie • Saint Crépin Ibouvillers (F)
verdelers: EJ Benelux - Wezembeek-Oppem
- Saint-Gobain PAM • Pont-à-Mousson (F)
verdelers: SGPS Belgium - Landen
- Saint-Gobain Canalizaçao • tauna (Brazilië)
verdelers: SGPS Belgium - Landen
- Saint-Gobain Slévrna • Králuv Dvur (CZ)
verdelers: SGPS Belgium - Landen
- Ulefos NV • Ulefoss (N)
verdelers: Stradus Aqua - Genk

In 2013 werd de COPRO-certificatie voor de productie-eenheid P.P.H.U Deptula met als verdelers Imcoma, stopgezet op vraag van deze verdelers.

Controlebezoeken

In 2013 is ongeveer 24.000 ton gecertificeerd materiaal geleverd op de markt. Dit cijfer is praktisch status-quo met het cijfer van 2012 (toen 24.250 ton werd geleverd).

Om de kwaliteit te garanderen van deze 24.000 ton, werden in totaal 41 controlebezoeken uitgevoerd, zowel bij de verdelers als bij de fabrikanten.

De Adviesraad Gietijzer

De vergadering van de adviesraad is samengesteld uit:

- Voorzitter:** William Martens
Ondervoorzitter: Sven Couck
Secretaris: Kris Vandenneucker

En: Kurt Beghyn, Jan Van Der Veken, Bernard Cassart, Rudy Lombet, Bart Stulens, Hans Vercruysse, Alexandre Lecomte, Job van Es, Didier Block, Emmanuel de Sutter en Mark Van Heck.

Tijdens de vergaderingen van de adviesraad zijn vooral volgende zaken aan bod gekomen:

- een proefmethode voor het bepalen van het afvoerdebiet van een waterontvanger, dit in samenwerking met de universiteit van Leuven, is verder bestudeerd, doch is door technische problemen enorm vertraagd;
- een ontwerp van PTV 806 (voor de certificatie van meervoudige deksels) en van PTV 804 (voor de certificatie van rechthoekige deksels) is opgemaakt, doch dient vooral in 2014 verder te worden afgewerkt;

- een ontwerp van PTV 805 voor de certificatie van deksels Ø 600 is in eindfase geraakt. Deze PTV wordt in 2014 goedgekeurd door de Raad van Bestuur van COPRO;
- het bespreken van de eisen gesteld aan de rubbering in de gietijzeren deksels/roosters is eveneens vastgelegd en goedgekeurd in PTV 832. Deze PTV voor de certificatie van de elastische oplegging van gietijzeren deksels treedt in voege in 2014;
- wijzigen van de toegestane gietijzerkwaliteiten in de verschillende PTV's;
- de nokhoogte van gietijzeren deksels is eveneens besproken en vastgelegd in 2013.

Al deze aangepaste eisen zijn terug te vinden in de betreffende PTV's.

Voor al het beperken van de gietijzerkwaliteit tot nodulair gietijzer voor de gietijzeren boomroosters vraagt de nodige aandacht tijdens de controlebezoeken. Eveneens zal op de werken hieraan de nodige aandacht dienen besteed te worden. Om al de nog lopende zaken zo goed en volledig mogelijk af te handelen betekent dit alvast een drukke agenda voor 2014!

Herziening van de Europese norm EN 124

Beknopte historiek van de herziening:

- 2011: beslissing in 2011 om de norm EN 124 op te splitsen in verschillende deelnormen voor elk materiaal;
- 2012: uitwerken van deze verschillende deelnormen en verzamelen van opmerkingen op deze deelnormen;
- 2013: bespreken van de meer dan 1000 (!) opmerkingen;
- 2014: TO BE CONTINUED...

METALEN DEKSELS

De COPRO-gecertificeerde metalen deksels in roestvrij staal worden geproduceerd en geleverd door GE Power Controls met de productie-eenheid gevestigd in Haaksbergen, Nederland.

De norm NBN EN 124 vormt de basis van de certificatie van deze deksels.

De prefab betonelementen, waarmee deze deksels op de markt geleverd worden, maken geen deel uit van de certificatie.

Schanskorven

CERTIFICATIE: COPRO

Personeel

Voor schanskorven weinig nieuws onder de zon betreffende de COPRO-certificatie:

in 2013 werden de controlebezoeken uitgevoerd door Dieter Krikilion en Kris Vandenneucker, die eveneens de certificatie-activiteiten coördineerde en opvolgde.

Hun contactgegevens zijn nog steeds:

- **Dieter Krikilion**, keurder schanskorven:
dieterK@copro.eu of +32 474 96 14 14
- **Kris Vandenneucker**, sectorverantwoordelijke metaal:
krisV@copro.eu of +32 478 31 07 64

Toepasselijke reglementen

De documenten van toepassing voor de certificatie van de schanskorven bleven in 2013 ongewijzigd:

- Toepassingsreglement voor schanskorven - **TRA 68**

De certificatie van schanskorven gebeurt op basis van het Standaardbestek 250, hoofdstuk III - 12.12

Overzicht gecertificeerde fabrikanten van schanskorven

De volgende fabrikanten/leveranciers werden ook in 2013 van nabij opgevolgd:

- Egetra nv – Beveren-Leie
 - Link Middle East – Dubaï, VAE
 - Maccaferri – Bologna
- Verdeler: Texion - Antwerpen

Controlebezoeken

Voor het opvolgen van de kwaliteit van de op Belgische bodem geleverde schanskorven, werden in totaal 9 controlebezoeken uitgevoerd bij de verdelers en hun respectievelijke leveranciers.

Tijdens deze controlebezoeken werden de noodzakelijke monsters genomen voor beproeving in een extern labo.

De resultaten van deze proeven voldeden steeds aan de eisen gesteld in het Standaardbestek 250.

Wapeningsnetten van metaal

CERTIFICATIE: COPRO naar BENOR

Personeel

De personen betrokken bij de keuring en certificatie van wapeningsnetten van metaal zijn nog steeds:

- dieterK@copro.eu of +32 (0)474 96 14 14
- krisV@copro.eu of +32 (0)478 31 07 64

Toepasselijke reglementen

Een nieuwe versie van de volgende documenten werd in 2013 goedgekeurd en zijn aldus in voege:

- *Het technisch document: PTV 867 – Wapeningsnetten van metaal (geldig vanaf 15/04/2013)*
- *Toepassingsreglement voor wapeningsnetten van metaal TRA 67 (versie 2.0)*

Bij aanvang 2013 gebeurde certificatie van de wapeningsnetten van metaal op basis van het Standaardbestek 250, RW 99, Typebestek 2010 of volgens een door COPRO gewaarmerkte technische fiche opgesteld door de fabrikant.

In de loop van 2013 werden de documenten TRA 67 en PTV 867 goedgekeurd. Na een overgangperiode dienden de wapeningsnetten vanaf september 2013 geleverd te worden onder BENOR-certificatie.

Doch voorlopig werd de PTV enkel opgenomen in de standaardteksten, wat maakt dat er nog geen papieren exemplaar van bijzonder bestekken bestaan waar verwezen wordt naar PTV 867.

Wij hopen dat zodra in de bijzonder bestekken verwezen wordt naar de PTV, de leveranciers de stap zullen zetten tot de vrijwillige BENOR-certificatie om aldus een kwalitatief, BENOR-gecertificeerd product te leveren op de markt.

De Adviesraad voor wapeningsnetten in metaal

In 2013 is de adviesraad voor wapeningsnetten in metaal 2x samengeroepen.

Volgende personen maken deel uit van de adviesraad:

- Voorzitter:** Philippe Keppens
- Ondervoorzitter:** Vincent Thibert
- Secretaris:** Kris Vandenneucker

En: **Robert Tison, David Six, Anne Hoekstra, Frans De Meerleer, Marco Vicari, An Vanelstraete en Bart Beaumensnil.**

Tijdens de vergaderingen van deze adviesraad werd het toepassingsreglement TRA 67 aangepast opdat er kon overgegaan worden naar een BENOR-certificatie van wapeningsnetten volgens de vernieuwde eisen van de PTV 867.

Er werd een overgangperiode voorzien tot september 2013. Vanaf september 2013 dienden de wapeningsnetten geleverd te worden met BENOR-certificatie.

Overzicht gecertificeerde fabrikanten van wapeningsnetten van metaal

Tot heden is er dus nog steeds maar één fabrikant gecertificeerd voor wapeningsnetten van metaal, namelijk Bekaert nv met de productie-eenheid gevestigd te Hlohovec. Ongeveer 88.000m² metalen wapeningsnetten werden onder COPRO-certificatie geleverd en gebruikt op de Belgische markt in 2013.

Controlebezoeken

De kwaliteit van de metalen wapeningsnetten werd opgevolgd en geborgd door het uitvoeren van in totaal 4 controlebezoeken bij Bekaert nv te Zwevegem, en in de productie-eenheid te Hlohovec. Zoals de voorgaande jaren, voldeden de materialen ook in 2013 aan de specificaties zoals vastgelegd in de technische fiche.

Afschermdende constructies VOOR wegen

CERTIFICATIE: BENOR - COPRO - CE

De certificatie wordt beheerd door Rim Vandenhoeke.

Het totale certificatiepakket is onderverdeeld in 3 deelgebieden:

- BENOR-certificatie voor nieuw te plaatsen afschermdende constructies
- CE-certificatie in het kader van de CE-markering
- COPRO-certificatie van losse onderdelen bestemd voor herstellingen van niet BENOR-geleideconstructies

Certificaathouders

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de certificaathouders.

Voor een overzicht van hun gecertificeerde producten kan u terecht op het extranet.copro.eu bij de producten 'afschermende constructies voor wegen' en 'onderdelen voor geleideconstructies'.

Certificaathouder	BENOR-certificaat	COPRO-certificaat
SPIG		623/69C
MS3	626/69B	
Prins Dokkum	628/69B	628/69C
Marcegaglia	630/69B	
Kant constructies		631/69C
Belgian Guard Rails		633/69C
De Groote A. & zn	634/69B	
Prins Dokkum	636/69B	
Volkman & Rossbach	637/69B	

Referentiedocumenten

TRA 69 BENOR versie 3.0 van 2012-05-12
 R/CE 1317 version 1.0 from 2008-08-20
 TRA 69 COPRO versie 1.0 van 2001-01-18
 PTV 869 versie 2.0 van 2011-06-22

Toepassingsreglement afscherpende constructies voor wegen
 COPRO regulations for CE attestation
 Toepassingsreglement onderdelen voor geleideconstructies
 Afscherpende constructies voor wegen: eisen

COPRO-Adviesraad

De Adviesraad vergadert een 5-tal keer per jaar. Tijdens deze vergaderingen wordt de inhoud van de TRA's en PTV 869 besproken. Volgende personen verdienen een woord van dank voor hun inzet en bijdrage aan de vergaderingen: Eva Van den Bossche (EVT): voorzitter van de Advies-

raad, Philippe Braine (SPW), Bart Janssens (EVT), Erik De Bisschop (EVT), Christophe Van Ginderachter (EBS), David De Saedeleer (MS3), Jean-Yves Sener (MS3), Wolter N. Jager (Prins Dokkum), John Krepes (Signeq), Kris Redant (OCW), Joseph Marra (GDTech).

Werkgroepen

Om een optimale certificatie te kunnen aanbieden participeert COPRO in volgende werkgroepen:

CEN TC 226/WG1	Werkgroep 1 "afschermende constructies voor wegen" van Technisch Comité 226
TC 226/WG1/TG2	Subwerkgroep 2 van WG1 waarin de geharmoniseerde norm EN 1317-5 wordt besproken
REC-E226/WG1	Belgische spiegelgroep van TC 226/WG1
SG04/WG4	Sector Group of notified bodies
GT4.3	Qualiroutes - dispositifs de retenue routiers
SB 250 Hfdst. 8	Lijnvormige elementen

COPRO-Certificatie van onderdelen

COPRO-certificatie blijft nodig om de kwaliteit van de losse onderdelen die voor het herstellen van bestaande niet-BENOR-gecertificeerde constructies worden aangewend op te volgen en te waarborgen.

Het is van belang dat de controle op de staalkwaliteit, geometrie en verzinking van deze losse onderdelen behouden blijft.

BENOR-certificatieketen van geleideconstructies

1

ITT

Uitvoeren van 2 botsproeven op de geleideconstructie in een geaccrediteerd testlabo. COPRO verifieert alle data.

2

FPC

De fabrikant produceert de hoofdonderdelen in zijn eigen productieplaats, hierbij kan hij beroep doen op andere productieplaatsen voor de productie van vvb. kleinere onderdelen.

Onderaannemer A

Onderaannemer B

BENOR

3

Verzinkerij

De onderdelen van de geleideconstructie worden verzinkt volgens EN ISO 1461.

5

Werk

Afhankelijk van de geplaatste hoeveelheden voert COPRO jaarlijks tot 15 werkbezoeken per vergunninghouder uit. Bedoeling is dat de installatie van de constructie op de werf zo veel als mogelijk de installatie tijdens de ITT weerspiegelt.

4

Voorraad leverancier

Ook steekproefsgewijze voorraadcontroles worden voorzien.

'COPRO'gram 2013

Sector Kunststoffen

Geotextiel en aan geotextiel verwante producten

Personeel

Sector- en productverantwoordelijke: Raf Pillaert.
Keurder: Marijke Van der Steen.

In de loop van 2013 werd Marijke opgeleid tot keurder geotextiel en aan geotextiel verwante producten. Momenteel verdiept ze zich in de geheimen van deze producten.

Normering

Betreffende de geotextielen en aan geotextiel verwante producten bestaan er verschillende Europese normen. Elke Europese norm beschrijft voor zijn specifieke toepassing de minimum te bepalen karakteristieke eigenschappen :

- NBN EN 13249 - wegenbouw en voor andere verkeersbestemmingen (exclusief spoorwegen en asfaltlagen)
- NBN EN 13250 - spoorwegbouw
- NBN EN 13251 - grondwerken, funderingen en keermuren
- NBN EN 13252 - drainagesystemen
- NBN EN 13253 - beschermingsconstructies tegen erosie (kust- en oeververdedigingswerken)

- NBN EN 13254 - bouw van spaarbekkens en stuwdammen
- NBN EN 13255 - kanaalbouw
- NBN EN 13256 - tunnelbouw en in ondergrondse bouwwerken
- NBN EN 13257 - opslagplaatsen voor vaste afvalstoffen
- NBN EN 13265 - projecten voor het insluiten van vloeibare afvalstoffen

De geldende versies in 2013 van deze normen waren dringend aan herziening toe. De meeste dateerden nog van het jaar 2000. Hierover later in dit artikel meer.

Certificatie van de verschillende producten

BENOR-CERTIFICATIE GEOTEXTIEL

In de loop van 2013 werd er een nieuwe fabrikant gecertificeerd. Maar aangezien op het einde van 2013 een andere fabrikant zijn certificatie noodgedwongen heeft stopgezet resulteert dit in een status-quo qua aantal gecertificeerde fabrikanten.

COPRO-CERTIFICATIE GEOGRIDS

Momenteel zijn er nog 2 gecertificeerde fabrikanten voor geogrids. Deze zijn allebei in het buitenland gevestigd, waardoor onze bezoeken zich opsplitsen in bezoeken bij de fabrikant en monsternemingen bij de gemachtigde verdelers.

CE-MARKERING

COPRO is erkend als "*notified body*" in het kader van de CE-markering van geotextielen die gebruikt worden in de toepassingen die vallen onder de eerder vermelde normen met de toevoeging van NBN EN 15381 (wegverhardingen en asfaltdekkingen). Het niveau van attestering is 2+ (of 4 in bepaalde theoretische gevallen)

De CE-markering van geotextiel en aan geotextiel verwante producten gebeurt aan de hand van het COPRO-reglement voor CE-attestering R/CE 2+ 29 (versie 3.0 – 02/08/2013): Reglement voor de certificatie in het kader van de CE-Markering AVCP-Systeem 2+: Conformiteitscertificatie van de productiecontrole in de fabriek voor geotextiel en aan geotextiel verwante producten.

Dit reglement werd volledig up-to-date gebracht, mede door de nieuwe Europese regelgeving (CPR) betreffende CE-markeringen.

De overgang van de CPD naar de CPR betekende voor de fabrikanten echter heel wat meer werk: zo diende voor elk betrokken product de identificatie op het product aangepast te worden. Naast de verplichte CE-markering is het ook verplicht om voor elke geharmoniseerde karakteristiek de gekozen performantie te vermelden. Dit resulteerde in meer dan een verdubbeling van de vermelde gegevens op de producten.

Naast deze aangepaste markering diende er per betrokken product een DoP (Declaration of Performance) opgesteld te worden. Deze DoP diende aanvankelijk bij elke levering meegeleverd te worden in de taal van de plaats van levering. Voor geotextielen en aanverwante producten, welke internationaal verhandelde producten zijn, betekende dit dat de DoP's voor de producten in bijna 27 landstalen beschikbaar dienden te zijn.

Gelukkig werd ondertussen de mogelijkheid geboden om de DoP's op een website ter beschikking te stellen. Hiervoor gelden wel enkele voorwaarden, die toch wel enige investeringen vragen van de fabrikanten, zowel op logistiek vlak als op informatica-gebied.

Europese vergaderingen/besprekingen/...

Zoals reeds eerder gemeld waren de geldende Europese normen dringend aan herziening toe. Hiertoe heeft COPRO gepoogd een klein steentje bij te dragen door deel te nemen aan zowel de plenaire vergadering van CEN TC 189 als aan de vergaderingen van WG1 van CEN TC 189.

Parallel nam COPRO deel aan de vergaderingen van het Belgisch spiegelcomité van CEN TC 189.

Al deze besprekingen hebben geleid tot nieuwe versies van de eerder genoemde Europese normen. De grootste wijzigingen ten opzichte van de eerdere versies hebben vooral betrekking op de duurzaamheid van de producten. Voor de verschillende soorten grondstoffen werden aangepaste proefmethodes voorzien zodat een vermoedelijke duurzaamheid tot 100 jaar kan voorspeld worden.

Deze beproevingen vragen natuurlijk inspanningen, maar vooral veel tijd. Daarom werd er een overgangperiode van 2 jaar voorzien. Concreet dient dus voor al de geotextielen en aanverwante producten de conformiteit met de nieuwe normen aangetoond te worden voor 1 januari 2016. Tot deze datum blijven de oude versies van de normen eveneens van kracht.

Producten uit elastomeer

Certificatie BENOR 2013

Personeel

Wegens een te drukke agenda voor medewerker Kim Vandenhoeke werd in de loop van 2013 een nieuwe controleur voor de producten uit elastomeer opgeleid.

Marijke Van der Steen is momenteel bezig zich te verdiepen in de geheimen van de elastomeren.

Productverantwoordelijke: Raf Pillaert

Keurder: Marijke Van der Steen

In 2013 hebben Marijke en Raf alle voorziene bezoeken uitgevoerd. Zoals alle jaren worden de keuringen bij de verschillende fabrikanten tussen beide personen verdeeld zodat we zeker zijn van een onpartijdige beoordeling. De opvolging van de laboverslagen werd eveneens door Raf opgevolgd.

Toepasselijke reglementen en wetteksten

Onder het motto: verander niets dat "redelijk" goed is, zijn er geen wijzigingen in de toepasselijke documenten voor de BENOR-certificatie. Dit betekent dat nog steeds TRA 32 versie 4.0 het heilige document is dat de fabrikanten moeten volgen en dat de normenserie NBN EN 681-x nog altijd de basis is voor de producten.

In de loop van 2013 werd, op vraag van en met de medewerking

van de adviesraad gietijzer binnen COPRO, gewerkt aan voorschriften voor de opleggingen uit elastomeer voor de gietijzeren deksels. Waar mogelijk en relevant werden uiteraard voor reeds bestaande proefmethodes eisen vastgelegd. Aangezien de toepassing echter ook specifieke noden heeft (bvb. weerstand tegen dooizouten, chemische bestendigheid, ...) dienden hiervoor specifieke eisen en proefmethodes gezocht te worden. Uiteindelijk resulteerde de besprekingen in **PTV 832** – "Gietijzeren deksels: opleggingen van elastomeer – Gevulkaniseerde rubber". Deze is gratis te downloaden is op onze website.

Overzicht gecertificeerde fabrikanten en hoeveelheden

De fabrikant die in 2013 de nodige inspanningen heeft gedaan om tot het selecte clubje van de BENOR-gecertificeerde fabrikanten te horen, is hier in 2013 in geslaagd. Dit jaar waren er dus 5 gecertificeerde vergunningshouders met in totaal 6 gecertificeerde productie-eenheden.

Deze productie-eenheden bevinden zich in Duitsland (3), Spanje (1), Polen (1) en Israël (1).

Opvallend is dat 1 fabrikant er voor koos om (reeds geruime tijd) al zijn rubberringen te produceren onder de BENOR-certificatie. Het BENOR-merk wordt zelfs door hen gepromoot in Duitsland als het "te aanvaarden keurmerk" voor keuringen conform de Duitse "QR 4060", welke hogere eisen stelt voor bepaalde mechanische eigenschappen. Deze fabrikant zorgt dan ook voor meer dan 85% van de ganse BENOR-productie.

Strengere controles

In 2013 werden er in totaal 19 controlebezoeken uitgevoerd, waarvan 15 "normale" controlebezoeken en 4 sanctionele bezoeken.

Doelstellingen 2014

Zoals elders in dit jaarverslag is gemeld, werd PTV 832, de voorschriften voor de opleggingen van gevulkaniseerd rubber voor gietijzeren deksels afgewerkt. In 2014 zal dus het TRA 32 aangepast worden zodat ook deze producten kunnen BENOR-gecertificeerd worden.

Gras/grind-kunststofplaten

Personeel

Sector- en productverantwoordelijke: Raf Pillaert

Keurder: Marijke Van der Steen

Marijke werd in de loop van 2013 opgeleid tot keurder voor de gras/grind-kunststofplaten. De valproef, de drukproef en de trekproef op de verbindingen hebben voor haar geen

geheimen meer. Raf heeft getracht de certificatie in goede banen te leiden.

Waarom gras/grind-kunststofplaten

De grote toename van verharde oppervlakken in ons land heeft tot gevolg dat de regen niet meer op een natuur-

lijke wijze in de ondergrond kan dringen. Het regenwater stroomt af aan het oppervlak en wordt opgevangen in onze riolen. Deze riolen kunnen vaak de overvloed aan water niet slikken waardoor er wateroverlast ontstaat.

Het water laten infiltreren via een waterdoorlatende verharding met gras/grind-kunststofplaten is hiervoor de oplossing.

Bouwheren die kiezen voor gras/grind-kunststofplaten willen natuurlijk kwaliteitsgaranties. De specificaties in de PTV 828 en het daaraan verbonden COPRO keurmerk helpen hen daarbij.

Certificatie onder het COPRO-merk

Enkele jaren geleden vroeg de Vlaamse Overheid of COPRO ervoor kon zorgen dat enkel geschikte en conforme gras/grind-kunststofplaten op de werf werden geleverd. Inspelend op die vraag verzamelde COPRO een groep van experts (bouwheren, fabrikanten, labo's, enz.) die zich een dubbel doel stelde: goede specificaties opstellen en een betrouwbaar controlesysteem ontwikkelen.

De certificatie van gras/grind-kunststofplaten gebeurt aan de hand van volgende documenten:

■ **PTV 828 (versie 3.0 – 04-10-2007)**

Technische voorschriften voor gras/grind-kunststofplaten.

■ **TRA 28 (versie 2.0 - 21-09-2011)**

Toepassingsreglement voor het gebruik en de controle van het COPRO-merk in de sector van de gras/grind-kunststofplaten - Dit toepassingsreglement bevat concrete bepalingen als aanvulling op het CRC COPRO.

PTV 828

De PTV 828 is het normatief document voor gras/grind-kunststofplaten. Hierin worden de verschillende eisen vastgelegd. De beschreven parameters omvatten het materiaal,

de dimensies en vormkenmerken en de mechanische karakteristieken. Ook is rekening gehouden met de plaats van verwerking door het definiëren van drie gebruiksklassen.

PTV 828 - Gebruiksklassen gras/grind-kunststofplaten

Gebruiksklasse	Toepassing	Belastingstype
A	wegberm	intensieve belasting
B	parking	gewone belasting
C	voetgangers	lichte belasting

De gebruiksklasse wordt bepaald aan de hand van de hoogte, de druksterkte, de vervorming, de treksterkte van de verbindingen en een impacttest waarbij een bevroren tegel een val vanaf variabele hoogte moet doorstaan.

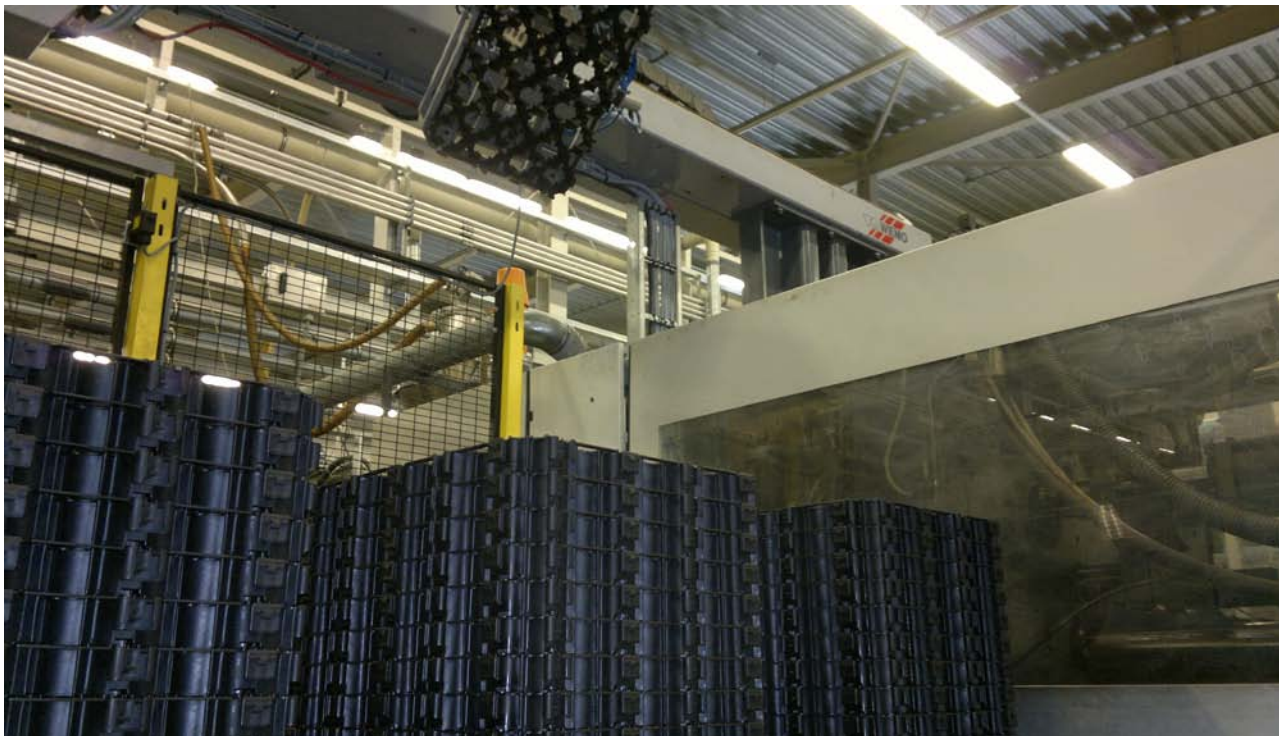
Nuttig voor de gebruikers is dat de PTV 828 in een bijlage ook informatieve richtlijnen geeft voor de opbouw van een verharding met gras/grind-kunststofplaten.

De PTV 828 werd goedgekeurd en geregistreerd door:

■ de adviesraad gras/grind-kunststofplaten op 04-12-2007,

■ de Federale Overheidsdienst Economie, RMO, Middenstand en Energie op 14-10-2008 onder het nr. Q/341.

De PTV 828 is opgenomen in versie 2.2 van het Standaardbestek 250, dat is gepubliceerd in 2010. Bijgevolg dienen alle openbare bestekken die uitkomen vanaf 2011 gras/grind-kunststofplaten voor te schrijven die voldoen aan de PTV 828.

Overzicht COPRO-gecertificeerde producenten en verdelers

Vergunninghouder	Productieplaats
Deschacht Plastics Belgium	Zwevezele (Stockplastics) (B)
GL Plastics	Son (GL Plastics) (NL)
Tradecc	Arzberg (Purus Arzberg) (D)

De PTV kan je vinden op de website www.copro.eu onder 'COPRO documenten'.

Evolutie COPRO-gecertificeerde gras/grind-kunststofplaten

- In 2013 werden de productconformiteit en de kwaliteit gewaarborgd door 10 COPRO-audits. Deze werden uitgevoerd bij fabrikanten en verdelers in België, Nederland en Duitsland.
- Eind 2013 waren er 3 producenten van COPRO-gecertificeerde gras/grind-kunststofplaten.

Wat moet ik doen als bouwheer om kwaliteit te krijgen?

Om zeker te zijn dat er in de toekomst enkel gras/grind-kunststofplaten van goede kwaliteit geleverd worden op de

werf is het belangrijk in het bestek COPRO-gecertificeerde gras/grind-kunststofplaten te vragen. Hierbij dient u te verwijzen naar de PTV 828 en hierbij ook de gebruiksklasse te vermelden. Bij levering op de werf controleert u of de geleverde gras/grind-kunststofplaten het COPRO-keurmerk dragen en of het etiket verwijst naar de PTV 828 en de gevraagde gebruiksklasse.

Geaccrediteerd laboratorium

Momenteel werkt COPRO samen met één geaccrediteerd onafhankelijk laboratorium voor de beproeving van gras/grind-kunststofplaten, namelijk BECETEL - Belgian Research Centre for Pipes and Fittings te Merelbeke.

Diversen

Natuurstenen wegenisproducten

Personeel

Productverantwoordelijke en keurder:
Kris Vandenneucker

Kwaliteit natuurstenen producten

Heden wordt natuursteen BENOR- ATG gecertificeerd.

Geen bijzondere wijzigingen in 2013 wat betreft de certificatieactiviteiten voor natuurstenen wegenisproducten binnen COPRO.

Op het gebied van certificatiebezoeken bij de firma **Eggermont** natuursteen uit Deinze, tot op heden nog steeds de enige firma die BENOR/ATG gecertificeerde natuurstenen

wegenisproducten kan leveren, bleef het ook in 2013 uitzonderlijk kalm.

In 2013 werd het toepassingsreglement TRA 19 aangepast en goedgekeurd.

Eveneens werd er gestart met de herziening van de PTV 841, PTV 842 en PTV 843. Deze herziening zal verder vermoedelijk afgerond worden in 2014.

Naast de gekende certificatieactiviteiten werden er ook op regelmatige basis **partijkeuringen** uitgevoerd op natuurstenen wegenisproducten.

Deze partijkeuringen gebeuren, afhankelijk van het product, nog steeds volgens PTV 841, PTV 842 of PTV 843 en PTV 844.

Wegmarkeringsproducten

Personeel:

Sectorverantwoordelijke: Raf Pillaert

Productverantwoordelijke: Philippe du Bus de Warnaffe

Keurder: Kim Vandenhoeke

Werkgroepen

Voor deze sector neemt COPRO deel aan volgende werkgroepen:

- REC (Road Equipment Commission), het Spiegelcomité van de CEN TC 226;
- Spiegelcomité van de werkgroep CEN TC 226 WG 2;

- Uitvoerend bureau B021 van BUtgb;
- Gespecialiseerde groep B02 van BUtgb;
- Adviesraad Wegmarkeringen;
- Werkgroep Qualiroutes: sub-werkgroep voor de werkmakingen.
- SB250: werkgroep 11 Signalisatie
- CEN TC 226: Task group EN 1423 en 1424: Werkgroep voorgezeten door Ines Scaldaferrri (Potters Ballotini);

De activiteiten van COPRO in de sector van de wegmarkeringen kunnen gegroepeerd worden volgens de certificatiesystemen, zoals weergegeven in onderstaande tabel:

De wegmarkering en de Europese Bouwproductenrichtlijn of verordening bouwproducten: CE-markering

Sinds mei 2005 is de CE-markering voor de nastrooiopproducten verplicht binnen de EER (Europese Economische Ruimte). Voor de basisproducten voor wegmarkering, verven, koudplasten en thermoplasten, is de geharmoniseerde norm nog steeds niet goedgekeurd, zodat CE-markering hiervoor nog niet onmiddellijk beschikbaar zal zijn.

CE-markering van nastrooiopproducten

Ondanks het feit dat er maar één fabriek van glasparels gevestigd is in België, hebben 11 fabrikanten gekozen een beroep te doen op COPRO als notified body voor de CE-certificatie van hun productie van nastrooiopproducten. Onze inspecteurs beoordelen de gelijkvormigheid van de dossiers in het Frans, Nederlands, Duits en Engels, gezien de klanten voor de CE-markering gevestigd zijn in België

(1), Duitsland (2), Frankrijk (2), Nederland (1), Polen (1), het Verenigd-Koninkrijk (3) en zelf in Texas (1).

De controlebezoeken worden ofwel door COPRO, ofwel door het SPW uitgevoerd, dat tevens genotificeerd is door België, maar uitsluitend in de hoedanigheid van inspectie-instelling. Sinds 2009 is COPRO tevens de genotificeerde instantie in het kader van de CE-markering van retroreflecterende nastrooiopproducten gefabriceerd door 3M in Texas. Deze CE-markering wordt uitgereikt op basis van een ETA of Europese technische goedkeuring.

De vrijwillige certificatie van de wegmarkeringsproducten

De wegbeheerders staan er op de kwaliteit van de wegmarkeringen te verbeteren. Om te borgen dat wegmarkeerders over producten beschikken die een vastgelegd kwaliteitsniveau behalen en die niet teveel variëren, hebben de besturen specificaties opgesteld voor de meeste wegmarkeringsproducten.

Wegmarkeringen		
Wettelijke markering	Vrijwillige kwaliteitsmerken	
CE	BENOR	ATG
Nastrooiopproducten	Nastrooiopproducten	Wegenverf tot juni 2014
	Premix glasparels	Roudplasten tot juni 2014
	Thermoplasten	Voorgevormde markeringen
	Wegenverf vanaf juli 2014	
	Roudplasten vanaf juli 2014	

De specificaties zijn momenteel gebaseerd op Europese normen en op de ervaring in België.

Op basis van deze specificaties, hebben de producenten de mogelijkheid een vrijwillige certificatie te vragen teneinde de overeenkomstigheid van hun producten aan te tonen op basis van in toepassingsreglementen vastgelegde regels. De certificatie van wegmakingsproducten is één schakel in de kwaliteitsketen van de wegmarkeringen, die alvast borgt dat de wegmarkeerders voor de beheersing van het markeringsproces een beroep kunnen doen op conforme producten.

Adviesraad Wegmarkeringen

De voorschriften voor de certificatie zijn opgesteld door de Adviesraad Wegmarkeringsproducten.

De effectieve leden zijn:

De voorzitter: Gauthier Michaux

De secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe

De leden: Xavier Appelmans, Kirsten Bortels, Guy Cools, Erik De Bisschop, Theo De Jaegher Sophie De Vlieger, Sté-

phan Dujardin, Christos Economides, Marc Grommen, Pascal Hivert, John Kreps, Vincianne Lerate, Christelle Michel, Frédéric Michel, Toni Ogemark, Jürgen Ohm, Raf Pillaert, Kris Redant, Joris Spruyt, Camiel Taminiau, Bas van der Tak, Jean-Luc Vincent, Lionel Voos.

Zoals hierboven vermeld zijn tot op heden de glasparels en stroefmakende middelen BENOR gecertificeerd en de andere markeringsproducten hebben technische goedkeuringen (ATG). Half 2012 werden de BENOR certificatieregels goedgekeurd voor de thermoplasten, Het BENOR-merk werd begin 2013 verleend aan de eerste vergunninghouders. De regels voor de BENOR-certificatie van wegenverven, koudplasten en voorgevormde wegmarkeringsproducten zullen vermoedelijk in 2013 volgen.

BENOR kwaliteitsmerk voor de nastrooi-producten en de premix glasparels

COPRO is de instelling van de sector aangeduid voor de BENOR-certificatie van glasparels en de stroefmakende middelen.

In België heeft de sector (adviesraad) via de Technische voorschriften (PTV 881) gekozen om voor "gevaarlijke bestanddelen" de strengste eis op te leggen via de voorschriften in de PTV. Het toepassingsreglement werd hiervoor in 2012 aangepast.

De controlebezoeken worden uitgevoerd door SPW en COPRO, beiden BELAC-geaccrediteerd voor deze keuringen. Momenteel zijn er 5 gecertificeerde producenten.

Technische goedkeuring met certificatie voor de verven, thermoplasten, koudplasten en voorgevormde markeringen

Vanaf juli 2010 is COPRO de goedkeurings- en certificatie-operator voor de wegmarkeringsproducten binnen de BUTgb (Belgische Unie voor technische goedkeuring in de bouw).

De ATG-productcertificatie bestaat uit een productcertificatie op basis van laboratoriumproeven en identificatieproeven op basis van de goedkeuringsleidraden en de continue opvolging van de industriële zelfcontrole.

Naast deze productcertificatie van de basisproducten werd in 2007 de homologatie van wegmarkeringssystemen opgestart.

Deze homologatie is gebaseerd op de **goedkeuringsleidraad G0025** en geeft de fabrikanten de mogelijkheid de duurzaamheid en het prestatievermogen van het voor homologatie voorgestelde wegmarkeringssysteem aan te tonen (basisproduct in een bepaalde dosering, meestal gecombineerd met nastrooiproduct(en)).

Het doel is om de systemen te klasseren zodanig dat wegmarkeerders de systemen kunnen selecteren op basis van aangetoonde prestaties, wat hen toelaat om de beschikbare middelen beter te kunnen evalueren om uiteindelijk op die manier de prestaties te bekomen die de opdrachtgever van hen verwacht.

In 2013 organiseerde COPRO met SPW en met samenwerking van AWV opnieuw proefvakken in **Baillonville**, met de bedoeling om vanaf eind 2014, begin 2015, de volgende gebruiksgeschiktheidsattesten uit te geven. Ook in 2014 zal er in juni een sessie georganiseerd worden.

COPRO neemt actief deel aan **het uitvoerend bureau line-**

aire wegelementen, dat de dossiers van technische goedkeuringen behandelt.

De effectieve leden van het **Uitvoerend Bureau B021** zijn :

De voorzitter: Gauthier Michaux

De secretaris: Philippe du Bus de Warnaffe

De leden: Kirsten Bortels, Sophie De Vlieger, Marc Grommen, Frédéric Michel, Kris Redant.

Europese Technische goedkeuring

Zoals vermeld in vorig punt, is COPRO de goedkeurings- en certificatie-instellingoperator voor de wegmarkeringsproducten binnen de BUtgb (Belgische Unie voor technische goedkeuring in de bouw).

Als gevolg van de wijziging van wetgeving, is nu de bouwproductenverordening (CPR) van toepassing en niet meer de bouwproductenrichtlijn (CPD) en zullen de ETA's (Europese technische goedkeuringen) vervangen worden door **ETB's of Europese technische beoordelingen**.

De aanvragen van Europese Technische beoordelingen voor de wegmarkeringsproducten (verticale en horizontale signalisatie) worden eveneens administratief behandeld door COPRO. Daar de Heer Gauthier Michaux rapporteur was voor de aanvragen van ETA is hij door het Uitvoerend bureau ook aangewezen als rapporteur voor de nieuwe ETB-aanvragen in deze sector.

Afvoer en berging van **hemelwater**

Waarom afvoer en berging van hemelwater?

De grote toename van verharde oppervlakken in België heeft tot gevolg dat de regen niet meer op een natuurlijke wijze in de ondergrond kan dringen. Het regenwater wordt via de oppervlakken afgevoerd naar de riolen waar het wordt opgevangen. De huidige riolen kunnen de overvloed aan water vaak niet slikken waardoor er wateroverlast ontstaat.

Het water laten infiltreren via een waterdoorlatende bestrating is hiervoor de oplossing. Een waterdoorlatende bestrating is een structuur die als geheel een hoeveelheid water kan bufferen, infiltreren en/of vertraagd afvoeren.

Een andere oplossing is het hemelwater vertraagd afvoeren via berging in zogenaamde bufferbekkens (boven- of ondergronds). In combinatie met deze bufferbekkens kan men ook het hemelwater laten infiltreren in de ondergrond.

Bouwheren die kiezen voor waterdoorlatende bestratingen of bufferbekkens willen uiteraard kwaliteitsgaranties. De specificaties in de betreffende PTV's en het daaraan verbonden COPRO keurmerk helpen hen daarbij.

Waarom moet een waterdoorlatende bestrating voldoen?

Reeds geruime tijd werd er door verschillende overheden de vraag gesteld waaraan een goede waterdoorlatende bestrating dient te voldoen. Inspelend op die vraag verzamelde COPRO een groep van experts (bouwheren, fabrikanten, aannemers, enz.) die zich bezighield met het opstellen van goede specificaties en een betrouwbaar controlesysteem.

Vandaag is de technische specificatie **PTV 827** beschikbaar. Bij het vastleggen van de specificaties is de groep experts op zoek gegaan naar de eisen waaraan een goede waterdoorlatende bestrating dient te voldoen qua opbouw, materialen en plaatsing. Dit resulteert in twee verschillende systemen: waterdoorlatende bestratingen met buffering van het water in de onderfundering en waterdoorlatende bestratingen met buffering in de fundering.

Buffering in de onderfundering kan toegepast worden bij bedrijfsterreinen, kmo-zones, winkelcentra, woonstraten, pleinen, wandelstraten, fietspaden, opritten terrassen, parkings, ...

Buffering in de fundering daarentegen wordt best beperkt tot voetpaden, fietspaden en parkings (plaatsen waar geen zwaar verkeer kan of zal passeren).

PTV 827 is gratis te downloaden. Zie onze website www.copro.eu onder 'COPRO documenten'.

Waarom moet een buffer- / infiltratiebekken voldoen?

Eén van de volgende doelstellingen van de werkgroep is om **PTV 830** uit te werken, welke de eisen zal vastleggen voor ondergrondse voorzieningen voor infiltratie en buffering.

Later zal er ook werk gemaakt worden van een gelijklopende PTV voor bovengrondse voorzieningen.

Voor beide systemen bestaan er echter zoveel verschillende oplossingen, dat het vastleggen van algemene eisen en voorschriften van iedereen de nodige inspanningen zal vragen.

COPRO vzw

Z.1 Researchpark-Kranenberg 190

1731 Zellik (Asse)

Tel. +32(0)2 468 00 95

Fax +32(0)2 469 10 19

info@copro.eu